



ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

„VÝCHOVA K ODPOVĚDNOSTI A OSOBNÍ SVOBODĚ“

Platnost od 1. 9. 2023

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název vzdělávacího programu: Výchova k odpovědnosti a osobní svobodě

Údaje o škole:

Název školy	Základní škola, Trutnov, R. Frimla 816
IZO	600101932
IČ	64201139
Adresa	R. Frimla 816, 54101 Trutnov
Ředitelka	Mgr. Jitka Libřická
Zástupkyně ředitelky	Mgr. Milena Kočanová
Koordinátorka ŠVP	Mgr. Vlasta Koutková

Kontakty

Telefon	499813073, 732606764
E-mail	skola@4zsrf.cz , libricka@4zsrf.cz
www	www.4zsrf.cz
Fax	499811495

Zřizovatel

Adresa zřizovatele	Město Trutnov Slovanské nám. 165, 54101 Trutnov
--------------------	--

Číslo jednací: zsr248/2023

Mgr. Jitka Libřická
ředitelka školy

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1. Velikost a úplnost školy

Základní škola, Trutnov, R. Frimla 816 je úplná škola s devíti postupnými ročníky. Škola je umístěna v okrajové části Trutnova. Jedná se o bezpečnou a klidnou oblast. Žáci ze vzdálenějších částí města a okolí mají možnost dojíždět městskou dopravou, která je uzpůsobena začátku vyučování. V současné době školu navštěvuje přibližně 400 žáků.

2.2. Vybavení školy

Areál školy je rozčleněn na 3 vzájemně propojené pavilony a sportovní halu.

Nedílnou součástí školy je nový sportovní areál, součástí kterého je hřiště s umělou trávou, běžecká dráhou, doskočiště pro skok vysoký i daleký, prostor na vrh koulí a dvě multifunkční hřiště s umělým povrchem. Prostor mezi pavilony tvoří atrium, které bylo v rámci projektu IROP předěláno a upraveno. Součástí atria je venkovní učebna, která je využívána pro běžnou výuku a odpoledne potom pro školní družinu.

V rámci projektu byla vyřešena bezbariérovost školy a je k dispozici schodolez.

Výuka probíhá v 18 kmenových učebnách a 13 odborných učebnách.

Každé oddělení školní družiny má svoji učebnu.

Všechny učebny na 1. stupni mají interaktivní tabuli, další interaktivní tabule jsou v učebnách dějepisu, přírodopisu, multimediální učebně, učebně cizích jazyků (3x) a fyziky. V osmi učebnách 2. stupně je dataprojektor s ozvučením. Učebna anglického jazyka na 1. stupni je vybavena dotykovou interaktivní obrazovkou.

Škola disponuje také jazykovou učebnou vybavenou sluchátky a interaktivní technikou včetně žákovských počítačů.

Počítačová učebna je vybavena počítači a dataprojektorem. Multimediální učebna je vybavena žákovskými notebooky a 3D tiskárnou. Žákovské notebooky jsou k dispozici také v učebně přírodopisu. Všichni učitelé mají notebooky s možností připojení do dokovacích stanic. V některých odborných učebnách jsou i pevné počítače. Ve škole jsou dále k dispozici žákovské tablety a chrombooky. V případě potřeby je možnost také zapůjčit přenosná digitální zařízení žákům.

Sportovní hala je rozdělena na 3 samostatná hřiště. Součástí haly je také herna stolního tenisu.

V objektu školy je žákům k dispozici automat na studené nápoje, které jsou neslazené nebo obsahují minimální množství cukru, dále je zde drobné občerstvení a kancelářské potřeby.

Škola umožňuje žákům nákup svačinek o velké přestávce ve školní jídelně. Obědy jsou zajištěny také ve školní jídelně.

Ve škole je družina s ranním i odpoledním provozem.

2.3. Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor je zkušený a kvalitní. Škola má výchovného poradce, metodika prevence sociálně–patologických jevů, koordinátora školního vzdělávacího programu, metodika ICT, externího správce sítě a pedagogové jsou pověřeni dalšími činnostmi (školní knihovna, správa kabinetů...). Ve škole pracují také pedagogičtí asistenti pro žáky.

Snahou pedagogického sboru je vytvořit co nejlepší partnerské vztahy a otevřenou komunikaci mezi rodiči, pedagogy a žáky. K rozvoji komunikačních dovedností, týmové spolupráce a rozšiřování škály používaných vzdělávacích metod směřuje také další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Pedagogové se pravidelně vzdělávají v rámci DVPP. Všichni pedagogové jsou počítačově gramotní a ovládají běžnou práci s počítačem. Většina z nich pracuje také s interaktivní tabulí a dalšími moderními výukovými pomůckami.

Ve školní družině je jedna vedoucí vychovatelka a vychovatelky.

Od roku 2014 ve škole pracuje speciální pedagog.

K nepedagogickým pracovníkům školy patří tajemnice, účetní, školník, uklízečky, vedoucí školní jídelny, hlavní kuchařka a kuchařky.

2.4. Školní parlament

Žáci 2. stupně se podílejí na řízení školy prostřednictvím školního parlamentu, kde dávají podněty a připomínky k životu a organizaci školy, navrhuje a sami organizují své vlastní projekty.

2.5. Školská rada

Školská rada má 6 členů s tripartitním zastoupením zástupců zřizovatele, pedagogů a zákonných zástupců nezletilých žáků školy.

2.6. Spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty

Zákonní zástupci žáků dostávají informace o výsledcích vzdělávání prostřednictvím elektronických žákovských knížek, systémem Komens, na třídních a informačních schůzkách. Velmi častým způsobem komunikace mezi učiteli a zákonnými zástupci je také předem domluvená individuální schůzka. Informace o činnosti školy lze nalézt na webových stránkách školy. Pro rodiče a veřejnost pořádá škola každoročně Den otevřených dveří.

Škola spolupracuje s místní mateřskou školou – besídky, divadelní představení, Den dětí...

Každoročně využíváme také spolupráci se studentkami SZŠ, které naše žáky při názorných ukázkách a praktických cvičeních zdokonalují ve zdravotnických dovednostech.

Velmi si ceníme spolupráce s Policií ČR a trutnovským hasičským sborem.

Samozřejmostí je spolupráce s ostatními školami v Trutnově zejména při organizování sportovních a kulturních akcí a dále spolupráce se Střediskem volného času.

Škola spolupracuje s plaveckou školou a Lokomotivou Trutnov.

Úzce spolupracujeme s PPP a SPC v Trutnově.

2.7. Spolupráce se zřizovatelem

Škola velmi úzce spolupracuje se zřizovatelem, především prostřednictvím členů Školské rady a Odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví. Předkládáme návrhy na řešení zásadních problémů, které spadají do kompetence zřizovatele. Dále projednáváme koncepční záměry, podmínky činnosti školy a další záležitosti.

2.8. Projekty

Realizace projektů s odvíjí od personálních, materiálních a momentálních možností učitelů a žáků, není tedy nezbytné, aby se projekty uskutečňovaly každý rok a v každé třídě. Většina projektů je začleněna do výuky jako její nadstavbová část.

Mezi nejčastější projekty patří:

- účasti v soutěžích a olympiádách (matematický klokan, přírodovědný klokan, pythagoriáda, astronomická olympiáda, olympiády v českém, anglickém a německém jazyce, výtvarné soutěže)
- sportovní soutěže a turnaje
- přehlídky a výstavy
- Olympijské hry dětí základních škol Trutnova
- Hasík – 2. a 6. třídy
- tematické projektové dny
- závěrečné práce 9. ročníků

Škola má vypracovaný „Preventivní program“, který je součástí školního vzdělávacího programu.

V rámci dopravní výchovy se žáci na 1. stupni zapojují do různých projektů a akcí, např. „Průkaz cyklisty“...

V rámci výuky Ochrana člověka za mimořádných situací a Příprava občanů k obraně státu jsou pořádány akce ve spolupráci s Policií ČR, hasiči a zdravotníky, popř. vojáky.

Škola se účastní a je jedním z organizátorů „Olympiády trutnovských škol“.

Mezi další menší pravidelné projekty školy patří akce Školního parlamentu, např. Halloween, aprílový den aj., dále akce ke Dni Země, sportovní dny, vánoční besídky, „Čert a Mikuláš“, „Noc s Andersenem“, historické exkurze a další.

Škola se pravidelně zapojuje do výzev MŠMT – tzv. Šablony a dalších, čímž získává potřebné zdroje na podporu DVPP, žáků a nákup potřebných pomůcek a vybavení.

3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

3.1. Zaměření školy

Hlavním úkolem našeho školního vzdělávacího programu je poskytnutí pevných základů všeobecného vzdělání všem žákům. Při tvorbě učebních osnov dbáme na smysluplnost učení, na jeho propojenost se skutečným životem. Zaměřujeme se na praktickou využitelnost získaných vědomostí a dovedností a na osvojování klíčových kompetencí.

Naše škola nabízí žákům:

- otevřené a přátelské prostředí, umožňující diskusi a názorovou různorodost,
- vysokou úroveň pedagogické práce s žáky,
- přiměřenost kladených nároků a požadavků na žáky,
- vzájemný respekt a úcta ve vztahu učitel – žák,
- individuální přístup a respektování osobnosti žáka,
- práci s informacemi a informačními a komunikačními technologiemi,
- využití žákovské knihovny,
- používání metod výuky jako je skupinová práce, projektové vyučování, formy zážitkové pedagogiky.....,
- maximální využití dostupných materiálů, názorných pomůcek a techniky v hodinách

V popředí záměrů a cílů našeho ŠVP je rozvoj tvořivosti žáků, podporování jejich samostatnosti, sebejistoty, zodpovědnosti a pozitivního sebehodnocení. Žák by měl pociťovat uspokojení nad svými dosaženými výsledky. Měl by mít možnost, aby daný úkol nebo problém řešil vlastním způsobem, na základě svých zkušeností a dovedností. Významnou roli při této práci má zdůvodňování zvoleného řešení. Tím žáka vedeme k přemýšlení o své práci, k jejímu sdílení s prací spolužáků a k uvědomění si dalších možností řešení. Učitelé se snaží neustále rozvíjet zájem žáků a dosahovat tak co nejlepších výsledků bez jejich přetěžování. Jsme si vědomi toho, že každý má mít nárok na individuální tempo, možnost chybování a nápravy, hodnocení podle individuálního pokroku v učení. Žáci mají prostor na vlastní projev a názor. Chceme podporovat vzájemnou komunikaci a spolupráci nejen mezi žáky, ale i mezi žáky a učiteli.

3.2. Cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání vede k tomu, aby si žáci osvojili potřebné strategie učení a na jejich základě byli motivováni k celoživotnímu učení, aby se učili tvořivě myslet a řešit přiměřené problémy, účinně komunikovat a spolupracovat, respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých, orientovat se v digitálním prostředí; bezpečně, kriticky a tvořivě využívat digitální technologie při práci, při učení i ve volném čase; chránit své fyzické i duševní zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí, být ohleduplní a tolerantní k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám, učili se poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o své další životní dráze a svém profesním uplatnění.

3.3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) se řídí Vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Žák se speciálními vzdělávacími potřebami a podpůrná opatření

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola v součinnosti se školním poradenským pracovištěm (ŠPP) bez doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zákonného zástupce žáka. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podpůrná opatření zahrnují poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení, úpravu organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče, úpravu podmínek přijímání ke vzdělávání, používání kompenzačních pomůcek a učebních pomůcek, vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu, využití asistenta pedagoga a další.

Pojetí vzdělávání a systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními

Účelem podpory vzdělávání žáků se SVP je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Vzdělávání žáků se SVP uskutečňujeme formou individuálního začlenění do běžných tříd. Při práci s žáky se SVP se opíráme o intenzivní spolupráci školy, školského poradenského zařízení, žáka a jeho zákonných zástupců.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování plánu pedagogické podpory (PLPP) a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně je ŠVP podkladem pro tvorbu IVP. PLPP i IVP zpracovává škola.

Podpůrná opatření prvního stupně slouží ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání žáka (např. pomalejší tempo práce, drobné obtíže ve čtení, psaní, počítání, problémy se zapomínáním, drobné obtíže v koncentraci pozornosti atd.), u nichž je možné prostřednictvím mírných úprav v režimu školní výuky a domácí přípravy dosáhnout zlepšení. Obtíže žáka jsou dále vyvolané zejména aktuálně nepříznivým zdravotním nebo psychickým stavem, případně se jedná o dlouhodobé problémy malého rozsahu a intenzity.

Prvotní podporu navrhuje a realizuje učitel sám na základě vlastní průběžné pedagogické diagnostiky. Pedagog spolupracuje s poradenským pracovníkem školy (speciální pedagog nebo výchovný poradce) a o podpoře informuje zákonného zástupce žáka.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP)

PLPP sestavuje vyučující daného žáka, pokud přímá podpora nebyla účinná. Jestliže žák selhává ve více předmětech, pak je PLPP vypracován společně učiteli těchto předmětů. Pedagogové spolupracují s pracovníkem ŠPP (výchovný poradce nebo speciální pedagog). Plán pedagogické podpory zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, vybraná podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a vyhodnocování naplňování plánu.

S plánem pedagogické podpory je seznámen zákonný zástupce a vyučující žáka, případně další pedagogičtí pracovníci podílející se na provádění tohoto plánu.

Plán pedagogické podpory škola průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření škola PLPP vyhodnotí. Zákonný zástupce je se závěrem seznámen.

Pokud podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů PLPP, může dojít k jeho prodloužení. V případě, že došlo ke kompenzaci obtíží, může být na základě vyhodnocení podpora v rámci PLPP ukončena. Pokud zvolená podpůrná opatření prvního stupně v práci s žákem nevedou ani po třech měsících k očekávané změně, obtíže žáka pokračují nebo se prohlubují, může škola doporučit zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení (ŠPZ). Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně na základě doporučení ŠPZ poskytuje škola podpůrná opatření prvního stupně podle plánu pedagogické podpory.

V případě, kdy na základě vyhodnocení PLPP je doporučeno využití poradenské pomoci ŠPZ, je osobou odpovídající za spolupráci s tímto

zařízením výchovný poradce. Poradenskou pomoc ŠPZ může využít zákonný zástupce žáka i na základně vlastního uvážení.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování individuálního vzdělávacího plánu

Individuální vzdělávací plán zpracovává škola, vyžadují-li to speciální vzdělávací potřeby žáka. IVP je vypracován na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce žáka.

Individuální vzdělávací plán je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka, je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.

Individuální vzdělávací plán obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje žáka a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání žáka. V individuálním vzdělávacím plánu jsou dále uvedeny zejména informace o:

- a) úpravách obsahu vzdělávání žáka,
- b) časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání,
- c) úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka,
- d) případné úpravě očekávaných výstupů vzdělávání žáka.

Individuální vzdělávací plán dále obsahuje jméno pedagogického pracovníka ŠPZ, se kterým škola spolupracuje při zajišťování SVP žáka.

Individuální vzdělávací plán je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce žáka.

Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb žáka.

Zpracování a provádění individuálního vzdělávacího plánu koordinuje ŠPP (výchovný poradce nebo speciální pedagog). Individuální vzdělávací plán se zpracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením, žákem a zákonným zástupcem žáka.

Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny vyučující žáka a současně žáka a zákonného zástupce žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka podle § 16 odst. 1.

Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování IVP a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v IVP informuje o této skutečnosti ředitele školy.

Individuální vzdělávací plán je veden v elektronické i v písemné podobě.

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ (v případech stanovených Přílohou č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.) v rámci podpůrných opatření **upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP**, případně **upravit vzdělávací obsah** tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

Intervence

Podpora pedagogické práce a současně posílení vzdělávání žáků zahrnuje intervence, které směřují často k reedukaci prostřednictvím předmětu speciálně pedagogické péče nebo intervence pedagogické, které zahrnují posílení výuky v předmětech, kde je třeba podpořit výuku žáka nebo přípravu na ni, včetně domácí přípravy.

Pedagogická intervence

Pedagogická intervence slouží zejména k podpoře vzdělávání žáka se SVP ve vyučovacích předmětech, kde je třeba posílit jeho vzdělávání, ke kompenzaci nedostatečné domácí přípravy na výuku a k rozvoji učebního stylu žáka.

Pedagogickou intervenci poskytuje základní škola jako podpůrné opatření prvního stupně.

Pedagogická intervence je realizována nad rámec časové dotace.

Pedagogickou intervenci zajišťují pedagogičtí pracovníci školy.

Pedagogickou intervenci souběžně využívá i více žáků, je-li to možné a vhodné.

O poskytování pedagogické intervence je nutné informovat zákonné zástupce.

Zařazení předmětu speciálně pedagogické péče (PSPP)

Předmět je zařazen jako forma intervence na základě platného doporučení školského poradenského zařízení.

Zajištění PSPP je možné jak nad rámec celkové povinné časové dotace, tak v rámci výuky, kdy je časová dotace k realizaci PSPP čerpána z disponibilní časové dotace RUP RVP.

PSPP je veden speciálním pedagogem.

PSPP pomáhá zajistit kompenzaci obtíží žáka, přispívá ke kvalitnímu vzdělávání žáka s přihlédnutím k jeho specifickým potřebám.

PSPP je zaměřený na podporu při reedukaci specifických poruch učení, na rozvoj grafomotorických dovedností žáka, na rozvoj prostorové orientace, rozvoj čtenářské techniky, logopedickou intervenci, rozvoj komunikačních dovedností, kompenzaci obtíží v oblasti poruch pozornosti atd. Počet hodin týdně je poskytován podle doporučení ŠPZ.

Žáci s LMP

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. a 9. ročník, bude na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být během roku

upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory školního poradenského pracoviště a metodická podpora na Metodickém portále RVP.CZ.

Zapojení subjektů do systému vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných

Naše škola spolupracuje prioritně s **Pedagogicko - psychologickou poradnou Trutnov a se Speciálně – pedagogickým centrem Trutnov**. S ostatními subjekty škola spolupracuje v souladu s doporučením školského poradenského zařízení.

Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

v oblasti metod výuky:

rozvíjení vnímání, zapamatování a reprodukce poznatků, řešení typových úloh a problémů, osvojování vědomostí a dovedností pomocí opakování a procvičování,
individualizace výuky - vychází z uvědomění si skutečnosti, že každé dítě může být vzhledem ke svému intelektu, zkušenostem, rodinnému zázemí a dalším předpokladům na odlišné vývojové úrovni,
používané formy práce při individualizaci výuky:

- podpora preferovaného učebního stylu žáka
- vyšší míra pozorování žáka, sledování a zaznamenání jeho vzdělávacích potřeb
- používání speciálních učebních a kompenzačních pomůcek, pracovních listů podle potřeb žáka
- aktivizace a motivace žáka
- individuální úkoly podle obtížnosti
- ověřování porozumění zadaného úkolu
- větší dohled a podpora, poskytování zpětné vazby žákovi - povzbuzení při plnění úkolů, ocenění přístupu žáka, pečlivosti, svědomitosti aj.
- umožnění dostatečného času na splnění úkolu, respektování osobního tempa

- větší tolerance při hodnocení výkonů žáků, hodnocení splněných úkolů
- práce žáků ve dvojicích, dopomoc „slabšímu“ či „pomalejšímu“ žákovi
- využití asistenta ve výuce
- zařazování prvků formativního hodnocení

Metody jsou navrhovány v doporučeních ŠPZ (DŠPZ),

v oblasti úpravy obsahu vzdělávání:

Náhrada části obsahů některých oborů jinými vzdělávacími obsahy nebo náhrada celého vzdělávacího obsahu některého vzdělávacího oboru jiným, který lépe vyhovuje vzdělávacím možnostem žáka, se využívá PO úprava obsahů a výstupů ze vzdělávání, prostřednictvím PO IVP u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními, za podmínek stanovených školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb. V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními lze v souvislosti s touto náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů) stanovené v kapitole 7 RVP ZV.

Pro žáky s jiným než mentálním postižením uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona je možné v ŠVP upravit očekávané výstupy nebo nahradit vzdělávací obsah, jehož realizaci objektivně neumožňuje jejich znevýhodnění, jiným vzdělávacím obsahem, pokud to vyžadují speciální vzdělávací potřeby žáků, a to pouze tehdy, pokud to vyplývá z doporučení ŠPZ.

v oblasti hodnocení:

Při hodnocení žáků se ŠVP mohou být využity různé formy hodnocení pro podporu rozvoje dovedností a vědomostí v souvislosti s posílením žákovy motivace. Zohledněna jsou specifika jeho obtíží, vhodné je formulovat hodnotící kritéria. Žáci jsou hodnoceni známkou, ve vybraných předmětech může být využito i slovní hodnocení, případně známka doplněná slovním hodnocením. Způsob hodnocení vychází z DŠPZ a z klasifikačního řádu školy.

v oblasti organizace výuky:

střídání forem a činností během výuky,
nastavení pravidel,
úprava zasedacího pořádku s ohledem na potřeby žáka,
diferenciace výuky, skupinová a kooperativní výuka,
zapojení do doučování, hodiny pedagogické intervence a speciálně pedagogické péče,
podpora asistentem pedagoga.

3.4. Zabezpečení vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech.

Pro podporu nadání a mimořádného nadání škola využívá podpůrná opatření v rozsahu prvního (navrhuje škola) až čtvrtého stupně podpory (DŠPZ).

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP

V rámci podpůrných opatření prvního stupně probíhá přímá podpora žáka ve výuce. Pokud je to potřebné, je vytvářen plán pedagogické podpory. PLPP sestavuje vyučující daného žáka. Jestliže žák vykazuje nadání ve více předmětech, pak je PLPP vypracován společně těmito učiteli. Činí tak ve spolupráci s třídním učitelem a pracovníkem školního poradenského pracoviště (výchovný poradce nebo speciální pedagog).

S plánem pedagogické podpory je seznámen zákonný zástupce a vyučující žáka, případně další pedagogičtí pracovníci podílející se na provádění tohoto plánu.

Plán pedagogické podpory škola průběžně aktualizuje.

Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření škola PLPP vyhodnotí. Zákonný zástupce je se závěrem seznámen.

Pravidla a průběhu tvorby, realizace a vyhodnocení IVP mimořádně nadaného žáka

Individuální vzdělávací plán se zpracovává na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce žáka.

Individuální vzdělávací plán je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka, přičemž vychází ze školního vzdělávacího programu a je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.

Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Individuální vzdělávací plán obsahuje zejména:

identifikační údaje žáka,

jméno pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým škola spolupracuje při zajišťování péče o mimořádně nadaného žáka,

závěry DŠPZ, závěry vyšetření, které popisují oblast, typ a rozsah nadání a vzdělávací potřeby mim. nadaného žáka,

informace o úpravách obsahu vzdělávání žáka,

časové a obsahové rozvržení vzdělávání, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob ověřování vědomostí a dovedností, úpravy metod a forem práce, seznam doporučených učebních pomůcek, učebnic a materiálů, způsob hodnocení, personální zajištění úprav a průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka, určení pedagogického pracovníka školy pro sledování průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka a pro zajištění spolupráce s ŠPZ.

Individuální vzdělávací plán je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce žáka.

Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb žáka.

Zpracování a provádění individuálního vzdělávacího plánu zajišťuje škola (výchovný poradce nebo speciální pedagog). IVP sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka.

Individuální vzdělávací plán se zpracovává ve spolupráci se ŠPZ, žákem a zákonným zástupcem žáka.

Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny vyučující žáka a současně žáka a zákonného zástupce žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle IVP lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka.

ŠPZ ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v individuálním vzdělávacím plánu informuje o této skutečnosti ředitele školy.

Individuální vzdělávací plán je veden v elektronické i v písemné podobě.

Možná podpůrná opatření:

předčasný nástup dítěte ke školní docházce (jen na základě doporučení PPP),

vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech,

účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy, dle organizačních možností školy

obohacování vzdělávacího obsahu nad rámec ŠVP s cílem rozšířit a prohloubit znalosti, stimulovat procesy vyhledávání souvislostí a motivovat k dalšímu vzdělávání,

zadávání specifických úkolů, projektů,

příprava a účast na soutěžích, olympiádách, včetně celostátních,

nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit, dle organizačních možností školy.

Role výchovného poradce a speciálního pedagoga v péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Výchovný poradce:

zabezpečuje především administrativní a metodickou část této oblasti,

ve spolupráci se speciálním pedagogem provádí vyhledávání žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a připravuje návrhy na další péči pro tyto žáky,

ve spolupráci s třídními učiteli, speciálním pedagogem zprostředkovává diagnostiku speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání ve školských poradenských zařízeních, spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními při zajišťování podpůrných opatření,

eviduje a uchovává doporučení školských poradenských zařízení,

eviduje žáky se SVP a žáky nadané,

eviduje a uchovává plány pedagogické podpory pro žáky s potřebou podpůrného opatření v 1. stupni,

koordinuje tvorbu, plnění a vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů (IVP), poskytuje metodologickou podporu

eviduje a uchovává IVP,

připravuje podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,

u žáků s podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně koordinuje spolupráci školy se ŠPZ,

poskytuje služby kariérového poradenství žákům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám nebo nadání.

Speciální pedagog:

ve spolupráci s výchovným poradcem provádí vyhledávání žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a připravuje návrhy na další péči pro tyto žáky,

zajišťuje orientační speciálně pedagogickou diagnostiku,

provádí diagnostiky 1. stupně podpůrných opatření u žáků se SVP a nastavuje systém podpory,

připravuje podmínky pro poskytování podpůrných opatření,

metodicky pomáhá pedagogům v otázkách poskytování podpůrných opatření žákům se SVP, tvorbě PLPP a IVP,

poskytuje přímou speciálně pedagogickou intervenci,

poskytuje poradenské služby žákům se zvýšeným rizikem školní neúspěšnosti,

průběžně vyhodnocuje účinnost nastavených podpůrných opatření,

poskytuje metodickou podporu a vedení asistentů pedagoga,

spolupracuje s pedagogickými pracovníky ŠPP i ŠPZ,

poskytuje konzultace při zápisu do 1. ročníku ZV dle potřeb a možností školy.

3.5. Výchovné a vzdělávací strategie

Klíčové kompetence pomáhají žákům při získávání základů všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE	UTVÁŘENÍ A ROZVÍJENÍ KK NA NAŠÍ ŠKOLE
Kompetence k učení – umožňuje žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení	- Klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem a vyhledávání informací - Zařazujeme metody, při kterých žáci docházejí k objevům, řešení a závěrům sami. - Vedeme žáky k prozkoumávání pohledů a názorů, lišících se od jejich vlastních. - Umožňujeme žákům prezentovat výsledky své práce. - Žáky vedeme k sebehodnocení - Umožňujeme žákům ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost - Podporujeme účast v různých soutěžích a olympiádách - Pracujeme s žáky různými metodami (frontální, individuální, práce na projektech) - Využíváme různé způsoby učení (pamětné, logické, činnostní, učení se individuálně, z různých zdrojů) - Umožňujeme žákům pracovat s různými zdroji informací (učebnice, knihy, internet, média, ústní informace ...) - Zapojujeme žáky do prací na projektech - Jdeme příkladem - neustále se sami vzděláváme
	- Zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů.

Kompetence k řešení problémů – podněcuje k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů	- Zařazujeme metody, při kterých žáci sami docházejí k objevům, řešením a závěrům. - Vytváříme příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu. - Vůči každému žákovi projevujeme očekávání úspěchu při řešení problému. - Ideme příkladem – snažíme se problémové situace ve škole řešit s rozumem a nadhledem. - Při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života - Při práci využíváme mediální a počítačové zdroje (internet, sdělovací prostředky, výuková CD) - Učíme žáky pracovat s chybou, vyhledat ji, pojmenovat - Učíme žáky pracovat ve skupinách - Starší žáci připravují různé aktivity pro mladší spolužáky (soutěže, akce Školního parlamentu..)
Kompetence komunikativní – vede žáky k všestranné a účinné komunikaci	- Zajímáme se o názory, náměty a zkušenosti žáků. - Klademe otevřené otázky, zadáváme problémové úlohy či úlohy rozvíjející tvořivost žáků. - Zadáváme úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů. - Vytváříme příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu. - Žáci pracují formou referátů - Vedeme žáky k vyjadřování se písemnou formou v mateřském jazyce a ke komunikaci v jazyce cizím - Dbáme na ústní projev žáků - Učíme žáky rozumět grafům, tabulkám, diagramům... - Učíme žáky zvládat pravidla diskuse, prezentovat práci skupiny

	- Učíme žáky obhajovat vhodnou formou svůj názor, vhodně argumentovat a naslouchat názoru ostatních - Vedeme žáky k dodržování pravidel diskuse
Kompetence sociální a personální – rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých	- Zajímáme se o názory, náměty a zkušenosti žáků. - Vedeme žáky k prozkoumávání všech pohledů a názorů na danou problematiku. - Vytváříme příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu. - Zadáváme úkoly, při kterých žáci spolupracují. - Zajímáme se, jak žákům vyhovuje způsob výuky. - Učíme žáky vzájemné pomoci při učení a nenechat se odradit v případě neúspěchu - Učíme žáky respektovat společně dohodnutá pravidla (školní řád, řád ŠD) - Vedeme žáky k bezpečnosti a k ochraně zdraví svého i ostatních - Zadáváme týmové práce, při kterých si žáci musí rozdělit role a dbáme na prostřídání rolí - Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k vlastnímu zdraví - Snažíme se, aby si žáci osvojili zdravý životní styl (odmítáme drogy a další návykové látky, jsme proti kouření...)
	- Zajímáme se o názory, náměty a zkušenosti žáků. - Vedeme žáky k prozkoumávání pohledů a názorů, lišících se od jejich vlastních. - Vedeme žáky ke vzájemné komunikaci k danému úkolu. - Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel. - Vedeme žáky k rozpoznání projevů šikany, rasismu, diskriminace ...

Kompetence občanské – připravuje žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti	- Snažíme se, aby si žáci uvědomili svobodu projevu a zároveň i odpovědnost za svá slova a činy. - Zapojujeme žáky do činností, kde se seznamují s kulturou jiných národů. - Učíme žáky respektovat školní řád (řád ŠD), popř. stanovit další pravidla chování a respektovat běžné zásady společenského chování. - Učíme žáky poskytnout účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích a situacích ohrožujících život a zdraví člověka. - Hodnotíme společně s žáky péči o kulturní památky. - Odsuzujeme vandalismus. - Vedeme žáky k tomu, aby se při pobytech v přírodě chovali jako zodpovědné osoby, aby chránili životní prostředí a další hodnoty vytvořené člověkem.
Kompetence pracovní – pomáhá žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci	- Klademe otevřené otázky, zadáváme problémové úlohy či úlohy rozvíjející tvořivost. - Zařazujeme metody, při kterých žáci docházejí k objevům, řešením a závěrům sami. - Učíme žáky flexibilitě. - Vyzýváme žáky k dodržování bezpečnosti při práci (důsledné dodržování pracovních pokynů, užívání ochranných pracovních pomůcek). - Přehled o profesní orientaci doplňujeme znalostmi z praktických exkurzí. - Výběrem volitelných předmětů pomáháme žákům při profesní orientaci. - Usilujeme o to, aby žáci uměli objektivně posoudit reálné možnosti při výběru svého budoucího povolání.
	-Učíme žáky získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data.

Kompetence digitální - pomáhá žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života	-Umožňujeme jim používat digitální technologie, aby si usnadnili práci, ke kontrole. -Rozvíjíme dovednosti předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat. -Učíme žáky postupně používat digitální zařízení, aby se stala jejich běžnou součástí při práci i v životě. -Vedeme žáky k vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků. -Učíme žáky využívat digitální technologie bezpečně, respektovat autorství a uvádět zdroje získaných informací. -Vedeme žáky ke správnému využívání sdílení informací, vytváření prezentací. -Učíme žáky ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby a využívat je při učení. -Vedeme žáky k dovednosti samostatně se rozhodovat, které technologie a jak využívat, dodržovat bezpečnost práce. -Učíme žáky rozeznat neetické chování v digitálním prostředí a umět na ně vhodně reagovat.
---	--

3.6. Začlenění průřezových témat

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematický okruh	ročník	předmět	učivo	forma realizace
osobnostní rozvoj				
1.1.1. Rozvoj schopnosti poznávání	1.- 3.	Čj	tvary písmen	nácvik čtení, psaní
	1.-5.	M	vytváří soubory o daném počtu prvků	manipulace s předměty, práce s číselnou osou
	1.- 5.	Aj	rozumí pokynům, otázkám	reaguje na instrukce v jazyce, odpovídá na otázky reaguje na instrukce v jazyce, odpovídá na otázky poslech s porozuměním, schopnost reagovat na otázku nebo pokyn líčení - vlastní reakce na konkrétní zvuk, barvu, vůni či jiný smyslový vjem úvaha - zamyšlení nad daným problémem výklad - posouzení správnosti předvedeného mluveného projevu výpisky - vytváření výpisků z daného textu
	6.-9.	Aj	rozumí pokynům, otázkám	
	7-9.	Nj	osobní údaje, číslovky, barvy	
	7.-9. 8.-9. 6.-9.	Čj	líčení (7.-9.) úvaha (8.-9.) výklad (6.-9.) výpisky (6.-8.)	

	6. a 8.		učební styly	volba vhodného učebního stylu
	4. - 9.	Inf	informace, data, systémy technologie	používání technologií práce s daty
	6. - 9.	M	zlomky, celá čísla, racionální čísla, druhá mocnina a odmocnina, dělitelnost čísel, přímá a nepřímá úměrnost, funkce, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník, kružnice, kruh, konstrukční úlohy, osová a středová souměrnost, tělesa	cvičení dovednosti zapamatování a řešení problémů
	8. - 9.	Ch	pozorování a pokus, směsi, částicové složení látek, chemické prvky a sloučeniny, chemické reakce, anorganické sloučeniny	dovednost pro učení a studium, dovednost zapamatování
	6. - 9.	F	dle časových možností a s přihlédnutím ke skladbě a zájmů žáků vybrané části všech témat měření výkonů a posuzování pohybových dovedností uplatní žák u všech témat	laboratorní práce, pokusy, pozorování
	6. - 9.	Tv		soutěž, testování
	6. - 9.	D		dovednosti pro učení a studium, zapamatování učiva
1.1.2. Sebepoznání a sebepojetí	1. – 5.	Čj	zážitkové čtení a naslouchání	práce s textem, čtenářská dílna, dramatizace

	1.- 5.	ČlaS	škola, třída, lidé	dotazník, anketa, hra
	1.- 5. 6.-9.	Aj Aj	moje tělo, základní informace o sobě moje osoba, rodina, zájmy	např. písničky, popis, výukový plakát, didaktické hry např. rozhovor, mluvní cvičení
	7.-9.	Nj	moje osoba, rodina a škola, bydlení, číslovky	rozhovory, rodokmen, např. projekt či prezentace
	9.	Čj	charakteristika osobnost	charakteristika sebe sama
	8.	Voz:		psychologické testy na typ osobnosti
	9.	D	holocaust	postoje a hodnoty ve vztahu k lidskému životu
	9. 6., 8. 6. - 9.	Ch Př Tv	chemie a společnost rozmnožování význam pohybu pro zdraví	vliv chemických látek na lidský organismus tvorba schémat rozcvička, běžecká cvičení, posilování, kruhový trénink
1.1.3. Seberegulace a sebeorganizace	1. – 5.	Čj Tv	hygienické návyky spojené se psaním jedná v duchu fair play	písemný projev týmové hry
	1.-5. 6.-9.	Aj Aj	denní program třídní pravidla, kritéria	např. plakát, projekt např. debata, v některých případech písemný záznam
	8.	Voz	učení	techniky učení

	8. - 9.	Ch	pozorování, pokus a bezpečnost práce, chemické reakce prevence a korekce jednostranného zatížení	plánování a organizace praktických úloh
	6. - 9.	Tv		dodržování pravidel kontrola prováděného cvičení
1.1.4. Psychohygiena	1. – 5.	Čj Hv	vyjádření myšlenek a pocitů jednoduché písně a melodie	mluvní cvičení, dramatizace rytmizace, pohybové vyjádření
	8.-9.	Voz	duševní zdraví	způsoby zvládání stresových situací
	9.	Ch	chemie a společnost	porozumění účinků vybraných látek na lidský organismus
	8.	Př	prevence a příčiny nemocí	přednáška, vyhledávání informací komunikace a poučení při pořadových činnostech
	6. - 9.	Tv	hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	
1.1.5. Kreativita	1. – 5.	Čj Vpč Tv	souvislý jazykový projev pozoruje výtvarné práce zorganizuje jednoduché pohybové činnosti	slohové útvary galerie, výstava rozcvička, překážková dráha
		Hv	reaguje pohybem na hudbu	tanec, rytmická cvičení
	1.-5.	M	slovní úlohy	tvoření slovních úloh na dané početní úkony
	8.-9.	Nj	bydlení, místo, kde žiji,	plakát, příprava pokrmu dle receptu Nj zemí
	8.	Čj	poezie	tvorba vlastní básně

	6. - 9.	Tv D	sportovní hry umělecké slohy	herní kombinace prvky architektury a umění uměleckých slohů, práce s nimi - vyhledávání, nápodoba
sociální rozvoj				
1.2.1. Poznávání lidí	4. - 5.	Tv	spolupracuje při týmových a pohybových činnostech	týmové hry
	4. - 5.	ČlaS	rizikové chování člověka	etické dílny
	7.	Nj	seznamování	seznamovací hry, kladení otázek, představení spolužáka
	7.	Čj	charakteristika	charakteristika spolužáka
1.2.2. Mezilidské vztahy	1.-5.	ČjL	komunikační útvary	rozhovor, diskuse, telefonát
	1.-3.	ČlaS	rodina, vztahy, odlišnosti	dramatizace
	8.	Nj	rodina, kamarádi, dom. mazlíčci	osobní dopis, např. e-mail kamarádovi
	8. 6.-8.	Voz	psychické procesy a stavy lidská práva	cvičení na empatii seznámení se základními lidskými právy a právy dítěte
	6. - 9.	Tv	pohybové aktivity, sportovní hry	znalost a respektování pravidel dopomoc při pohybových činnostech

	9.	D	problémy současnosti	lidská práva a mezilidské vztahy v současné společnosti
1.2.3. Komunikace	1.-5.	Čj	nářečí, slang	texty v nářečí a slangu
	1.- 3.	ČlaS	město, vesnice	diskuzní technika
	1.- 5. 7.-9.	Aj Nj	komunikace v různých situacích tykání/vykání, záliby, škola, časové údaje, plán cesty, roční období, dopr. prostředky	např. rozhovory email/video s prezentací o sobě s cílem nalezení kamaráda. Plán cesty např. itinerář.
	6.-9.	Čj	referát z vlastní četby	seznámení s vlastní četbou formou referátu
	8. 6.-7.	Voz	manipulace komunikace	manipulační techniky a obrana proti nim trénink komunikačních situací
	4. - 6.	Inf	sdělování a přenos informací, druhy dat a jejich kódování	práce s daty
	8. 6. - 9. 6. - 9.	F Tv D	zvukové jevy organizace prostoru a pohybových činností napříč všemi tématy	pozorování, pokus příprava sportovních akcí referát na zadané téma, diskuze nad vybraným problémem
1.2.4. Kooperace a kompetice	1.-5.	Tv	jedná v duchu fair play	kolektivní hry
	2.- 5.	M	měření veličin, práce s grafy	kooperace při pokusech

	8.	Čj:	lícení	skupinová práce
	4. - 9.	Inf	algoritmizace, robotika, programování	práce ve dvojicích, skupinová práce
	6. - 9.	M	desetinná čísla, zlomky, racionální čísla, druhá mocnina a odmocnina	skupinová práce
	6. - 9.	Př	system hub, rostlin, živočichů, potravní vztahy, anatomie a fyziologie člověka, mineralogie a petrologie	laboratorní práce, skupinová práce, tvorba schémat
	6. - 9.	Tv	pohybové aktivity, organizace prostoru a pohybových činností	spolupráce při sportovních činnostech
	6. - 9.	D	napříč všemi tématy	práce ve skupině s danými kritérii a rolemi, opakování formou kompetice a soutěže
morální rozvoj				
1.3.1. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	1.-4.	ČlaS	dopravní značky a situace	dopravní hřiště
	7.	Čj	balada	hledání problémů v mezilidských vztazích
	6. - 9.	M	dělitelnost, desetinná čísla, zlomky, racionální čísla, procenta, promile, poměr, úměra, trojčlenka, měřítko, rovnice, soustavy rovnic, přímá, nepřímá úměrnost, statistika, finanční matematika, osová a středová souměrnost, obrazce, konstrukční úlohy, shodnost a podobnost, tělesa, Pythagorova	aplikace dovedností pro řešení problémů reálného světa

	6. - 8.	F	fyzikální veličiny, pohyb, síla, energie měření výkonů a posuzování pohybových dovedností volba profesní orientace	řešení úloh z reálného života
	6. - 9.	Tv		dodržování pravidel, fair play, funkce rozhodčího
	8. - 9.	Člap		posuzování svých možností při rozhodování výběru povolání
1.3.2. Hodnoty, postoje, praktická etika	1.- 5.	Vpč	etiketa	stolování
	4.- 5.	ČlaS	vlastnosti lidí, zásady etiky	dramatizace
	6.-9.	Voz:	komunikace mezi lidmi	pravidla dialogu
	9.	D	holocaust	kvality typu odpovědnost, spravedlnost, respektování, pomáhající a prosociální chování na konkrétním historickém fenoménu

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Tematický okruh	ročník	předmět	učivo	forma realizace
2.1. Občanská společnost a škola	1. - 3.	ČlaS	škola, třída, bydliště	vyvození pravidel
	5.	Aj	škola	např. video, projekt, rozhovory
	6. - 9.	Voz	vhodné způsoby chování a komunikace	zapojení žáků do šk. parlamentu
2.2. Občan, občanská společnost a stát	4.- 5.	ČlaS	ČR, státní symboly	plakát
	7.	Nj	názvy zemí a st. symboly Nj zemí	znalostní kvíz, hry (domino, pexeso)
	9. 7.-8.	Voz	občanství základní lidská práva	uvedení práv a povinností občana seznámení s Listinou základních lidských práv
	8.	D	Anglická revoluce Francouzská revoluce společnost v 19. století	formování lidských práv a ústav občanská společnost
	9.	D	politické uspořádání Evropy po 1. světové válce, Studená válka	podstatné znaky demokratických systémů, jejich přednosti a slabiny, komunistický totalitní systém a model demokracie západních zemí
2.3. Formy participace občanů v politickém životě	4.-5.	ČlaS	ČR, státní symboly	simulace voleb
	8.	Voz	volební systémy a rozložení státní moci	popsání volebních systémů a fungování jednotlivých orgánů státní moci

2.4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	4. - 5.	ČlaS	ČR, orgány státní moci	využití T- grafu
	7.-9. 8.	Voz	stát, demokracie a diktatura Ústava	rozlišení jednotlivých forem státu a demokracie od diktatury popíše postavení Ústavy v systému českých zákonů
	6.	D	antické Řecko a Řím společnost a způsob vlády ve Spartě, v Athénách a v Římě	základní kategorie fungování demokracie demokracie jako protiváha diktatury a anarchie, výklad, práce s textem
	9.	D	politické uspořádání Evropy po 1. světové válce, Studená válka, současné problémy	podstatné znaky demokratických systémů, jejich přednosti a slabiny, komunistický totalitní systém a model demokracie současné globální problémy a konflikty

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Tematický okruh	ročník	předmět	učivo	forma realizace
3.1. Evropa a svět nás zajímá	1.- 5.	Hv	rozlišuje tóny, dynamiku, tempo, rytmus	poslech
	4.- 5.	ČlaS	porovnávání způsobu života	projekt nebo prezentace
	6.- 9.	Aj	kulturní videa	pracovní listy, kulturní videa

	9.	Nj	cestování	pracovní listy, videa, písně
	6. 7.	Čj	pohádka biblické příběhy a antické báje rytířské eposy	lidová slovesnost u nás i ve světě referování o vybraných biblických a antických příbězích seznámení s rytířskými eposy
	7. a 9.	Voz	EU, OSN, NATO	seznámení s fungováním a funkcí EU, NATO a OSN
	6. - 9.	D	dějiny významných evropských států, regionální historie	rozhovor s pamětníkem, rodinná historie, regionální historie, historické instituce, uchování paměti, životy významných historických osobností
3.2. Objevujeme Evropu a svět	1.- 5.	Vpč	výtvarné techniky	kresba, malba
	4.- 5.	M	diagram, graf, tabulka	používá euro a libru k fiktivnímu nákupu
	7.-9. 7.- 9.	Aj Nj	evropské země německy mluvící země (hl. města, pamětihodnosti, tur. cíle)	např. práce s textem, video videa, prezentace, písničky, kvíz
	7.- 8.	D	zámořské plavby, zámořské objevy a dobývání cizích území	práce s mapou, textem, videem
	9.	D	evropská integrace	vznik evropských společenství, návrhy na uspořádání Evropy, místo ČR v Evropě a evropských organizacích
3.3. Jsme	4. - 5.	Hv	rozpozná hudební formu	poslech

Evropané	4. - 5.	ČlaS	porovnávání způsobu života	projekt, prezentace
	7. a 9.	Voz	EU	fungování EU
	6. a 7.	D	dějiny evropské civilizace a kultury, antické a křesťanské dědictví, christianizace	kořeny evropské civilizace v křesťanství
	7.	D	stěhování národů, Vikingové, Islám a arabská říše - pronikání do Evropy, příchod nových etnik do Evropy	utváření etnické mapy současné Evropy, příchod nových etnik, střet křesťanského a islámského světa
	7. - 8.	D	reformace	vliv reformace jako zdroje pro utváření naší civilizace
	9.	D	evropská integrace	vznik evropských společenství, návrhy na uspořádání Evropy

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Tematický okruh	ročník	předmět	učivo	forma realizace
4.1. Kulturní difference	1. - 3.	ČlaS	tolerance k přirozeným odlišnostem spolužáků	fotografie, video
	6. a 9. 8.-9.	Čj	rozvrstvení jazyka obecný výklad o jazyce	zařazení slova do jazykové vrstvy zařazení češtiny do systému jazyků
	7.	D	společnost ve středověku	soužití různých etnik a náboženských skupin ve středověké společnosti - vnímání menšin většinovou společností
4.2. Lidské vztahy	1.-5.	Čj	literární útvary	bajky
	4. - 5.	ČlaS	mezilidské vztahy, pravidla komunikace	hry, dramatizace
	9.	Čj	poválečná literatura	seznámení s konkrétními díly, v nichž se řeší i 2. světová válka a rasová diskriminace
	7.	Voz	rasismus	odsouzení rasismu a jeho projevů
	9.	D	holocaust	rasismus, rasově motivované zločiny, předsudky a stereotypy
4.3. Etnický původ	4. - 5.	ČlaS	mezilidské vztahy, pravidla komunikace	hry, dramatizace

	9.	Čj	poválečná literatura	seznámení s konkrétními díly, v nichž se řeší i 2. světová válka a rasová diskriminace
	7.	D	stěhování národů	etnická mapa Evropy - skupinová práce, sledování pohybu etnik v Evropě
	6.	D	vznik a vývoj člověka, pravěk	postupný vývoj člověka a rovnocennost ras
	8.	D	občanská válka v USA	rasismus – otrokářství v USA diskuse, video
	9.	D	holocaust	rasová nesnášenlivost
4.4. Multikulturalita	4.- 5.	ČlaS	pravidla soužití	práce s textem
	6.-9.	Aj	cestování	AJ - např. prezentace, mluvní cvičení
	7.	Nj	názvy zemí a seznámení s různými dialekty	video/poslech
	9.	Čj	obecný výklad o jazyce	zařazení evropských jazyků do jazykových rodin
4.5. Princip sociálního smíru a solidarity	4. - 5.	ČlaS	pravidla soužití	práce s textem
	9.	Voz	záchytná sociální síť	seznámení se systémem sociální podpory
	9.	D	problémy současnosti	diskuze o současných i budoucích problémech světa

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Tematický okruh	ročník	předmět	učivo	forma realizace
5.1. Ekosystémy	1.-5.	Vpč	pozorování přírody	kresba, malba
	1.-3.	ČlaS	základní společenstva	plakát
	6.	D	pravěk nejstarší starověké státy - Mezopotámie Egypt, Indie, Čína	vliv přírody na život a vývoj člověka, způsob obživy pravěkých lidí spojitost vhodných přírodních podmínek se vznikem prvních států, práce s textem a mapou
	7.	D	kolonizace ve středověku, venkov	Způsob nakládání s lesem v rámci kolonizace, využívání lesa středověkým člověkem
5.2. Základní podmínky života	4. - 5.	ČlaS	základní podmínky života	pokusy a pozorování
	8. - 9.	CH	směsi, anorganické a organické sloučeniny	projekt
	6., 8. a 9.	Př	fotosyntéza a dýchání, anatomie a morfologie savců, tok energie a prvků	tvorba schémat, plakátů, skupinová práce
	8. - 9.	F	energie, elektromagnetické jevy	např. referát nebo prezentace

	9.	D	současné problémy světa	referát, prezentace, diskuze
5.3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí	1.-3.	Čj	obrázková osnova	vyprávění podle obrázkové osnovy
	4. - 5.	ČlaS	třídění odpadu	přednáška, úklid okolí školy
	8.	D	průmyslová revoluce	negativní dopad průmyslové revoluce na přírodu, referát, diskuse
	8. - 9.	Ch	anorganické a organické sloučeniny	přednáška
	9.	Př	ochrana přírody a ŽP	referát, prezentace
	9.	Voz	globální problémy	seznámení s globálními problémy a návrh jejich řešení
5.4. Vztah člověka k prostředí	9.	F	elektromagnetické jevy, jaderná energie	diskuze
	4. - 5.	Vpč	pěstelské činnosti	péče o pokojové rostliny
	4. - 5.	ČlaS	moje obec	vycházka
	9.	Ch	chemie a společnost	třídění odpadu
	9.	Př	koloběh vody, mimořádné události způsobené přírodními vlivy	sledování videí
	8.	F	zvukové jevy	pozorování, diskuze

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematický okruh	ročník	předmět	učivo	forma realizace
tematické okruhy receptivních činností				
6.1.1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	4. - 5.	Čj	manipulativní jednání	reklama
	9.	Čj	publicistický styl	rozlišení jednotlivých publicistických útvarů
	7. - 9.	M	statistika, finanční matematika, přímá a nepřímá úměrnost	práce s daty z reálného života
	7.	Voz	média	rozlišení seriózních zdrojů od neseriózních
	9.	D	totalitní režimy	propaganda a jiné nástroje totalitních režimů, rozdíl mezi totalitou a jejími nástroji vůči svobodě informací v demokratické společnosti
6.1.2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	4. - 5.	Vpč	dekorace, model	prostorová forma
	4. - 5.	ČlaS	využití informačních zdrojů	muzeum, knihovna, galerie, kronika
	7.	Voz	média	rozpoznávání fake news
	8. - 9.	Člap	vliv mediálních sdělení na	práce s informacemi (tisk, internet, tv..)

			volbu povolání	
6.1.3. Stavba mediálních sdělení	4. - 5.	Čj	slohové útvary	inzerát, zpráva
	7.	D	knihtisk	vynález knihtisku a jeho vliv na rozšíření potřeby číst, interpretace dobových plakátů
6.1.4. Vnímání autora mediálních sdělení	4. - 5.	Čj	literární texty	četba ukázek
	8. - 9.	Čj	úvaha - postoje a názory autora	poslech ukázek
6.1.5. Fungování a vliv médií ve společnosti	4. - 5.	Čj	mediální sdělení	výpisky, četba, klíčová slova
	7.	Voz	média	vliv médií na život jednotlivce
	8. - 9.	Člap	vliv médií na volbu povolání	práce s informacemi
tematické okruhy produktivních činností				
	1.-3.	ČlaS	tísňové volání, krizové situace	nácvik telefonického rozhovoru
	7.-9.	Nj	volný čas, školní program, narozeninová oslava	e-mail, komentář webové stránky
	6.	Čj	zpráva, oznámení	vytvoření zprávy a oznámení
	7. - 8.	Př	systematické zařazení obratlovců	referáty

6.2.2. Práce v realizačním týmu	1.-5.	Tv	týmová spolupráce	sportovní dětský den
	4.- 5.	ČlaS	regionální zvláštnosti	skupinová práce, projekt cestovní kancelář
	8. - 9.	Člap	prezentace týmu na trhu práce	skupinová práce, projekt

4. UČEBNÍ PLÁN

Učební předměty	1. stupeň					
	1.	2.	3.	4.	5.	Dotace 1. – 5.
Český jazyk a literatura	9	10	9	8	8	44
Cizí jazyk	-	-	3	3	3	9
Matematika	4	5	5	5	5	24
Informatika	-	-	-	1	1	2
Člověk a jeho svět	2	2	3	2	3	12
Hudební výchova	1	1	1	1	1	5
Výtvarné a pracovní činnosti	2	2	2	3	3	12
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10
Celkem týdně	20	22	25	25	26	118
Nepovinné předměty						
Speciálně pedagogická péče dle doporučení PPP						

Poznámky k učebnímu plánu

Disponibilní časová dotace na 1. stupni je 16 hodin.

Z toho: 11 hodin – Český jazyk a literatura

4 hodiny – Matematika

1 hodina – Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura je na 1. stupni posílen o 11 vyučovacích hodin, z toho:

- 1. ročník – 2 hodiny
- 2. ročník – 3 hodiny
- 3. ročník – 2 hodiny
- 4. ročník – 2 hodiny
- 5. ročník – 2 hodiny

Vyučovací předmět Matematika je na 1. stupni posílen o 4 hodiny, a to po 1 hodině od 2. do 4. ročníku.

Vyučovací předmět Člověk a jeho svět je posílen ve 3. ročníku o 1 hodinu.

Vyučovací předmět Výtvarné a pracovní činnosti vznikl integrací očekávaných výstupů Člověk a svět práce a Člověk a kultura (obor výtvarná výchova).

V 1. a 2. ročníku je vyučována jeden týden 1 hodina Hudební výchovy a druhý týden 1 hodina Výtvarných a pracovních činností, metodou CLIL – více viz. Učební osnovy.

Učební předměty	2. stupeň				
	6.	7.	8.	9.	Dotace 6. – 9.
Český jazyk a literatura	3+2	4	4+0,5	4+1	18,5
Cizí jazyk	3	3	3	3	12
Další cizí jazyk	-	2	2	2	6
Matematika	4	3+2	4+0,5	4+1	18,5
Informatika	1	1	1	1	4
Dějepis	2	2	2	1+1	8
Výchova k občanství a ke zdraví	1	2	1+0,5	1+0,5	6
Fyzika	1	2	1+1	1+1	7
Chemie	-	-	2	1+1	4
Přírodopis	2	2	1+1	1	7
Zeměpis	2	2	1	1+1	7
Hudební výchova	1	1	1	1	4
Výtvarná výchova	2	1	1	1	5
Člověk a svět práce	1	1	0,5	0,5	3
Tělesná výchova	2	2	2	2	8
Volitelné předměty	2	-	1	1	4
Celkem týdně	29	30	31	32	122
Nepovinné předměty					
Speciálně pedagogická péče	Dle doporučení PPP				

Poznámky k učebnímu plánu

Disponibilní časová dotace na 2. stupni je 18 hodin.

Z toho: 3,5 hodin – Český jazyk a literatura

3,5 hodin – Matematika

1 hodina – Výchova k občanství a ke zdraví

5 hodin – Člověk a příroda

1 hodina – Člověk a společnost

4 hodiny – Volitelné předměty

Vyučovací předmět Výchova k občanství a ke zdraví vznikl integrací očekávaných výstupů oborů Člověk a společnost a Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví).

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je rozdělen na 2. stupni na tři tematické okruhy: práci s technickými materiály, přípravu pokrmů a svět práce.

Časová dotace: Práce s technickými materiály – 6. – 7. ročník / 1 hodina týdně, zařazeno ve 14 denním cyklu po 2 hodinách

Příprava pokrmů - 6. – 7. ročník / 1 hodina týdně, zařazeno ve 14 denním cyklu po 2 hodinách

Svět práce – 8. – 9. ročník / 0,5 hodin týdně , zařazeno ve 14 denním cyklu po 1 hodině

Volitelné předměty jsou dotovány z disponibilní časové dotace.

Přehled nabízených volitelných předmětů, jejich náplň a časová dotace je podrobně popsána v kapitole Rozšiřující oblast.

V případě žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je možné využít disponibilní časovou dotaci k zařazení předmětů speciální pedagogické péče.

5. UČEBNÍ OSNOVY

Český jazyk a literatura - 1. stupeň

Charakteristika předmětu:

V Komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah.

V Jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V Literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Výuka může probíhat v kmenových třídách, v učebně ITV, na chodbách, v atriu, ve volné přírodě, v knihovně a na dalších vhodných místech dle uvážení vyučujícího.

Při výuce lze použít různé metody: individuální práce, práce ve dvojicích, ve skupinách, prvky FIE, prvky kritického myšlení, při výuce čtení může učitel kombinovat různé metody vzhledem k individuálním potřebám žáků, gradované úkoly, myšlenkové mapy, vzájemné učení, centra aktivit s využitím dramatizace, diskuse, řízeného rozhovoru, v určených činnostech si žák může volit pracovní místo.

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

Předmět má na prvním stupni komplexní charakter, o časovém rozvržení jednotlivých složek rozhoduje vyučující.

Časová dotace předmětu v jednotlivých ročnících: v 1. ročníku 9 hodin týdně, v 2. ročníku 10 hodin, ve 3. ročníku 9, ve 4. ročníku 8 hodin a v 5. ročníku 8 hodin týdně.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- nácvik a zdokonalování čtení a psaní
- používání pravidel pravopisu
- řešit problémy a plánovat samostatnou činnost

2. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- snažit se porozumět problému
- navrhnout různá řešení problémů, dokončovat úkoly a zdůvodnit své závěry
- vzájemně si radit a pomáhat

3. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- uplatňovat zásady slušného chování
- respektovat názory ostatních

4. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- vést k výstižnému a kultivovanému projevu

- srozumitelně se verbálně i graficky vyjádřit

5. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- spolupracovat při řešení problémů
- prezentovat své myšlenky a názory a vzájemně se respektovat, respektovat pokyny pedagoga

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- dodržovat hygienická pravidla pro čtení a psaní
- dodržovat dohodnutou kvalitu, postupy a termíny
- organizovat a plánovat učivo
- aktivně si připravovat a udržovat pracovní prostor

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme digitální zařízení, aplikace a služby, které žákům umožňují:

- získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data
- využívat digitální technologie, aby si usnadnil práci, ke kontrole
- rozvíjet dovednosti předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat

Český jazyk a literatura – 2. stupeň

Charakteristika předmětu:

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát a mluvit, analyzovat text a kriticky posoudit jeho obsah. Posuzují také formální stránku textu, jeho výstavbu a použité jazykové prostředky.

V jazykové výchově si žáci osvojují spisovnou podobu českého jazyka. Seznamují se se základními gramatickými pravidly a využívají je v psaném i mluveném projevu. Rozvíjí verbální a logickou inteligenci.

Literatura je vnímána v historických souvislostech s důrazem na osvojení znaků jednotlivých uměleckých období a literárních směrů. Vede k poznání různých literárních žánrů, rozvíjení čtenářských návyků a schopností interpretovat a reprodukovat literární text.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura.

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

- vyhledávat a třídit informace a využívat je v procesu učení a v praktickém životě
- uvádět věci do souvislostí
- formulovat závěry své práce
- poznávat smysl a cíl učení, vnímat jazyk jako nástroj celoživotního vzdělávání
- samostatně získávat informace z různých zdrojů

2. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

- porozumět problému
- plánovat si postup při řešení problému a vybírat vhodné prostředky k jeho řešení

3. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

- vyjadřovat se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- účinně se zapojovat do diskuse, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat
- rozumět různým typům textů a záznamů
- osvojit si jazyk jako prostředek k předávání informací
- zvládnout pravidla mezilidské komunikace

4. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

- účinně spolupracovat ve skupině
- přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat
- respektovat názory druhých
- zvládat vystupovat na veřejnosti, projevodat se kultivovaně

5. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

- respektovat, chránit a ocenit naše tradice a kulturní i historické dědictví
- respektovat kulturní rozmanitost
- chápat jazyk jako nositele historického a kulturního vývoje národa
- projevodat pozitivní postoj k uměleckým dílům
- sdílet vlastní čtenářský zážitek

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

- využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost

7. Digitální kompetence

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

- ovládat běžně používaná digitální zařízení
- vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků

Metody a způsoby práce

Učitelé mohou při práci s žáky využívat například:

- metody aktivního učení
- samostatnou práci
- práci ve dvojici
- práci ve skupině
- projektovou výuku
- práci s textem
- tvořivé psaní

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

1. Období

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
Komunikační a slohová výchova										
žák čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	písmena a hlásky, technika čtení znalost orientačních prvků v textu	1. - 2.	poznává písmena velké a malé, psací a tiskací abecedy čte, vyslovuje a píše písmena a hlásky skládá a čte slabiky a slova tvoří a čte jednoduché věty využívá čtení jako zdroj informací vybere z nabídky vhodný nadpis vyhledá v textu odpověď na zadanou otázku				k. k učení	k. komunikativní	k. pracovní	porozumění textu v předmětu ČlaS
porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené	čtení s porozuměním, soustředěné a aktivní	1. - 3.	čte hlasitě věty se správnou intonací rozumí přečtené větě,				k. komunikativní	k. pracovní	k. sociální a personální	M - slovní úlohy

složitosti	naslouchání		dokáže ji opakovat snaží se o pozorné, soustředěné, aktivní naslouchání posoudí na základě přečteného textu pravdivost / nepravdivost tvrzení vybere z nabídky slov slova klíčová vztahující se k zadanému textu vypíše požadovanou informaci z textu							
respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	střídání rolí posluchače a mluvčího	1. - 3.	užívá vhodné oslovení, zahájení a ukončení dialogu a zdvořilé vystupování				k. komunikativ ní	k. k řešení problémů	k. sociální a personální	
hygiena	hlasité čtení,	1. - 3.	správná				k.	k. sociální a		Tv, Hv -

mluveného projevu	recitace, autoprohlášení		výslovnost hlásek a slov přiměřené tempo řeči, správné dýchání				komunikativní	personální		hospodaření s dechem
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	vyjádření myšlenek, pocitů, reprodukce učiva	1. - 3.	kontroluje hlasitost svého verbálního projevu a svoji gestikulaci a mimiku	1. 1. 4.			k. komunikativní	k. sociální a personální	k. občanské	Tv - gestikulace, start
na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený nebo písemný projev	souvislý jazykový projev, jednoduchá osnova vyprávění	1. - 3.	zkouší souvislý jazykový projev a jednoduché vyprávění podle osnovy, sestaví jednoduchý slohový útvar (adresa, zpráva, vzkaz, oznámení, pozvánka)	1. 1. 5.			k. komunikativní	k. sociální a personální	k. občanské	
zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	správné sezení, držení psacího	1. - 3.	nacvičuje správné sezení, držení psacího náčiní	1. 1. 3.			k. pracovní	k. k učení		

	náčiní, hygiena zraku									
píše správné tvary písmen a číslic, píše vázaně, kontroluje vlastní písemný projev	automatizac e psacího pohybu	1. - 3.	snaží se o úhledný a čitelný projev, má návyky spojené s kontrolou a opravou vlastní práce				k. pracovní	k. k řešení problémů		
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	vypravování podle jednoduché obrázkové i psané osnovy	1. - 3.	vypravuje podle obrázků, sestavuje jednoduchou osnovu příběhu, spojuje obsah textu s ilustrací	5. 3.			k. sociální a personální	k. komunikativ ní	k. k učení	ČlaS - řešení krizových situací
Jazyková výchova										
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	souhlásky, samohlásky, dvojhlásky	1. - 3.	poznává, píše a vyslovuje samohlásky, souhlásky a dvojhlásky	1. 1. 1.			k. k učení			cizí jazyk
osvojuje si psaní slov s	párové souhlásky	2. - 3.	aplikuje v písemném				k. k učení	k. komunikativ		

párovými souhláskami			projevu					ní		
porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená	význam slova	2. - 3.	rozšiřuje si slovní zásobu o nová slova a pojmy, nahradí v textu slovo slovem, významem protikladným, stejným nebo podobným, citově zabarveným, nespisovné slovo spisovným, vyhledá slovo vícevýznamové, vysvětlí další významy				k. k učení	k. komunikativní		
určí slova příbuzná	stavba slova	2. - 3.	rozliší slova příbuzná od tvaru jednoho slova				k. k učení	k. komunikativní	k. k řešení problémů	
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost	slovní druhy	2. - 3.	seznamuje se s podstatnými jmény, přídavnými jmény, slovesy, předložkami a				k. k učení	k. komunikativní		

			spojkami							
spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	věta jednoduchá, souvětí	2. - 3.	rozliší větu jednoduchou a souvětí, rozhodne, který větný vzorec odpovídá zadanému větnému celku				k. k učení	k. komunikativní		
rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	druhy vět	2. - 3.	rozlišuje druhy vět a používá správnou intonaci a interpunkci				k. k učení	k. komunikativní		
zdůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách	měkké a tvrdé souhlásky	2. - 3.	aplikuje v písemném projevu				k. k učení			
odůvodňuje a píše správně: i/y po obojetných souhláskách v kořenu slova	vyjmenovaná slova	3.	aplikuje v písemném projevu, uvede k danému slovu slova příbuzná				k. k učení			
odůvodňuje a píše správně dě, tě, ně, ú/ů, bě,	záznam slov s výskytem -ě-, pravopis	2. - 3.	aplikuje v písemném projevu				k. k učení			

pě, vě, mě - mimo morfologický šev	dlouženého u									
odůvodňuje a píše velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	gramatika vlastních jmen	2. - 3.	aplikuje v písemném projevu				k. k učení			
aktivně využívá abecedu	abeceda	2.- 3.	vyjmenuje abecedu, řadí slova podle abecedy, vyhledává slova podle abecedního pořadí				k. k učení			
Literární výchova										
čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	poslech literárních textů, technika čtení, recitace	1. - 3.	poslouchá literární texty procvičuje techniku čtení rozlišuje poezii a prózu naslouchá				k. komunikativ ní			

			přednesu a nacvičuje recitaci básně z paměti							
vyjadřuje své pocity z přečteného textu	zážitkové čtení a naslouchání	1. - 3.	snaží se o vyjádření pocitů různými způsoby (slovem, písmem, zpěvem, výtvarným projevem, dramaticky)	1. 1. 2.			k. komunikativní	k. sociální a personální		Hv - poslech
rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	literární útvary	1.- 3.	orientuje se v různých druzích literárních útvarů (rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka) rozhodne, zda ukázka je poezie, nebo próza	4. 2.			k. k učení	k. komunikativní		Vv - bajka
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a	tvořivá práce s textem	1. - 3.	snaží se o reprodukci, dramatizaci, výtvarné a				k. komunikativní	k. sociální a personální		

podle svých schopností			pohybové vyjádření literárního textu přednese a volně reprodukuje text vytvoří vlastní text na dané či vlastní téma							
Komunikační a slohová výchova										
čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	práce s textem	4. - 5.	zvolí vhodný nadpis, posoudí na základě přečteného textu pravdivost / nepravdivost tvrzení, posoudí, zda daná informace vyplývá / nevyplývá z textu, vyhledá v textu odpověď na zadanou otázku vystihne hlavní myšlenku textu				k. komunikativní			

rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	čtení, výpisky, osnova, klíčová slova	4. - 5.	vyhledává a vybírá informace v textu, hledá rozdíly, shrnuje a zapisuje vybere z nabídky slov slova klíčová vztahující se k zadanému textu, rozhodne, které informace v textu jsou nepodstatné pro smysl (vyznění) textu, vypíše požadovanou informaci z textu, utřídí přečtené informace, vybere podstatná fakta	6. 1. 5.			k. komunikativní	k. sociální a personální		ČlaS - vyhledávání z digitálních zdrojů
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	jednotlivé slohové útvary	4. - 5.	posoudí, zda náležitosti daného slohového útvaru jsou úplné, či zda	6. 1. 5.			k. komunikativní	k. k učení		M - sběr dat pro tvorbu tabulek a grafů

			něco chybí sestaví z vět (či krátkých odstavců) na základě časové a příčinné souvislosti příběh							
vede správně dialog, telefonický rozhovor	komunikační útvary	4. - 5.	na základě zadaných informací vede dialog, telefonický hovor (s kamarádem, s dospělým)	1. 2. 2.			k. k řešení problémů	k. sociální a personální	k. komunikativní	ČlaS - první pomoc, řešení krizových situací
rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	reklama	4. - 5.	vybere z předložených ukázek tu, která výrazně ovlivňuje rozhodování člověka vybere z nabídky možností, čeho chtěla reklama dosáhnout	6. 1. 1.			k. k řešení problémů	k. sociální a personální	k. komunikativní	
rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá	kultura vyjadřování, nářečí, slang	4. - 5.	poznává spisovná a nespisovná slova, uvádí příklady	1. 2. 3.			k. komunikativní	k. sociální a personální		

podle komunikační situace										
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	slohové útvary: prostý popis, popis činnosti, vypravování	4. - 5.	rozpozná hlavní znaky a pojmenuje slohové útvary	6. 1. 3.			k. sociální a personální	k. komunikativní		příprava referátu, prezentace
sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti	slohové útvary: prostý popis, popis činnosti, vypravování	4. - 5.	rozčlení příběh, pojmenuje části a sestavuje osnovu k zadanému textu přiměřené délky, vytvoří jeho osnovu (nejméně o třech bodech), zařadí do přečtené ukázky vyprávění nabízený text na vhodné místo				k. komunikativní			
Jazyková výchova										
porovnává významy slov,	synonyma, antonyma,	4. - 5.	vybere z nabídky slovo,				k. k učení			

zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	homonyma, slova neutrální a citově zabarvená, eufemismy		které má významem nejblíže k zadanému slovu, nahradí v textu slovo slovem významem protikladným, významem stejným nebo podobným, citově zabarveným, nespisovné slovo slovem spisovným, vyhledá v textu slovo vícevýznamové , vysvětlí jeho další významy, rozhodne, zda dvojice slov splňuje požadovanou podmínku							
rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a	stavba slova, slova příbuzná, skupiny bě, bje, pě, vě,	4. - 5.	určí kořen slova, část příponovou, předponovou, rozliší, v				k. k učení			

koncovku	vje, mě, mně,		kterých případech se jedná o slova příbuzná a v kterých o tvary téhož slova							
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	slovní druhy	4. - 5.	určí slovní druh, u slovesa určí osobu, číslo, čas, způsob, u podstatných jmen určí pád, číslo, rod, vzor, rozliší přídavná jména tvrdá a měkká				k. k učení			
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	stavba věty jednoduché, podmět vyjádřený, nevyjádřený	4. - 5.	vyhledá ve větě základní skladební dvojici (podmět vyjádřený, nevyjádřený, několikanásobný)				k. k učení			
odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v	věta jednoduchá, souvětí, větný vzorec	4. - 5.	rozliší větu jednoduchou a souvětí rozhodne, který větný vzorec				k. k učení	k. komunikativní		

souvětí			odpovídá zadanému větnému celku							
užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	věta jednoduchá, souvětí, větný vzorec	4. - 5.	nahradí spojovací výraz v souvětí tak, aby smysl zůstal zachován spojí věty v souvětí pomocí vhodného spojovacího výrazu				k. k učení	k. komunikativ ní		
píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách v kořenu i v koncovkách	vyjmenovan á slova, pravopis podstatných a přídavných jmen	4. - 5.	používá pravidla pro psaní i/y vyjmenovaných a příbuzných slov, používá pravidla pro psaní i/y v koncovkách podstatných jmen, přídavných jmen tvrdých a měkkých, správně píše/doplňuje i/y ve vyjmenovaných				k. k učení			aplikuje gramatická pravidla při všech zápisech

			slovesch a slovesch s nimi příbuzných, píše správně z hlediska pravopisu lexikálního a morfologického							
správně určí koncovku příčestí činného	shoda přísudku s podmětem	4. - 5.	aplikuje pravidla shody přísudku s podmětem				k. k učení			
Literární výchova										
vyjadřuje své pocity z přečteného textu a zaznamenává je	práce s textem	4. - 5.	portfolio, zpracuje stručný záznam z přečteného, prezentuje	1. 1. 5.			k. komunikativní			Vv, Hv - barva, tempo, melodie
volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	práce s textem	4. - 5.	přednese a volně reprodukuje text vytvoří vlastní text na dané či vlastní téma napíše pohádku, bajku	1. 1. 5.			k. k řešení problémů	k. sociální a personální	k. komunikativní	
rozlišuje různé typy textů	pohádka, bajka, pověst, povídka, dětský	4. - 5.	zkoumá žánry dětské literatury rozhodne, z kterého druhu /	6. 1. 4.			k. komunikativní			Vv - ilustrace

	hrdina, dobrodružné příběhy, poezie		žánru je úryvek – řešení v nabídce (úryvek z poezie, komiksu, z naučného textu – encyklopedie, z návodu k použití, z pohádky), rozhodne, zda ukázka je pohádka, pověst nebo bajka, rozhodne, zda ukázka je poezie nebo próza							
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

2. stupeň

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
žák spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	hláskosloví	6.	žák umí spisovně vyslovit česká slova				k. k učení			
		9.	žák převede psanou řeč do fonetického				k. k učení			

			záznamu							
	cizí slova	8.	žák umí spisovně vyslovit běžně užívaná cizí slova s ohledem na ztrátu znělosti a spodobu znělosti				k. k učení			cizí jazyk
žák rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech	význam slova	7.	žák rozezná v textu metaforu a metonymii				k. k učení			
		7.	žák rozliší od sebe slova jednoznačná a mnohoznačná				k. k učení			
		7.	žák k danému slovu vytvoří slovo				k. k učení			

			nadřazené, podřazené a souřadné							
		7.	žák rozezná v textu sousloví				k. k učení			
		7.	žák vytvoří k danému slovu synonymum a antonymum				k. k učení			
		7.	žák rozliší od sebe homonymum a mnohoznačné slovo				k. k učení			
		7.	žák vlastními slovy vyjádří význam běžně používané fráze				k. k učení			
	slovní zásoba a její obohacován í	7.-8.	žák rozliší slova podle způsobu, jakým byla utvořena				k. k učení			cizí jazyk
		7.-8.	žák na konkrétním příkladu pozná jednotlivé části slova (předpona, kořen, přípona, koncovka)				k. k učení			cizí jazyk

žák samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	jazykovědné příručky	6.	žák najde dané slovo ve slovníku a interpretuje údaje uvedené u daného hesla				k. k učení	k. k řešení problémů		cizí jazyk
žák správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	slovní druhy	6.	žák určí slovní druh u daného slova				k. k učení			cizí jazyk
	podstatná jména	6.	žák vyskloňuje podstatné jméno, rozezná jednotlivé druhy podstatných jmen (obecné, vlastní, konkrétní, abstraktní, pomnožné, hromadné, látkové), určí mluvnické				k. k učení			cizí jazyk

			kategorie a vzor podstatného jména							
		8.	žák vyskloňuje cizí podstatné jméno (obecné i vlastní)				k. k učení			
	přídavná jména	6.	žák vyskloňuje, případně vystupňuje přídavné jméno, rozezná tvar základní od jmenného, rozliší, zda jde o přídavné jméno měkké, tvrdé či přivlastňovací, určí mluvnické kategorie a vzor přídavného jména				k. k učení			cizí jazyk
	zájmena	6.	žák vyskloňuje zájmeno, rozliší druhy zájmen				k. k učení			cizí jazyk
	číslovky	6.	žák vyskloňuje číslovku, rozliší druhy číslovek				k. k učení			cizí jazyk
	slovesa	6.	žák vyčasuje sloveso, vytvoří tvary				k. k učení			cizí jazyk

			rozkazovacího a podmiňovacího způsobu, rozliší slovesný tvar jednoduchý, složený, určitý a neurčitý. Žák určí osobu, číslo, způsob a čas u daného slovesa							
		7.	žák určí slovesný rod u daného slovesa				k. k učení			cizí jazyk
		8.	žák určí slovesný vid u daného slovesa a vidovou dvojici				k. k učení			
		9.	žák určí třídu a vzor u daného slovesa				k. k učení			
	příslovce	7.	žák vystupňuje příslovce				k. k učení			cizí jazyk
	předložky	9.	Žák rozliší předložky vlastní a nevlastní.				k. k učení			cizí jazyk
	spojky	9.	žák rozliší spojky souřadící				k. k učení			cizí jazyk

			a podřadicí							
žák využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	sloh	6.-9.	žák využívá spisovný jazyk v projevu psaném i mluveném				k. k učení			
žák rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě jednoduché i v souvětí	větné členy	6.	žák určí, zda jde o větný člen holý, rozvitý, několikanásobný; žák určí základní skladební dvojici, rozezná podměť nevyjádřený, rozliší přísudek slovesný a jmenný se sponou, identifikuje jednotlivé rozvíjející větné členy (přívlastek, předmět a příslovečné				k. k učení	k. k řešení problémů		

			určení), odliší od sebe přívlastek shodný a neshodný, dále rozezná příslovečné určení místa, času a způsobu. Žák graficky znázorní větu jednoduchou							
		7.	žák rozezná přísudek jmenný beze spony a všeobecný podmět, odliší od sebe přívlastek postupně rozvíjející a několikanásobný, určí doplněk, rozliší příslovečná určení míry, účelu, příčiny, podmínky, přípustky, identifikuje ve větě přístavek, žák vhodně				k. k učení	k. k řešení problémů		

			doplní interpunkci u přístavků a několikanásobných přívlastků							
		6.-7.	žák provede grafický rozbor věty jednoduché				k. k učení	k. k řešení problémů		
.		9.	žák rozezná ve větě přívlastek těsný a volný				k. k učení	k. k řešení problémů		
	souvětí	6.	žák rozliší větu jednoduchou od souvětí, určí počet vět v souvětí a rozezná větu hlavní a větu vedlejší				k. k učení			
		7.-8.	žák určí druh vedlejší věty, nahradí vedlejší větu větným členem a obráceně				k. k učení	k. k řešení problémů		
		8.	žák určí poměr mezi větami hlavními (případně větnými členy a větami				k. k učení			

			vedlejšími)							
		8. - 9.	žák provede grafický rozbor souvětí				k. k učení	k. k řešení problémů		
žák v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	tvarosloví	6.	žák určí správnou koncovku u všech ohebných slovních druhů				k. k učení			
	přídavná jména	6.	žák zvládá pravopis zdvojených hlásek (zvláště u přídavných jmen - nn, -šš, -čč) a složitějších hláskových skupin (-cký, -ský)				k. k učení			
	interpunkce ve větě	6.	žák doplní interpunkci u několikanásobných větných členů				k. k učení			
	příslovce	7.	žák rozliší ve větě příslovečnou				k. k učení			

			spřežku od spojení předložky s jiným slovem							
	příslovce	7.	žák zvládá pravopis příslovcí (mě/mně)				k. k učení			
	velká písmena	6.-7.	žák určí, ve kterém slově bude na začátku velké písmeno				k. k učení			
	vedlejší věty	7.-8.	žák doplní čárku oddělující vedlejší větu				k. k učení			
	pravopis vyjmenovaných slov	6.-9.	žák zvládá pravopis vyjmenovaných slov				k. k učení			
	pravopis s/z	8.	žák zvládá pravopis s/z				k. k učení			
	pravopis cizích slov	8.	žák zvládá pravopis cizích slov				k. k učení			
	pravopis bě /pě /vě /mě	8.	žák zvládá pravopis bě/pě/vě/mě				k. k učení			
	pravopis ú/ů	8.	žák zvládá pravopis ú/ů				k. k učení			

	interpunkce v souvětí	8.-9.	žák doplní čárky mezi větami hlavními a vedlejšími				k. k učení			
	interpunkce ve větě jednoduché	9.	žák určí veškerou interpunkci ve větě (včetně přívlastku volného, přístavku, oslovení, vsuvky, samostatného větného členu a citoslovce)				k. k učení			
	přímá řeč	6.-9.	žák doplní správně interpunkční znaménka u přímé řeči				k. k učení			
		9.	žák převede přímou řeč na nepřímou a obráceně				k. k učení			
žák rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	rozvrstvení národního jazyka	6.	žák zařadí slovo do příslušné jazykové vrstvy (spisovná čeština, nářečí, obecná čeština,	4. 1.			k. k učení			zeměpis, dějepis, cizí jazyk

			argot, slang)							
	rozdělení jazyka	9.	žák převede nespisovný text do spisovné podoby				k. k učení			
	obecný výklad o jazyce	8.-9.	žák zařadí český jazyk do systému jazyků	4. 1.	4. 4.		k. k učení			dějepis, zeměpis, cizí jazyk
žák odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	úvaha	8.-9.	žák zaujímá vlastní stanovisko k danému problému, podpoří ho argumenty	6.1.4.			k. komunikativní			
	výklad	9.	žák prezentuje znalosti konkrétního vědního oboru, vysvětluje dané téma v souvislostech, uvádí zdroje, ze kterých čerpal				k. komunikativní			dějepis, přírodopis, zeměpis, fyzika, chemie, hudební výchova, výtvarná výchova, voz
žák rozlišuje subjektivní a	líčení	7.-9.	žák rozlišuje popis od líčení,	1. 1. 1.			k. komunikati			

objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru			dokáže vyjádřit své pocity, nálady				vní			
	publicistický styl	9.	žák rozliší základní publicistické útvary (zprávu, komentář, fejeton, reportáž, interview, recenzi)	6. 1. 1.			k. komunikativní			
	jazykové styly, slohové postupy a slohové útvary	9.	žák rozliší u daného textu jazykový styl, slohový postup a slohový útvar				k. komunikativní			
žák rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	publicistický styl	9.	žák rozpozná alespoň jeden cíl sledovaný autorem textu	6. 1. 1.			k. komunikativní			
žák se dorozumívá kultivovaně, výstižně, jazykovými	vypravování	6.-7.	žák použije vhodné jazykové prostředky (přímou řeč,				k. komunikativní			cizí jazyk

prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci			dějová slovesa, krátké věty, citově zabarvená slova ...)							
	dopis, žádost	6.-7.	žák použije vhodné jazykové prostředky s důrazem na grafickou správnost				k. komunikativní			Člap, cizí jazyk, Ict
	zpráva, oznámení	6.	žák odliší od sebe zprávu a oznámení, při tvorbě textu použije vhodné jazykové prostředky	6. 2. 1.			k. komunikativní			
	životopis	7. a 9.	žák použije vhodné jazykové prostředky, dodržuje stanovenou formu. Rozliší životopis souvislý od strukturovaného				k. komunikativní			Člap
	popis	6.-7.	žák použije vhodné				k. komunikativní			Člap, přírodopis, cizí jazyk

			jazykové prostředky (přirovnání, výstižná přídavná jména), zbytečně neopakuje slova, vytvoří osnovu a podle ní logicky postupuje				vní			
	charakteristika	7.-8.	žák užije charakteristiku přímou i nepřímou, vnější i vnitřní, text logicky člení, užívá vhodných přirovnání	1. 1. 2.	1. 2. 1.		k. komunikativní	k. sociální a personální		cizí jazyk
	výtah a výklad	7.-9.	žák najde v textu termíny				k. komunikativní			dějepis, přírodopis, zeměpis, fyzika, chemie
	líčení	7.-9.	žák použije vhodné jazykové prostředky (metafory, přirovnání,	1. 1. 1.	1. 1. 5.	1. 2. 4.	k. komunikativní			

			personifikace, epitetony, citově zabarvená slova, kontrast), vnímá okolí všemi smysly							
	úvaha	8.-9.	žák použije vhodné jazykové prostředky (otázky, řečnické otázky)	1. 1. 1.			k. komunikativní			Voz
žák odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	vypravování	6.-7.	žák v uměleckém textu najde nespisovné výrazy				k. komunikativní			
žák v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních	výklad	6.-9.	žák posoudí správnost předvedeného mluveného projevu, doporučí možná vylepšení	1. 1. 1.			k. komunikativní	k. digitální		všechny předměty

prostředků řeči										
žák se zapojuje do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	diskuse	9.	žák vyjádří svůj názor, respektuje názory druhých, smysluplně se zapojuje do diskuse, drží se tématu				k. komunikativní	k. sociální a personální		Voz, cizí jazyk, zeměpis, dějepis, fyzika, přírodopis
žák využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	výtah, výpisky	6.-8.	žák vyjádří svými slovy obsah textu, vybere nejpodstatnější informace. Vyhledá klíčová slova, zadaného textu vytvoří výpisky	1. 1. 1.			k. komunikativní			všechny předměty
žák uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel,	osnova	6.-7.	žák sestaví různé typy osnov (heslovou,				k. komunikativní			zeměpis

vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování.			větnou, obrázkovou) a rozdělí text do odstavců							
žák využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	vypravování	9.	žák pokračuje v načatém vypravování, píše originálně	1. 1. 5.			k. komunikativní			
žák uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	poezie	6.-9.	žák recituje vybraný text							

	próza	6.-9.	žák interpretuje přečtený text							cizí jazyk
žák rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	literatura 20. století	9.	žák identifikuje specifické rysy autorova stylu							
žák formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	referáty z vlastní četby	6.-9.	žák referuje o přečteném díle	1. 2. 3.						
žák tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	poezie	6.-9.	žák vytvoří báseň podle zadaných kritérií	1. 1. 5.						přírodopis, hudební výchova
žák rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	literární žánry	9.	žák rozeznává jednotlivé literární žánry, včetně pokleslé literatury (horor, detektivka, červená							

			knihovna)							
žák rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	literární druhy	6.	žák rozliší od sebe poezii, prózu a drama							
	epika, lyrika	9.	žák rozliší epický text od lyrického							
	pohádka	6.	žák rozpozná znaky pohádky	3. 1.			k. občanské			
	bajka	6.	žák rozpozná znaky bajky							
	báje	6.	žák rozpozná znaky báje							dějepis
	pověst	7.	žák rozpozná znaky pověsti				k. občanské			dějepis
	cestopis	7.	žák rozpozná znaky cestopisu							zeměpis
	;balada	7.	žák rozpozná znaky balady	1. 3. 1.						
žák uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v	starověká literatura	6.	žák reprodukuje jeden z biblických příběhů a jeden z antických	3. 1.						dějepis, výtvarná výchova

české a světové literaturě			příběhů, uveďte příklad nejznámějších představitelů starověké literatury a jejich díla							
	středověká česká literatura	7.	žák objasní počátky české literatury na konkrétních žánrech				k. občanské			dějepis
	středověká evropská literatura	7.	žák charakterizuje středověkou literaturu, rozlišuje její žánry, má přehled o nejvýznamnějších literárních dílech	3. 1.						dějepis, hudební výchova
	renesance	7.	žák pojmenovává základní znaky renesanční literatury, vyhledává je v konkrétním textu							dějepis, hudební výchova, výtvarná výchova
	klasicismus,	8.	žák uveďte							dějepis, hudební

	osvícenství		příklad nejznámějších představitelů literatury klasicismu a osvícenství a jejich díla						výchova, výtvarná výchova
	Národní obrození	8.	žák uvede příklad nejznámějších představitelů národního obrození, jejich díla, případně obor, ve kterém se proslavili				k. občanské		dějepis, hudební výchova, výtvarná výchova
	romantismu s	8.	žák identifikuje v textu znaky romantické literatury, uvede příklad nejznámějších představitelů romantické literatury a jejich díla				k. občanské		dějepis, hudební výchova, výtvarná výchova
	básnické generace 2. poloviny 19. století	8.	žák identifikuje v textu znaky jednotlivých básnických směrů, uvede				k. občanské		dějepis

			příklad nejznámějších představitelů básnických generací a jejich díla							
	realismus	8.	žák identifikuje v textu znaky realistické literatury, uvede příklad nejznámějších představitelů realistické literatury a jejich díla				k. občanské			dějepis, hudební výchova, výtvarná výchova
	moderní básnické směry	9.	žák identifikuje v textu znaky jednotlivých básnických směrů, uvede příklad nejznámějších představitelů básnických generací a jejich díla							dějepis, výtvarná výchova, hudební výchova
	meziválečn á česká literatura	9.	žák uvede příklad nejznámějších představitelů				k. občanské			dějepis

			meziválečné literatury a jejich díla							
	poválečná literatura	9.	žák uvede příklad nejznámějších představitelů poválečné literatury a jejich díla	4. 3.			k. občanské			dějepis
	avantgardní divadlo	9.	žák vysvětlí princip avantgardního divadla. Uvede konkrétní příklad představitele a jeho díla							hudební výchova, výtvarná výchova
žák porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	Erben	7.	žák porovná filmové a literární zpracování Kytice				k. digitální			
	Neruda	8.	žák porovná filmové a literární zpracování Malostranských povídek				k. digitální			

	Drda	9.	žák porovná filmové a literární zpracování Vyšší princip				k. digitální			
žák vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	referáty o zadaných literárních dílech	8.-9.	žák vyhledá z různých zdrojů informace o autorovi a daném literárním díle, posoudí jejich správnost. Data shrne formou referátu				k. digitální			

Cizí jazyk – 1. stupeň

Charakteristika předmětu:

Obsahem předmětu je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyk a souvisejících okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Cílem vyučovacího předmětu Anglický jazyk je vytvoření a rozvoj nástroje pro komunikaci v nejpoužívanějším světovém jazyce. Poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Dovednost používat anglický jazyk chápeme jako prostředek k získávání informací o světě, navazování kontaktů a vytváření mezilidských vztahů. Schopnost porozumět se anglicky zároveň chápeme jako cestu k rozvoji nezávislé osobnosti dítěte (přístup k různým zdrojům informací).

V prvním a druhém ročníku je anglický jazyk vyučován v rámci předmětu Hudební výchova a Výtvarné a pracovní činnosti například metodou CLIL nebo s využitím Jolly Phonics s časovou dotací jedna hodina týdně.

Anglický jazyk je vyučován od třetího do pátého ročníku, ve všech ročnících je dotován třemi vyučovacími hodinami týdně.

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

Při výuce angličtiny může pedagog využívat např. práci ve dvojicích, skupinovou práci, práci v centrech, vzájemné žákovské učení, prvky Jolly Phonics, zadávat gradované úkoly, využívat grafické organizéry např. myšlenkové mapy, zařazovat projektovou výuku. Při vyučování metodou Jolly Phonics slovní zásoba není vyučována tematicky, ale na základě znalosti skupin zvuků, alternativního spellingu a "tricky words".

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk žák:

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

2. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni
- vyhledá informace vhodné k řešení problému
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů

3. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk žák:

- naslouchá jednoduchým promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje
- rozumí různým typům obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro účinnou komunikaci s okolním světem

4. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce

5. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí
- je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne pomoc dle svých možností, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- respektuje naše tradice a kulturní i historické dědictví

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti
- spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce

učivo	ročník								
Gramatika: Pozdravy, základní pokyny, číslovky 1 - 20 časování slovesa být, there is, there are, předložky místa, hláskování, základní přídavná jména	3.								

Témata: Škola, hračky, jídlo, nábytek, místnosti, domov, lidské tělo, oblečení, rodina	3.								
Gramatika: časování slovesa být, to have, can, like, there is, there are, čísla 20 - 100, předložky místa	4.								
Témata: Rodina, jídlo, zvířata, město, sporty, dny v týdnu, počasí, měsíce, roční období, dopravní prostředky, nakupování	4.								
Gramatika: sloveso be, to have can/can't, like přivlastňovací pád přivlastňovací přídavná jména	5.								

množné číslo podstatných jmen přítomný čas prostý									
Témata: Rodina, denní režim, škola, školní předměty, město, povolání, volný čas, sporty, příroda	5.								
očekávané výstupy	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI									
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou	3. - 5.	žák porozumí krátkým, jednoduchým otázkám souvisejícím s učivem daného ročníku, jsou-li mu pokládány pomalu a	1. 1. 1.	1. 1. 3.	1. 2. 3.	k. k učení	k. sociální a personální	k. pracovní	ČlaS, Čj, Výtvarná výchova, Matematika

výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně		s pečlivou výslovností. pokládá otázky, odpovídá na otázky							
zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	3 - 5.	žák správně vyslovuje nacvičenou slovní zásobu písniček, básniček čtení v rámci probrané slovní zásoby	1. 2. 3.			k. komunikativní			ČlaS, Čj, Výtvarná výchova, Matematika
rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu	3.- 5.	žák pracuje dle instrukcí jednoduchého krátkého psaného textu. je schopen svými slovy sdělit obsah	1. 2. 3.			k. pracovní			ČlaS, Čj, Výtvarná výchova, Matematika
rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou	3.- 5.	žák pracuje dle instrukcí jednoduchého krátkého mluveného textu a reaguje na pokyny učitele a spolužáků	1. 2. 3.			k. k řešení problémů	k. komunikativní		ČlaS, Čj, Výtvarná výchova, Matematika

výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu									
přiradí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	3.- 5.	žák přiradí psanou a mluvenou podobu slova k vizuální opore	1. 1. 1.			k. pracovní	k. k řešení problémů		ČlaS, Čj, Výtvarná výchova, Matematika
píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy	3.- 5.	žák sestaví s použitím slov, jednoduchých slovních spojení a vět krátký pozdrav, dotaz, vzkaz či email, ve kterém sdělí konkrétní informace nebo se na ně zeptá (např. jak se má, kde je, vlastní a umí, zda souhlasí, či nesouhlasí) za použití základních zdvořilostních obratů (např. oslovení, pozdrav, rozloučení, poděkování)	1. 1. 2.			k. k učení	k. digitální		ČlaS, Čj, Výtvarná výchova, Matematika
poslech									

rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností	3.- 5.	žák rozumí a reaguje na jednoduché pokyny (vztahujících se k osvojovaným tématům v daném ročníku) rozumí jednoduchým otázkám	1. 2. 3.			k. k řešení problémů	k. pracovní		
rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	3 - 5.	žák porozumí obsahu slov a slovních spojení,(vztahujících se k osvojovaným tématům v daném ročníku) v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně, má-li k dispozici vizuální oporu (např. vybere, přiřadí, seřadí, ukáže, doplní znak, obrázek nebo text znázorňující význam daného slova nebo slovního spojení, vykoná činnost)	1. 1. 3.			k. k učení	k. pracovní		
rozumí jednoduchému	3. - 5.	žák zachytí konkrétní informace	1. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů		ČlaS, Čj

poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu		(např. o předmětech, osobách, zvířatech, činnostech nebo číselných a časových údajích) v krátkém jednoduchém poslechovém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům daného ročníku má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu							
mluvení									
se zapojí do jednoduchých rozhovorů	3. - 5.	žák vhodně používá známou slovní zásobu, jednoduše konverzuje na nejběžnější témata, odpovídá na otázky vyjádří svými slovy obsah textu aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou	1. 2. 3.			k. komunikativní			ČlaS, Matematika, Čj

		informaci							
sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	3. - 5.	žák popíše skutečnosti, se kterými se běžně setkává (např. předměty, zvířata, člena rodiny, činnosti), za použití jednoduchých slovních spojení a vět	1. 2. 3.			k. komunikativní			ČlaS, Čj
odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá	3. - 5.	žák odpovídá na otázky, reaguje a vede rozhovor v tématech daného ročníku	2. 1.			k. komunikativní			ČlaS, Čj
čtení s porozuměním									
vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém	3. - 5.	žák čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující	1. 2. 3.			k. k řešení problémů	k. digitální		ČlaS, Čj

textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům		známou slovní zásobu; vyhledává neznámou slovní zásobu v textu a následně v cizojazyčném slovníku nebo v mobilní aplikaci							
rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	3. - 5.	žák rozpozná známá slova a slovní spojení v krátkém textu z běžného života. rozumí a reprodukuje obsah krátkého textu dle daných témat ročníku	1. 2. 3.			k. k učení	k. k řešení problémů		
psaní									
napíše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy	3.	žák smysluplně doplní chybějící slova do textu. píše krátké věty	1. 1. 3.			k. k učení			Čj
napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a	4. - 5.	žák sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, nebo krátký neformální email kamarádovi,	1. 1. 3.			k. komunikativní	k. digitální	k. k učení	Čj, Výtvarná výchova

událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života		používá základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)							
vyplní osobní údaje do formuláře	4. - 5.	žák doplní do formuláře nebo dotazníku informace číselné i nečíselné povahy, které se týkají jeho osoby nebo členů rodiny.	1. 1. 2.			k. k řešení problémů	k. pracovní		Čj

V 1. a 2. ročníku je vyučována jeden týden 1 hodina Hudební výchovy a druhý týden 1 hodina Výtvarných a pracovních činností, metodou CLIL, tzn. Integrovanou výukou anglického jazyka a nejazykového předmětu. Výuka sleduje vždy dva výukové cíle, jeden v cizím jazyce, jeden v nejazykovém předmětu. V rámci cílů v oblasti cizího jazyka klademe důraz na výslovnost využíváme např. metodu Jolly Phonics. Třídy jsou na tyto hodiny děleny na poloviny. Tato organizace výuky umožňuje, aby se žáci setkávali s anglickým jazykem přirozeně, při běžných pracovních a hudebních činnostech. Témata i gramatické okruhy jsou voleny tak, aby byly spirálovitě rozvíjeny a upevňovány v dalších ročnících.

Cílem předmětu je motivovat k osvojování cizího jazyka, rozvíjet komunikativní dovednosti v nejširším slova smyslu, vést žáky k porozumění jednoduchým pokynům a větám a jednoduše odpovídat.

Při výuce se děti seznamují s tématy jim blízkými s využitím obrazových a poslechových materiálů, názorných pomůcek, písniček, hudebních a praktických činností, her, rytmizace, dramatizace.

Hodnocení žáka sleduje míru zapojování do činností, plnění konkrétních úkolů, schopnost porozumět slovům a krátkým větám a reagovat na ně.

Téma	Výstupy Aj	Výstupy Hv	Výstupy Vpč
Představování Barvy Čísla Jednoduché povely Zvířata Rodina Vánoce Části těla	žák v těchto oblastech prohlubuje kompetenci k učení a komunikační kompetenci (s obrázkovou předlohou pojmenuje, správně vysloví a přiřadí)	žák v těchto oblastech prohlubuje kompetenci k učení a komunikační kompetenci (s obrázkovou předlohou pojmenuje, správně vysloví a např. vytleská, rytmitizuje, zazpívá)	žák v těchto oblastech prohlubuje kompetenci k učení a komunikační kompetenci (s obrázkovou předlohou pojmenuje, přiřadí a např. vystříhá, nalepí, spojí, vybarví)

Cizí jazyk – 2. stupeň

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Anglický jazyk navazuje na výuku anglického jazyka na 1. stupni.

Anglický jazyk je vyučován od šestého do devátého ročníku, ve všech ročnících je dotován třemi vyučovacími hodinami týdně.

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

Při výuce angličtiny může pedagog využívat např. práci ve dvojicích, skupinovou práci, práci v centrech, vzájemné žákovské učení, prvky Jolly Phonics, zadávat gradované úkoly, využívat grafické organizéry např. myšlenkové mapy, zařazovat projektovou výuku.

Výuka je zaměřena na prohlubování zájmu o studium anglického jazyka. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyky a souvisejících okruhů průřezových témat RVP pro základní vzdělávání. Klade se důraz na rozvoj komunikačních dovedností, poznávání kultury jiných zemí. Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry, a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Vzdělávání v Cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem jejich zájmu.

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk:

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, je efektivně využívá v procesu učení a praktickém životě
- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje a organizuje vlastní učení, v případě vnitřní motivace projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu anglického jazyka
- poznává smysl a cíl učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, v případě vnitřní motivace si naplánuje, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

2. Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk:

- rozpozná a pochopí problém a promyslí způsob řešení problémů na základě vlastní zkušenosti
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů
- sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů

3. Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání žák ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky, názory, sděluje informace o sobě a dalších osvojovaných tématech v ústní i písemné podobě
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, komunikuje s ostatními, reaguje v jednoduchých situacích každodenního života
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro jednoduchou komunikaci
- získané komunikativní dovednosti využívá k vytváření vztahů a spolupráci s ostatními anglicky mluvícími lidmi

4. Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk:

- spolupracuje s kolegy ve skupinách
- pokouší se o vytváření příjemné atmosféry v týmu
- vytváří pozitivní náhled na sebe sama

5. Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání žák ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk:

- respektuje názory a přesvědčení ostatních
- učí se zodpovědně rozhodnout v dané situaci
- dodržuje určené normy a pravidla

6. Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk:

- využívá znalosti a zkušenosti získané při studiu cizího jazyka v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činit podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení

7. Kompetence digitální

Na konci základního vzdělávání žák ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti
- získává, vyhledává, spravuje a sdílí data,
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci a zkvalitnil výsledky své práce
- seznamuje se s novými technologiemi

učivo	ročník								
Gramatika: datum, řadové číslovky, přivlastňovací zájmena, přítomný čas průběhový, stupňování přídavných jmen, minulý čas prostý, vybraná nepravidelná	6.								

slovesa									
Témata: rodina, přátelé, domov, nákupy, obec, zvířata, sport, části těla, cestování, oblékání	6.								
Gramatika: přítomný čas prostý a průběhový, minulý čas prostý, počitatelná a nepočitatelná podstatná jména, neurčitý člen, vyjádření budoucnosti, stupňování přídavných jmen, modální slovesa	7.								

Témata: popis osoby, škola, předměty, počasí, přírodní katastrofy, kalendářní rok, jídlo, technologie, město, památky	7.								
Gramatika: Minulý čas prostý a průběhový, used to, předpřítomný čas, modální slovesa, počítatelná a nepočítatelná podstatná jména, vztažné věty, neurčitá zájmena, podmínkové věty	8.								

Témata: volný čas, lidské tělo, vesmír, zdraví, nemoci, zranění, kultura, filmy, knihy, pocity	8.								
Gramatika: Předpřítomný čas, minulý čas prostý a průběhový, budoucí čas, podmínkové věty, frázová slovesa, trpný rod, modální slovesa	9.								
Témata: Povolání, dopravní prostředky, cestování, reálie zemí příslušných jazykových oblastí	9.								

očekávané výstupy	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
POSLECH S POROZUMĚNÍM									
rozumí základním informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně	6.-9.	žák zachytí konkrétní informace číselné i nečíselné povahy v pomalu a zřetelně pronášeném jednoduchém projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům daného ročníku	1. 1. 1.	3. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů	k. pracovní	Čj, Př, Ict, Z, Voz, D
rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat	6.-9.	žák porozumí tématu/obsahu krátkého a jednoduchého projevu zřetelně pronášeného jednou či více osobami, který se vztahuje k osvojovaným tématům (např.	1. 1. 1.	3. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů	k. pracovní	Čj, Př, Ict, Z, Voz, D

		vybere, přiřadí, ukáže, doplní znak, obrázek nebo text znázorňující téma nebo obsah daného textu)							
MLUVENÍ									
zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích	6.-9.	žák se zapojí pomocí slovních spojení a vět do krátkého, jasně strukturovaného rozhovoru, který se týká jeho samotného, dalších osob, prostředí, v němž žije, každodenních činností a potřeb a způsobu života, je-li mu partner v komunikaci ochoten v případě nutnosti pomoci	1. 1. 2.	3. 1.		k. komunikativní	k. k řešení problémů	k. sociální a personální	Čj, Př, Ict, Z, Voz, D
mluví o své rodině, kamarádech,	6.-9.	žák krátce pohovoří na osvojené téma	1. 1. 2.	3. 1.	4. 4.	k. komunikativní	k. sociální a personální	k. občanské	Čj, Př, Ict, Z, Voz, D

škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech		(např. podle předem připravené osnovy nebo s vizuální oporou)							
vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života	6.-9.	žák popíše sebe samého, další osoby, prostředí, v němž žije, každodenní činnosti a potřeby a způsob života za použití jednoduchých vět, vypráví jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí	1. 1. 2.	3. 2.	4. 4.	k. komunikativní	k. sociální a personální	k. občanské	Čj, Př, Ict, Z, Voz, D
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM									
rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace	6.-9.	žák porozumí tématu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se každodenních témat (např. vybere, přiřadí,	1. 1. 1.	3. 2.		k. k učení	k. k řešení problémů	k. digitální	Čj, Př, Ict, Z, Voz, D

		ukáže, doplní znak, obrázek nebo text znázorňující téma daného textu) žák odvodí z kontextu význam neznámých slov, která se vyskytují v jednoduchém textu. žák porozumí běžným označením a nápisům na veřejných místech, které se týkají např. orientace, upozornění, varování, zákazu, časových údajů							
vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech	6.-9.	žák najde konkrétní informace číselné i nečíselné povahy (např. o prostředí, v němž žije, každodenních	1. 1. 3.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. digitální	Čj, Př, Ict, Z, Voz, D

		činnostech a potřebách, osobách ve svém okolí, způsobu života) v jednoduchém textu vztahujícím se k tématům, se kterými se může běžně setkat ve svém životě							
PSANÍ									
vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	6.-9.	žák zapíše/doplní informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se týkají jeho osoby, rodiny a kamarádů, předmětů nebo činností, které běžně vykonává	1. 1. 1.	1. 1. 2.		k. sociální a personální	k. k učení	k. digitální	Čj, Ict
napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších	6.-9.	žák sestaví/napiše krátký jednoduchý popis sebe samého, dalších osob, prostředí, v němž	1. 1. 1.	3. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů	k. digitální	Čj, Př, Ict, Z, Voz, D

osvojovaných témat		žije, každodenních činností a potřeb, způsobu života a minulých událostí, napíše jednoduchý text (např. dopis, e- mail, vzkaz) vyjadřující např. poděkování, pozvání, prosbu nebo omluvu za použití jednoduchých vět, napíše jednoduchý příběh jako sled jednotlivých událostí, událost nebo plán za použití vět							
reaguje na jednoduché písemné sdělení	6.-9.	žák odpoví písemně s použitím jednoduchých slovních spojení a vět na krátké sdělení či otázky, které se týkají např. jeho	1. 1. 2.	3. 1.		k. digitální	k. komunikativní	k. sociální a personální	Čj, Př, Ict, Z, Voz, D

		samotného, dalších osob, prostředí, v němž žije, každodenních činností a potřeb a způsobu života							
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Další cizí jazyk – 2. stupeň

Charakteristika předmětu:

Další cizí jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry, a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění.

Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládnutí cizího jazyka.

Vzdělávání v Dalším cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

Další cizí jazyk se vyučuje od 7. do 9. ročníku v rozsahu dvou hodin týdně. Výuka je zaměřena především na zvládnutí komunikativních dovedností. Důraz je kladen na dialogy, čtení s porozuměním, poslech s porozuměním, samostatný ústní projev a psaní.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu **Německý jazyk**:

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Německý jazyk využíváme pro utváření a rozvoj dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které umožňují:

- efektivně získávat poznatky z nejrůznějších zdrojů
- využívat aplikace internacionalismů a anglikanismů
- využívat jednotlivých dovedností v dalších jazycích
- vybírat a využívat vhodné metody pro efektivní učení

2. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Německý jazyk využíváme pro utváření a rozvoj dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které umožňují:

- aplikovat různé postupy získané při jiných činnostech pro řešení problému v Nj

- orientovat žáka v cizím jazykovém prostředí
- vyhledat informace vhodné k řešení
- ověřovat prakticky správnost řešení

3. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Německý jazyk využíváme pro utváření a rozvoj dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které umožňují:

- formulovat a vyjadřovat své myšlenky
- vyjadřovat se adekvátně situaci v písemné i mluvené podobě jazyka
- využívat prakticky všech způsobů komunikace pro porozumění s lidmi jiných zemí

4. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Německý jazyk využíváme pro utváření a rozvoj dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které umožňují:

- spolupracovat ve skupinách
- respektovat jiný názor při týmové práci
- hodnotit sama sebe

5. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Německý jazyk využíváme pro utváření a rozvoj dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které umožňují:

- učit se zodpovědně rozhodnout v dané situaci
- tolerovat odlišnosti kultur
- dodržovat určená pravidla a normy
- porovnávat zvyky v německy mluvících zemích se zvyky u nás

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Německý jazyk využíváme pro utváření a rozvoj dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které umožňují

- formovat pracovní návyky
- plánovat práci
- využívat znalostí a zkušeností v zájmu vlastního rozvoje a přípravy na budoucnost

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Německý jazyk využíváme pro utváření a rozvoj dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které umožňují

- ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby (např. Mcourser-interaktivní online učebnice) a využívat je při učení
- vytvářet a upravovat digitální obsah, vyjadřovat se za použití digitálních prostředků (např. vytváření prezentací)
- využívat digitální technologie k usnadnění práce, zautomatizovat rutinní činnosti, zefektivňovat postupy a zkvalitnit výsledky své práce (př. Quizlet, Kahoot)

Metody práce

Je možné používat při práci například následující metody:

- např. skupinová práce (vedení dialogů, slovní hry)
- např. samostatná práce např. na PC (učebnice online)
- např. inscenační (situační scénky, pantomima)
- např. tvoření a řešení kvízů
- úlohy s diferencovanou obtížností zadání

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a doplňkové materiály.

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům	pozdravy. výslovnost základních hlásek ä, ö, ü, h	7.	žák rozumí čteným nápisům a slyšeným pokynům, umí je zopakovat se správnou výslovností	1. 1. 1.		4. 4.	k. komunikativní	k. k učení		Aj
rozumí	číslovky.	7.	žák chápe	1. 1. 1.	3. 1.	4. 4.	k. k učení			Aj

slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům	názvy zemí. jazyky. předložky in/aus. časování sloves, osobní zájmena, zápor ve větě, podst. jména v 1/4. p.		význam slov v daném textu k běžn. tématům							
rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	představování, seznamování, práce se slovníkem	7.	žák dokáže přečíst a pochopit daný text a ev. vyhledat nezn. slova ve slovníku	1. 2. 3.	1. 2. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů		Aj
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny	pozdravy, oslovování, pokyny učitele. pokyny ve škole	7.	žák rozumí daným pokynům a vykoná je	1. 1. 1.			k. komunikativní	k. k učení		Aj

pomalů a s pečlivou výslovností a reaguje na ně										
rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkající se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	představování, seznamování, info o osobách, volnoč. aktivity, pojmy země	7.	žák dokáže porozumět slyšenému textu na základě předem osvojené slovní zásoby, pozná státní symboly německy mluvících zemí	1. 1. 1.	4. 4.	2. 2.	k. komunikativní	k. k učení		zeměpis, Aj
rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat	dny v týdnu. pojmenování země, zájmeno man, přivlastňovací zájmena	7.	žák dokáže porozumět slyšenému textu na základě předem osvojené slovní zásoby	1. 1. 1.	4. 4.		k. komunikativní	k. k učení		Aj
zapojí se do jednoduchých	dotazy a odpovědi o	7.	žák jednoduchými	1. 2. 3.			k. komunikativ	k. sociální a personální		Aj

h rozhovorů	své osobě, zálibách, rodině a škole		větami vede rozhovor na dané téma				ní			
sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	přízvuk, správná výsl. intonace vět, slovosled věty ozn.	7.	žák dokáže samostatně sdělit informace o sobě	1. 2. 3.			k. komunikativ ní			Aj
odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	vyjádření přání, tykání a vykání, barvy, slovosled věty tázací	7.	žák pohotově reaguje na položenou otázku a dokáže opětovat otázkou	1. 2. 3.			k. komunikativ ní	k. sociální a personální		Aj
vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	psaní číslovek slovem	7.	žák dokáže zapsat své osobní údaje do jedn. formuláře	1. 1. 2.			k. k učení			Člap, Aj

napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	psaní jedn. vět na daná témata	7.	žák dokáže formulovat jednoduchá sdělení na osvojené téma	1. 1. 2.			k. k učení	k. komunikativní		Čj, Aj
stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	e-mail. komentář web. stránky	7.	žák dokáže napsat vlastní email i odpověď na obdrženou zprávu	1. 1. 2.	6. 2. 1.		k. k učení	k. komunikativní		Inf, Aj
rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům	výslov. dl. a kr. samohlásek, výslovnost znělých a nezn. souhlásek, slovní přízvuk a větná melodie	8.	žák rozpozná dlouhé a krátké samohlásky, znělé a nezn. souhl. a slovní přízvuk a mluvením a dokáže je napodobit v mluveném projevu	1. 1. 1.			k. k učení	k. komunikativní		Aj
rozumí krátkému jednoduchému u textu zejména, pokud má k	osobní zájm. v 1. a 4. pádu tázací zájmena rodina, bydlení, denní program,	8.	žák rozumí psanému textu na zadaná témata a dokáže rozpoznat osobní zájmena v 1. a 4. pádu a zná	1. 1. 1.	1. 1. 5.		k. k učení	k. k řešení problémů		Čj, Aj

dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	práce se slovníkem		význam tázacích zájmen							
		8.								
rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkající se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	porozumění prosbě a povelu, orientace v čas. údajích/denní program, slovesa neprav. vybraná, způsobová s odl. předponou, osobní zájmena-1./4. p.	8.	žák rozumí sdělené prosbě a povelu a dokáže na ně reagovat, orientuje se v slyšených informacích o programu dne, žák dokáže rozpoznat v slyš. projevu vybraná způsob., neprav. slovesa a slovesa s odluč. předponou	1. 1. 1.	1. 2. 2.		k. komunikativní	k. k učení		Aj
rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se	popis osoby a dom. mazlíčků, denní program	8.	žák rozumí jednod. sdělením o vzhledu jiných osob a dom. mazlíčků a chápe sdělení o programu dne	1. 1. 1.	1. 2. 2.		k. komunikativní	k. k učení		Aj

každodenních témat										
zapojí se do jednoduchých h rozhovorů a sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	popis členů rodiny a dom. mazlíčků. popis pokojů, vyjádření prosby, pokynů	8.	žák dokáže jednoduchými větami vyjádřit sdělení o sobě, své rodině, o dom. mazlíčcích, dokáže formulovat prosbu a udělit pokyn	1. 2. 3.			k. komunikativn í	k. sociální a personální		Aj
odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	časové údaje a domluvení termínu schůzky. vyjádření sympatií/antip . a pojmenování povolání	8.	žák dokáže používat časové údaje ke sjednání termínu schůzky, dokáže popsat charakter osoby a zná slovní zásobu k zákl. povoláním	1. 2. 3.	1. 2. 4.		k. komunikativn í	k. sociální a personální		Člap, Aj

napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	popis členů rodiny a dom. mazlíků, sestavení denního programu, slovosled věty ozn. a táz.	8.	žák dokáže o své rodině, dom. mazl. a svém denním programu napsat jednod. text se zohledněním prav. pro správný slovosled ve větách	1. 1. 2.			k. komunikativní	k. k učení		Aj
stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	e-mail.	8.	žák zvládne napsat email kamarádovi a na email také odpovédět	1. 1. 2.	6. 2. 1.		k. komunikativní			Inf, Aj
rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům	větný přízvuk. časování neprav. sloves/vybran á. praeteritum haben + sein, předložky se 3. a 4. p. tázací zájmena	9.	žák umí vyčarovat pravid. slovesa, rozpozná neprav. slovesa a dokáže vyjádřit min. čas za pomoci praeterita sloves sein/haben. žák chápe význam předložek se 3./4. p. a táz. zájmen	1. 1. 1.			k. k učení			Aj
rozumí krátkému jednoduchému u textu	porozumění nabídce prázdnin. programů.	9.	žák se umí orientovat v písm. materiálech na	1. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů		Inf, Aj

zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	získání potřebných informací z prospektu. práce se slovníkem		téma prázdn. progr. a zjistit potřeb. informace							
rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkající se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	porozumění jednod. popisu cesty, porozumění nabídce prázdn. programů	9.	žák rozumí slyšenému sdělení o cestě a nabídce prázdn. progr.	1. 1. 1.	1. 1. 5.		k. komunikativní	k. k učení		Z, Aj
rozumí základním informacím v krátkých poslechových	získání potřebných informací z oblasti cestování,	9.	žák rozumí slyšené informaci o počasí např. předpověď proč	1. 1. 1.	3. 1.		k. komunikativní	k. k učení		Z, Aj

textech týkajících se každodenních témat	roční období, počasí									
zapojí se do jednoduchých rozhovorů a sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	sdělení plánu cesty a popis cesty. narozeniny-gratulace a poděkování. slovosled věty ozn. a táz. přízvuk-správná výslovnost	9.	žák dokáže jednod. pokyny vysvětlit cestu, dokáže formulovat přání k narozeninám	1. 2. 3.	3. 2.		k. komunikativní	k. sociální a personální		Hv, Aj
odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky	dopravní prostředky. počasí, roční období volnočasové aktivity. intonace vět	9.	žák si osvojí slovní zásobu k tém. dopr. prostředků, počasí a roční období, dokáže na tato témata formulovat otázky a odpovědi	1. 2. 3.			k. komunikativní	k. sociální a personální		Aj

pokládá										
napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	pozdrav z prázdnin. popis ročních období	9.	žák umí napsat pozdrav z prázdnin/dovolené a dokáže popsat roční období	1. 1. 2.			k. komunikativní	k. k učení		Aj
stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	pozvánka na narozeniny a reakce na ni	9.	žák umí vytvořit pozvánku na narozeniny a písemně na ni reagovat	1. 1. 2.	6. 2. 1.		k. komunikativní			Vv

Matematika - 1. stupeň

Charakteristika předmětu:

Předmět matematika je součástí vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace.

Předmět rozvíjí intelektové schopnosti žáků, jejich paměť, představivost, tvořivost, abstraktní myšlení a schopnost logického úsudku. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě. Umožňuje postupně si osvojovat některé pojmy, algoritmy, symboliku a způsoby jejich užití.

Při výuce matematiky může pedagog využívat např. skupinovou práci, práci ve dvojicích, práci v centrech, prvky Hejného matematiky, prvky FIE, praktické činnosti (měření, vážení...), gradované úkoly, myšlenkové mapy, vzájemné učení.

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

Výuka probíhá obvykle v kmenových třídách. Je možné využívat matematické programy na digitálních zařízeních.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Matematika

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- řešit problémy a plánovat samostatnou činnost
- roztřídit a seřadit informace podle jejich důležitosti
- vhodně použít závěry své práce v praxi
- řešit úlohy z praxe s použitím početních výkonů
- znát základní pojmy důležité pro práci s výpočetní technikou

2. Kompetence k řešení problému

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- snažit se porozumět problému
- hledat různé varianty řešení problému a vybírat mezi nimi
- naplánovat si postup a vybrat vhodné prostředky pro jeho řešení

3. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- uplatňovat své vědomosti a zkušenosti
- snažit se pomáhat druhým

4. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- umět se srozumitelně graficky vyjádřit
- referovat a diskutovat o zadaném úkolu
- umět formulovat svůj požadavek při společné i skupinové práci.

5. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- rozvíjet spolupráci při řešení úloh
- při práci ve skupině se podělit o pomůcky

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- vyhodnocovat výsledky své činnosti
- vybírat z různých možností vhodné řešení úkolu
- zodpovědně plnit svoji pracovní roli ve skupině

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- může pracovat s tabletem, počítačem, kalkulačkou, telefonem
- dodržovat bezpečnost při práci s digitálními zařízeními
- využívat digitální technologie k usnadnění práce, ke kontrole

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	číselný obor 0-20 číselný obor 0-100 číselný obor 0-1000	1. 2. 3.	zná hodnotu čísla, spočítá i vytvoří daný počet prvků, přečte a zapíše čísla	1. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů		Aj-číslíce
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	číselný obor 0-20 číselný obor 0-100 číselný obor 0-1000	1. 2. 3.	čte a zapisuje čísla porovnává množství porovnává čísla a zapisuje výsledek používá značky =, <, >,				k. k učení	k. k řešení problémů		ČlaS-lidské tělo, měření proporcí
zobrazí číslo na číselné ose, užívá lineární uspořádání	číselný obor 0-20 číselný obor 0-100 číselný obor 0-1000	1. 2. 3.	zobrazuje, vyhledává čísla na čís. ose rozlišuje pojmy větší, menší, za, před. vyjmenuje čísla čís. řady					k. k řešení problémů		ČlaS - Práce s kalendářem

			vzestupně a sestupně							
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	číselný obor 0-20 číselný obor 0-100 číselný obor 0-1000	1. 2. 3.	sčítá a odčítá čísla i více čísel bez přechodu i s přechodem řádu. písemně sčítá a odčítá bez přechodu i s přechodem řádu							
		2. 3.	násobí a dělí v oboru malé násobilky							
	číselný obor 0 - 100	3.	dělí se zbytkem (pamětně i písemně)							
		2. 3.	rozkládá čísla na jednotky a desítky, stovky							
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	číselný obor 0-20 číselný obor 0-100 číselný obor 0-1000	1. 2. 3.	porozumí zadání úlohy, provede zápis nebo grafické znázornění, zaznamená postup, zformuluje odpověď	1. 1. 5.			k. k řešení problémů	k. komunikativní		

orientuje se v čase provádí jednoduché převody jednotek času	základní časové pojmy (ráno, dopoledne, ...)	1.	pozná celé hodiny, vyjmenuje dny v týdnu							ČlaS - hodiny
		2.	pozná čtvrt, půl, tři čtvrtě hodiny, vyjmenuje měsíce v roce							
		3.	čte časové údaje na různých typech hodin. pracuje s minutami				k. digitální			ČlaS
popisuje jednoduché závislosti z praktického života	měření délky, jednotka měny	2. 3.	vymýšlí a řeší slovní úlohy	1. 2. 4.			k. k řešení problémů			ČlaS-pokusy
doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti	graf, tabulka	2. 3.	doplní tabulku, orientuje se v tabulce a grafu	1. 2. 4.						
rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary,	lomená čára, křivá čára čtverec, obdélník, trojúhelník,	1.	rozlišuje, třídí, pojmenuje, vyhledá v realitě							Vpč-plánek města, pokoje

nachází v realitě jejich prezentaci	kruh									
	přímka, úsečka, trojúhelník, čtyřúhelník, obdélník	2.	rýsuje, popíše, změří úsečku, přímku							Vpč-modelování
	přímka, polopřímka, úsečka, kružnice konstrukce trojúhelníku, obvod trojúhelníku	3.	rýsuje a označuje kolmice a rovnoběžky, manipuluje s kružítkem							
rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	krychle, kvádr, koule, jehlan, kužel, válec	2. 3.	pojmenuje a vyhledá v realitě							Vpč-výroba 3D modelů
porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	jednotky délky, rýsování podle pravítka	2. 3.	narýsuje, označí a změří úsečku dané délky, porovnává							

			velikosti úseček							
rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	rovinné útvary, tělesa, osová souměrnost	2. 3.	rozezná, dokreslí, dorýsuje osově souměrné obrazce, pracuje také ve čtvercové síti							Vpč- dokreslování předmětů
využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání	číselný obor 0 -1 000 000	4. 5.	z paměti sčítá a odčítá do 100, násobí a dělí v oboru malé násobilky, využívá komutativnost na sčítání a násobení při řešení i při provádění zkoušky, využívá asociativnost sčítání a násobení při řešení jednoduchých úloh s použitím závorek							Aj- +- do 20
provádí písemné	provádí písemné	4. 5.	písemně sčítá a odčítá včetně							

početní operace v oboru přirozených čísel	početní operace 0 - 100 000 provádí písemné početní operace 0 – 1 000 000		kontroly správně zapisuje čísla pod sebe při písemném výpočtu využívá znalost přechodu mezi jednotlivými řády dodržuje pravidla pro pořadí operací v oboru přirozených čísel násobí dvojciferným a trojciferným číslem včetně kontroly							
zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	číselný obor 0 -1 000 000	4. 5.	čte a zapisuje čísla (do milionů) s užitím znalostí číselných řádů v desítkové soustavě užívá polohových vztahů (hned před, hned za)							

			v oboru přirozených čísel využívá rozvinutého zápisu čísla (do statisíců) porovnává čísla do statisíců zaokrouhluje čísla do statisíců s použitím znaku pro zaokrouhlování orientuje se na číselné ose a jejich úsecích provádí číselný odhad a kontroluje výsledek							
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	číselný obor přirozená čísla	4. 5.	porozumí textu jednoduché úlohy a jejímu řešení formuluje odpovědi k získaným výsledkům vytvoří jednoduché							ČlaS-Tvoření úloh z reálného života (Velikonoce, Vánoce, jaro, léto, podzim, zima, krávy, kozy, slepice)

			slovní úlohy podle vzoru							
modeluje a určuje část celku, používá zápis ve formě zlomku	čitatel, jmenovatel, zlomková čára, část celku	4. 5.	vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem na příkladech běžného života využívá názorných obrázků k určování $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{10}$ celku vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny							
porovnává, sčítá, odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	společný jmenovatel, základní tvar zlomku, smíšený zlomek	5.	porovnává zlomky se stejným jmenovatelem sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem							

			pomocí názorných obrázků zapisuje početní operace se zlomky							
přečte zápis desetinného čísla a vyznačí desetinné číslo dané hodnoty na číselné ose	desetinná čárka, desetiny, setiny....	5.	vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částmi vyjádřenou desetinným číslem čte, zapisuje a znázorňuje desetinné číslo v řádu desetin na číselné ose a jejich úsecích, ve čtvercové síti nebo v kruhovém diagramu porovnává desetinná čísla v řádu desetin							ČlaS-Přepočty měn, porovnání životní úrovně. TV -měření výkonů.
porozumění významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla	záporné číslo, číselná osa	5.	znázorní, přečte, zapíše a porovná čísla v rozmezí 100 až +100							ČlaS- Měření teploty, finanční gramotnost

a vyznačení tohoto čísla na číselné ose			hledá reprezentaci záporných čísel v běžném životě							
vyhledává, sbírá a třídí data (podle návodu)	diagram, graf, tabulka	4. 5.	vyhledává, zapisuje jednoduchá pozorování sbírá a třídí data, porovnává data podle daného kritéria posuzuje reálnost vyhledaných údajů	3. 2.						Tv- Zaznamenání výkonů do tabulky
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	diagram, graf, tabulka	4. 5.	doplňuje údaje do připravené tabulky nebo diagramu vyhledá požadovaná data v tabulce nebo diagramu vyhledá údaje z různých typů diagramů (sloupcový, kruhový)					k. sociální a personální		ČlaS-Vyčtení informací z tabulky (vesmír, panovníci)

			používá jednoduché převody jednotek času při práci s daty např. jízdní řád							
narýsuje, znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	manipuluje s kružítkem používá pravítko s ryskou a dvě pravítka využívá postup pro konstrukci pravoúhlých rovinných útvarů užívá postup pro rýsování kružnice	4. 5.	rýsuje kružnice a části kružnice s daným poloměrem rozeznává základní rovinné útvary nezávisle na jejich velikosti, natočení či označení určuje rovinné útvary pomocí počtu vrcholů a stran, rovnoběžnosti a kolmosti stran využívá základních pojmů a značek užívaných v geometrii rozpoznává jednoduchá							

			tělesa a na nich určuje základní rovinné útvary rýsuje obecný trojúhelník nebo trojúhelník se třemi zadanými délkami stran rýsuje čtverec, obdélník s užitím konstrukce rovnoběžek a kolmic dodržuje zásady rýsování							
sčítá a odčítá graficky úsečky určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	grafický součet a rozdíl	4. 5.	rozlišuje obvod a obsah rovinného útvaru graficky sčítá, odčítá a porovnává úsečky převádí jednotky délky							
sestrojí rovnoběžky a kolmice	rovnoběžka, kolmice	4. 5.	vyhledává dvojice kolmic a rovnoběžek							

			ve čtvercové síti načrtne a narýsuje kolmici a rovnoběžky							
určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	práce se čtvercovou sítí, určení obsahu rovinného útvary, který lze složit ze čtverců a obdélníků používání základních jednotek obsahu (cm ² , m ² , km ²) bez vzájemného převádění	5.	aplikuje vzorce pro výpočet obsahu čtverce a obdélníka užívá základní jednotky obsahu určí pomocí čtvercové sítě obsah rovinného útvary, který lze složit ze čtverců a obdélníků							
rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary	osa	4. 5.	pozná a znázorní ve čtvercové síti určí osu souměrnosti překládáním papíru							

a určí osu souměrnosti útvary překládáním papíru										
řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	neúplné číselné řady magické čtverce hádanky, hlavolamy, rébusy matematické hry	4. 5.	vyhledává v textu jednoduché úlohy potřebné údaje a vztahy volí vhodné postupy pro řešení jednoduchých úloh vyhodnocuje výsledky úlohy							

Matematika - 2. stupeň

Charakteristika předmětu:

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Žáci se učí řešit problémové úlohy na základě analýzy problému, vyhledávání údajů a využití názorných pomůcek. Žáci pracují s kalkulátory a využívají výpočetní techniku. Využívají vědomosti a dovednosti získané na prvním stupni.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Matematika

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- naplánovat a zorganizovat si dílčí kroky k dosažení vytyčeného cíle
- využívat vyhledané informace, vhodné metody a pomůcky
- využít získaných a osvojených informací a návyků v dalších oblastech vzdělávání i v praktickém životě
- samostatně vyslovit hypotézu a ověřit si její platnost
- vytváření zásoby matematických nástrojů a efektivní využívání osvojeného matematického aparátu

2. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- rozpoznat a pochopit problém a naplánovat způsob řešení
- vyhledat vhodné informace a využít je k řešení úloh
- samostatně nebo ve spolupráci s ostatními žáky řešit problémy
- přijmout zodpovědnost, ale i kritiku za způsob řešení
- schopnost obhájit svá rozhodnutí

3. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- vyjadřovat se pomocí matematického jazyka včetně symboliky, provádění rozborů a zápisů při řešení úloh
- výstižně formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v písemném i ústním projevu
- naslouchat, reagovat na danou situaci a účinně se zapojit do diskuze
- orientovat se v textu, grafech, tabulkách a geometrických schématech a využívat je při řešení úloh

4. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- spolupracovat ve skupině, podílet se na rozdělení činnosti a vytváření pravidel práce v týmu
- rozvíjet spolupráci při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života
- uplatňovat a používat své znalosti ve prospěch skupiny
- respektovat názory druhých
- pomáhat slabším jedincům
- podporovat jejich sebedůvěru a samostatný rozvoj

5. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- naučit se používat rýsovací pomůcky a udržovat jejich funkčnost
- přistupovat kriticky k výsledkům své práce

6. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- uvědomovat si své školní povinnosti
- poskytovat podle svých možností pomoc druhým
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- využívat informační a komunikační prostředky a technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat a sdílet data, informace a digitální obsah, volit k tomu vhodné postupy a prostředky

Metody a způsoby práce

Metody a způsoby práce, které můžeme v matematice například používat:

- samostatná práce
- práce ve dvojici a skupinová práce
- projektová výuka
- prvky Hejného matematiky
- metody aktivního učení
- gradované úlohy, úlohy s diferencovanou obtížností zadání

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu	desetinná čísla	6	žák provádí základní početní operace s desetinnými čísly; žák dodržuje pravidla pro pořadí početních operací, využívá vlastnosti operací sčítání a násobení	1. 2. 4.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. komunikativní	F - převody jednotek

			(komutativnost, asociativnost, distributivnost) žák vyznačí na číselné ose desetinné číslo; žák určí rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě							
	zlomky, celá čísla, racionální čísla	7	žák provádí základní početní operace se zlomky žák dodržuje pravidla pro pořadí početních operací v oboru celých a racionálních čísel, využívá vlastnosti operací sčítání a násobení (komutativnost, asociativnost, distributivnost) při úpravě číselných výrazů	1. 2. 4.	1. 1. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů	k. komunikativní	F - jednotky času, hustoty, rychlosti

			žák vyznačí na číselné ose racionální číslo a číslo k němu opačné žák provádí základní úpravy zlomků (rozšiřuje a krátí zlomek, vyjádří zlomek v základním tvaru, převádí zlomek na smíšené číslo a naopak) žák určí absolutní hodnotu celého čísla							
	druhá mocnina a odmocnina	8	žák zná z paměti druhé mocniny celých čísel od 1 do 10 a využívá je při výpočtech (i ke stanovení odpovídajících druhých odmocnin)	1. 2. 4.	1. 1. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů	k. komunikativní	
zaokrouhluje a	desetinná	6	žák	1. 3. 1.			k. k učení	k. k řešení	k. digitální	F

provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor	čísla		zaokrouhluje čísla s danou přesností; žák využívá pro kontrolu výsledku odhad; žák účelně a efektivně využívá kalkulátor					problémů		
modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	dělitelnost	6	žák rozlišuje pojmy prvočíslo a číslo složené; společný dělitel a společný násobek; žák využívá kritéria dělitelnosti (2, 3, 5, 10); žák rozloží dvojciferné číslo na součin prvočísel	1. 1. 1.	1. 3. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů		
užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část	zlomky, racionální čísla, procenta	7	žák užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část:	1. 3. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů		F

(přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)			přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem							
řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	poměr, úměra, trojčlenka, měřítko	7	žák využívá daný poměr v reálných situacích; žák stanoví poměr ze zadaných údajů; žák využívá měřítko mapy nebo plánu k výpočtu	1. 3. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů		Z - měřítko mapy
řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	procenta, promile	7	žák určí počet procent, je-li dána procentová část a základ; žák určí procentovou část, je-li dán procentový počet a základ; žák určí základ, je-li dán procentový	1. 3. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů		Ch 8

			počet a procentová část							
	úrokování	9	žák řeší úlohy na jednoduché úrokování	6. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. digitální	Voz - ekonomika domácnosti
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	výrazy	8	žák vypočte hodnotu výrazu pro dané hodnoty proměnných; žák využívá při úpravě výrazů početní operace, vytýkání a vzorce (druhá mocnina součtu a rozdílu a rozdíl druhých mocnin); žák vybere odpovídající výraz, který popisuje jednoduchou reálnou situaci; žák vyjádří proměnnou ze vzorce				k. k učení	k. k řešení problémů		F, Ch
formuluje a řeší reálnou	jednoduché rovnice	7	žák vysvětlí pojem rovnost,				k. k učení			F - výpočty

situaci pomocí rovnic a jejich soustav			řeší jednoduché rovnice pomocí ekvivalentních úprav							
	rovnice	8	žák vyřeší rovnici pomocí ekvivalentních úprav; rozhodne, zda rovnice má řešení; provede zkoušku rovnice				k. k učení	k. komunikativní		F, Ch
	soustava dvou lineárních rovnic o dvou neznámých	9	žák vyřeší soustavu dvou jednoduchých lineárních rovnic pomocí ekvivalentních úprav; provede zkoušku obou rovnic				k. k učení	k. komunikativní		
analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický	desetinná čísla	6	žák řeší slovní úlohy, ve kterých vhodně využívá získané poznatky a dovednosti z oboru desetinných čísel	1. 3. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. komunikativní	

aparát v oboru celých a racionálních čísel										
	zlomky, celá čísla, racionální čísla	7	žák řeší slovní úlohy, ve kterých vhodně využívá získané poznatky a dovednosti z oboru zlomků, celých a racionálních čísel	1. 3. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. komunikativní	
	rovnice	8	provede rozbor slovní úlohy a vhodnou metodou ji vyřeší	1. 3. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. komunikativní	
	soustavy rovnic	9	provede rozbor slovní úlohy a vhodnou metodou ji vyřeší	1. 3. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. komunikativní	
vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	přímá a nepřímá úměrnost	7	žák vyhledá potřebné údaje v tabulce, diagramu a grafu 2. žák vyhledá a vyjádří vztahy	1. 3. 1.	6. 1. 1.					

			mezi uvedenými údaji v tabulce, diagramu a grafu							
	statistika	8	žák vyhledá potřebné údaje v tabulce, diagramu a grafu; žák vyhledá a vyjádří vztahy mezi uvedenými údaji v tabulce, diagramu a grafu (četnost, aritmetický průměr, nejmenší a největší hodnota); žák pracuje s časovou osou; žák převádí údaje z textu do tabulky, diagramu a grafu a naopak; žák samostatně vyhledává data v různých	1. 3. 1.	6. 1. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů	k. digitální	Inf

			zdrojích							
	finanční matematika	9	žák samostatně vyhledává data v různých zdrojích	1. 3. 1.	6. 1. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů	k. digitální	
porovná soubory dat	statistika	8	žák porovná kvantitativní vztahy, které jsou uvedeny v různých tabulkách nebo v tabulce a diagramu	1. 3. 1.	6. 1. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů	k. digitální	
určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti	přímá a nepřímá úměrnost	7	žák vytvoří tabulku pro přímou a nepřímou úměrnost na základě textu úlohy; žák rozliší přímou a nepřímou úměrnost z textu úlohy				k. k učení	k. k řešení problémů	k. digitální	
vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	přímá a nepřímá úměrnost	7	žák pozná funkční závislost z textu úlohy, z tabulky, z grafu a z rovnice; žák přiřadí funkční	1. 1. 1.			k. k učení			F

			vztah vyjádřený tabulkou k příslušnému grafu a naopak; žák vyčte z grafu podstatné informace							
	funkce	9	žák pozná funkční závislost z textu úlohy, z tabulky, z grafu a z rovnice; žák přiřadí funkční vztah vyjádřený tabulkou k příslušnému grafu a naopak; žák vyčte z grafu podstatné informace	1. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. digitální	F
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	funkce	9	žák vybere odpovídající funkční vztah, který popisuje jednoduchou reálnou situaci	1. 1. 1.			k. k řešení problémů			
zdůvodňuje a využívá polohové a metrické	osová souměrnost, trojúhelník	6	žák využívá při analýze praktické úlohy náčrtky,	1. 3. 1.			k. k učení			

vlastnosti základních rovinných útvárů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku			schémata, modely; žák využívá polohové a metrické vlastnosti (trojúhelníková nerovnost, vzájemná poloha bodů a přímek v rovině, vzdálenost bodu od přímky) k řešení geometrických úloh; žák využívá matematickou symboliku							
	shodnost, čtyřúhelník y	7	žák využívá při analýze praktické úlohy náčrtky, schémata, modely; žák využívá polohové a metrické vlastnosti (vzájemná	1. 3. 1.			k. k učení			

			poloha bodů a přímek v rovině, vzdálenost bodu od přímky) k řešení geometrických úloh; žák využívá matematickou symboliku							
	kružnice, kruh	8	určí vzájemnou polohu kružnice a přímky, dvou kružnic; využívá matematickou symboliku	1. 3. 1.			k. k učení			
charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	úhel, trojúhelník	6	žák pozná základní rovinné útvary: přímka, polopřímka, úsečka, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník, pravidelné mnohoúhelníky , kružnice,	1. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů		

			kruh; žák rozliší typy úhlů (ostrý, tupý, pravý, přímý) a typy trojúhelníků							
	čtyřúhelník	7	žák pozná základní rovinné útvary; rozliší typy čtyřúhelníků	1. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů		
	kružnice, kruh	8	žák uvede rozdíl mezi kružnicí a kruhem	1. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů		
určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	úhel, trojúhelník	6	žák sčítá a odčítá úhly, určí násobek úhlu; žák využívá při výpočtech součet vnitřních úhlů v trojúhelníku; žák určuje velikost úhlu pomocí úhloměru				k. k učení	k. pracovní		
odhaduje a vypočítá obsah a obvod	trojúhelník	6	žák odhaduje obvod; žák určí výpočtem	1. 1. 1.	1. 3. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů		

základních rovinných útvárů			obvod trojúhelníku; žák používá a převádí jednotky délky							
	trojúhelník, čtyřúhelník y	7	žák odhaduje obsah i obvod útvárů pomocí čtvercové sítě; žák určí výpočtem obsah (v jednodušších případech) trojúhelníku, čtverce, obdélníku, rovnoběžníku, lichoběžníku; žák určí výpočtem obvod trojúhelníku, čtverce, obdélníku, rovnoběžníku, lichoběžníku; žák používá a převádí jednotky délky; žák používá a převádí	1. 1. 1.	1. 3. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů		

			jednotky obsahu							
	kružnice, kruh	8	žák určí výpočtem obsah kruhu; žák určí výpočtem obvod kruhu; žák používá a převádí jednotky délky; žák používá a převádí jednotky obsahu	1. 1. 1.	1. 3. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů		
využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	konstrukční úlohy	8	žák pojmenuje základní množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úhlu, osa rovinného pásu, osa úsečky, kružnice, Thaletova kružnice)	1. 1. 1.			k. k učení			
načrtne a sestrojí rovinné útvary	úhel, trojúhelník	6	žák načrtne rovinný útvar podle slovního zadání; žák provede	1. 3. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. pracovní	

			jednoduché konstrukce; žák ověří, zda výsledný útvar odpovídá zadání							
	čtyřúhelníky	7	žák načrtne rovinný útvar podle slovního zadání; žák provede jednoduché konstrukce; žák ověří, zda výsledný útvar odpovídá zadání	1. 3. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. pracovní	
	konstrukční úlohy	8	žák načrtne rovinný útvar podle slovního zadání; žák provede jednoduché konstrukce; žák ověří, zda výsledný útvar odpovídá zadání	1. 3. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. pracovní	
užívá k argumentaci a při výpočtech	shodnost trojúhelníků	7	žák vyhledá z nabídky trojúhelníků	1. 3. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. komunikativní	

věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků			dvojice shodných trojúhelníků							
	podobnost trojúhelníků	9	žák vyhledá z nabídky trojúhelníků dvojice podobných trojúhelníků	1. 3. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. komunikativní	
načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar	osová souměrnost	6	žák rozhodne, zda je útvar osově souměrný; žák určí osy souměrnosti rovinného útvaru; žák načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osově souměrnosti	1. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. pracovní	Vv
	středová souměrnost	7	žák rozhodne, zda je útvar středově souměrný; žák určí střed souměrnosti; žák načrtne a sestrojí obraz	1. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. pracovní	Vv

			rovinného útvary ve středové souměrnosti							
určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti	krychle a kvádr	6	žák rozpozná krychli a kvádr; žák používá pojmy podstava, hrana, stěna, vrchol, tělesová a stěnová úhlopříčka	1. 1. 1.			k. k učení			Vv, Člap, F
	hranoly	7	žák rozpozná mnohostěny (krychle, kvádr, kolmý hranol); žák používá pojmy podstava, hrana, stěna, vrchol, tělesová a stěnová úhlopříčka	1. 1. 1.			k. k učení			Vv, Člap, F
	válec	8	žák rozpozná válec; žák používá pojmy podstava a plášť	1. 1. 1.			k. k učení			Vv, Člap, F
	jehlan, kužel, koule	9	žák rozpozná mnohostěny	1. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů		Vv, Člap, F

			(krychle, kvádr, kolmý hranol, jehlan) a rotační tělesa (válec, kužel, koule); žák používá pojmy podstava, plášť, hrana, stěna, vrchol, tělesová a stěnová úhlopříčka						
odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	krychle, kvádr	6	žák odhaduje a vypočítá povrch krychle, kvádrů; žák odhaduje a vypočítá objem krychle, kvádrů; žák používá a převádí jednotky objemu				k. k učení	k. k řešení problémů	F
	hranoly	7	žák odhaduje a vypočítá povrch kolmých hranolů; žák odhaduje a vypočítá objem				k. k učení	k. k řešení problémů	F

			kolmých hranolů; žák používá a převádí jednotky objemu							
	válec	8	žák odhaduje a vypočítá povrch válce; žák odhaduje a vypočítá objem válce; žák používá a převádí jednotky objemu				k. k učení	k. k řešení problémů		F
	jehlan, kužel, koule	9	žák odhaduje a vypočítá povrch těles; žák odhaduje a vypočítá objem těles; žák používá a převádí jednotky objemu				k. k učení	k. k řešení problémů		F
načrtne a sestrojí síť základních těles	krychle a kvádr	6	žák používá pojmy síť tělesa, plášť, podstava; žák rozpozná síť				k. k učení	k. k řešení problémů	k. pracovní	

			krychle a kvádr; žák načrtne a sestrojí síť krychle							
	válec	8	žák používá pojmy síť tělesa, plášť, podstava; žák rozpozná síť válce				k. k učení	k. k řešení problémů		
načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	krychle a kvádr	6	žák načrtne krychli a kvádr ve volném rovnoběžném promítání; žák sestrojí krychli ve volném rovnoběžném promítání				k. k učení	k. pracovní		Člap
analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	krychle a kvádr	6	žák vyhledá v textu úlohy potřebné údaje a vztahy; žák řeší jednoduchou úlohu; žák ověří výsledek úlohy	1. 3. 1.			k. k řešení problémů	k. komunikativní		
	hranoly	7	žák vyhledá v textu úlohy	1. 3. 1.			k. k řešení problémů	k. komunikativní		F

			potřebné údaje a vztahy; žák řeší jednoduchou úlohu; žák ověří výsledek úlohy					í		
	Pythagorova věta, kružnice, kruh, válec	8	žák vyhledá v textu úlohy potřebné údaje a vztahy; žák řeší jednoduchou úlohu; žák ověří výsledek úlohy	1. 3. 1.			k. k řešení problémů	k. komunikativní		F
	tělesa	9	žák vyhledá v textu úlohy potřebné údaje a vztahy; žák řeší jednoduchou úlohu; žák ověří výsledek úlohy	1. 3. 1.			k. k řešení problémů	k. komunikativní		F
užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a	opakování učiva 6. až 9. ročníku	9	žák vyhledá v textu úlohy potřebné údaje a vztahy; žák řeší jednoduchou	1. 3. 1.			k. k řešení problémů	k. komunikativní		

nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací			úlohu;+ žák ověří výsledek úlohy							
řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	tělesa	9	žák určí reálnou podobu trojrozměrného útvaru z jeho obrazu v rovině; žák využívá představu o podobě trojrozměrného útvaru při řešení jednoduchých úloh z běžného života	1. 3. 1.			k. k řešení problémů	k. komunikativní		

Informatika

Charakteristika předmětu:

Předmět informatika dává prostor všem žákům porozumět tomu, jak funguje počítač a informační systémy. Zabývá se automatizací, programováním, optimalizací činností, reprezentací dat v počítači, kódováním a modely popisujícími reálnou situaci nebo problém. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Pomáhá porozumět světu kolem nich, jehož nedílnou součástí digitální technologie jsou. Hlavní důraz je kladen na rozvíjení žákova informatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími. Praktickou činnost s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší. Do výuky jsou zařazeny základy robotiky jako aplikovaná oblast, propojující informatiku a programování s technikou, umožňují řešit praktické komplexní problémy, podporovat tvořivost a projektovou činnost a rozvíjet tak informatické myšlení. Škola klade důraz na rozvíjení digitální gramotnosti a digitálních kompetencí v ostatních předmětech, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem.

Výuka probíhá na počítačích, noteboocích či tabletech vždy s připojením k internetu. V řadě činností preferujeme práci žáků ve dvojicích u jednoho zařízení nebo projektu, aby docházelo k diskusi a spolupráci. Žák nebo dvojice pracuje individuálním tempem. Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání. Není kladen důraz na pamětné učení a reprodukci.

Klíčové kompetence:

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Informatika

1. Kompetence k učení

- využívat digitálních technologií ke zvýšení efektivnosti svého učení a racionálnější organizaci práce
- porozumět toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- porozumět různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- být otevřený novým cestám, nástrojům, snaže postupně se zlepšovat
- trénovat nezdolnost při řešení těžkých problémů, zvládat nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádávat se s problémy s otevřeným koncem

2. Kompetence k řešení problémů

- rozpoznávat problémy při využití metod a prostředků, jež mají k dispozici, systémově přistupovat při analýze situací a jevů světa kolem něj
- formulovat problém, na který narazí
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- hledat, navrhovat a používat různé metody, informace či prostředky, které by mohly přispět k řešení daného problému

- nacházet různá řešení a vybrat nejvhodnější pro danou situaci, korigovat chybná řešení problému
- pochopit funkci výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů

3. Kompetence občanské

- zaujmout odpovědný, etický přístup k nevhodnému obsahu vyskytujících se na internetu či jiných médiích
- uvědomovat si své školní povinnosti a souvislost se zodpovědností za svou domácí přípravu
- poskytovat podle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích

4. Kompetence komunikativní

- tvořivě využívat technologie při prezentaci výsledků své práce
- poznat úlohu informací a informačních činností a k využívat moderních digitální technologie
- reagovat na danou situaci a vyslovit svůj názor
- diskutovat o tématu či problému, umět naslouchat druhým
- komunikovat pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje

5. Kompetence sociální a personální

- pracovat ve skupině, podílet se na rozdělení činností a vzájemné spolupráci při práci na cvičeních a projektech
- získat zkušenost, že týmová práce za pomoci technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- pomáhat slabším za skupiny, zapojit je do činnosti
- vyslovit žádost o radu
- respektovat práva k duševnímu vlastnictví

6. Kompetence pracovní

- přistupovat kriticky k výsledkům, které dosáhl, naučit se stanovovat si kritéria hodnocení vlastní práce
- dodržovat pravidla hygieny a bezpečnosti práce
- standardizovat pracovních postupy v situacích, kdy to usnadní práci
- šetrně pracovat s výpočetní technikou

7. Kompetence digitální

- je samou podstatou předmětu

Metody a způsoby práce

Metody a způsoby práce, které můžeme v informatice používat:

- samostatná práce
- práce ve dvojici a skupinová práce
- badatelská výuka
- projektová výuka

- metody aktivního učení
- gradované úlohy, úlohy s diferencovanou obtížností zadání

očekávané výstupy	učivo	roční k	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	digitální zařízení zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace ovládání myši kreslení čar, vybarvování používání ovladačů ovládání aplikací (krok zpět, schránka, zoom) kreslení bitmapových obrázků psaní slov na klávesnici editace textu ukládání práce do souboru otevírání souboru přehrávání	4	pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží vysvětlí, co je program a rozdíly mezi člověkem a počítačem edituje digitální text, vytvoří obrázek přehraje zvuk či video uloží svoji práci do souboru, otevře soubor používá krok zpět, zoom řeší úkol použitím schránky dodržuje pravidla	1. 1. 1.			k. digitální	k. pracovní	k. občanské	

	zvuku příkazy a program		a pokyny při práci s digitálním zařízením							
najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	využití digitálních zařízení v různých oborech ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele počítačová data, práce se soubory propojení technologií, internet úložiště, sdílení dat, cloud, mazání dat, koš technické problémy a přístupy k jejich řešení	4	uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání rodičů najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí pamatuje si a chrání svá hesla, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace				k. digitální	k. k učení	k. pracovní	

			rozpozná zvláštní chování zařízení a případně přivolá pomoc dospělého							
sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy ověří správnost jím navrženého postupu či	sestavení programu a oživení robota ovládání světelného výstupu ovládání motoru opakování příkazů ovládání klávesnicí - události ovládání pomocí senzoru	4	sestaví robota podle návodu sestaví program pro robota oživí robota, otestuje jeho chování najde chybu v programu a opraví ji upraví program pro příbuznou úlohu pomocí programu ovládá světelný výstup a motor pomocí programu využívá senzor k ovládání robota používá opakování používá události ke spouštění programu	1. 2. 4.			k. digitální	k. k řešení problémů	k. pracovní	

programu, najde a opraví v něm případnou chybu										
popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji vyčte informace z daného modelu	piktogramy, emodži kód přenos informace na dálku, šifra pixel, rastr, rozlišení tvary, skládání obrazce	4	sdělí informaci obrázkem předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel zakóduje/zašifruje text a dekoduje/rozšifruje text zakóduje a dekoduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky obrázek složí z jednoduchých tvarů či navazujících úseček	1. 2. 3.			k. digitální	k. k učení	k. k řešení problémů	
uveďte příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci se rozhodnout;	data, druhy dat doplňování tabulky a datových řad kritéria kontroly dat	5	pracuje s daty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech doplní	1. 2. 3.			k. digitální	k. k řešení problémů	k. pracovní	

vyslovuje odpovědi na základě dat pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data	řazení dat v tabulce vizualizace dat v grafu		posloupnost prvků umístí data správně do tabulky doplní prvky v tabulce v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný							
sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se	příkazy a jejich spojování opakování příkazů pohyb a razítkování ke stejnému cíli vedou různé algoritmy vlastní bloky a jejich vytváření kombinace procedur	5	v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy v programu najde a opraví chyby rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát vytvoří a použije nový blok upraví program pro podobný problém	1. 1. 1.			k. k řešení problémů	k. k učení		

vzory, používá opakování a připravené podprogramy ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu										
v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	systém, struktura, prvky, vztahy	5	nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky určí, jak spolu prvky souvisí	1. 1. 1.			k. k učení			
sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení	kreslení čar pevný počet opakování ladění, hledání chyb vlastní bloky a jejich vytváření změna vlastností postavy pomocí příkazu náhodné	5	v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program řídící chování postavy v programu najde a opraví chyby rozpozná opakující se vzory, používá opakování,	1. 2. 4.			k. k řešení problémů	k. k učení	k. digitální	

v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	hodnoty čtení programů programovací projekt		stanoví, co se bude opakovat a kolikrát rozpozná, jestli se příkaz umístí dovnitř opakování, před nebo za něj vytváří a používá a kombinuje vlastní bloky přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky rozhodne, jestli a jak lze zapsaný program nebo postup zjednodušit cíleně využívá náhodu při volbě vstupních hodnot příkazů							
popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji vyčte informace z daného modelu	graf, hledání cesty schémata, obrázkové modely model	5	pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty pomocí obrázku znázorní jev pomocí obrázkových modelů řeší				k. k učení	k. digitální		

			zadané problémy							
sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou	ovládání pohybu postav násobné postavy a souběžné reakce modifikace programu animace střídáním obrázků spouštění pomocí událostí vysílání zpráv mezi postavami čtení programů programovací projekt	5	v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro řízení pohybu a reakcí postav v programu najde a opraví chyby používá události ke spuštění činnosti postav přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky upraví program pro obdobný problém ovládá více postav pomocí zpráv	1. 2. 4.			k. k řešení problémů	k. digitální		

chybu										
navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	přenos informací, standardizované kódy znakové sady přenos dat, symetrická šifra identifikace barev, barevný model vektorová grafika zjednodušení zápisu, kontrolní součet binární kód, logické A a NEBO	6	rozpozná zakódované informace kolem sebe zakóduje a dekoduje znaky pomocí znakové sady zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer zakóduje v obrázku barvy více způsoby zakóduje obrázek pomocí základních geometrických tvarů zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu ke kódování používá i binární čísla	1. 1. 1.			k. k učení	k. komunikativní		
získá z dat	data v grafu a	6	najde a opraví	1. 1. 1.			k. digitální	k. k řešení	k.	

informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu	tabulce evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce kontrola hodnot v tabulce filtrování, řazení a třídění dat porovnání dat v tabulce a grafu řešení problémů s daty		chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) odpoví na otázky na základě dat v tabulce popíše pravidla uspořádání v existující tabulce doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy navrhne tabulku pro záznam dat propojí data z více tabulek či grafů					problémů	komunikativní	
vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání	školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva	6	popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracuje pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a s tím související práva				k. digitální	k. komunikativní	k. sociální a personální	

informačních systémů										
po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří	vytvoření programu opakování podprogramy	6	v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost po přečtení programu vysvětlí, co vykonává ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby používá cyklus s pevným počtem opakování, rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech diskutuje různé programy pro řešení problému vybere z více	1. 2. 4.			k. k řešení problémů	k. k učení	k. komunikativní	

přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu			možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní							
po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen	opakování s podmínkou vstupy, události objekty a komunikace mezi nimi	7	v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému po přečtení programu vysvětlí, co	1. 2. 4.			k. k řešení problémů	k. k učení	k. komunikativní	

vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za něj; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování,		vykonává ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby používá podmínky pro ukončení opakování, rozezná, kdy je podmínka splněna spouští program myši, klávesnicí, interakcí postav vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech diskutuje různé programy pro řešení problému vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní hotový program upraví pro řešení příbuzného problému							
---	--	---	--	--	--	--	--	--	--

větvení programu, proměnné ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu										
vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní, zhodnotí, zda jsou v modelu	standardizovaná schémata a modely ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu orientované grafy, automaty modely, paralelní činnost	7	vysvětlí známé modely jevů, situací, činností v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku pomocí ohodnocených grafů řeší problémy pomocí orientovaných grafů řeší problémy vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností				k. digitální	k. k řešení problémů	k. komunikativní	

všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji										
po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému	větvení programu, rozhodování grafický výstup, souřadnice podprogramy s parametry proměnné	7	v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému po přečtení programu vysvětlí, co vykonává ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby používá podmínky pro ukončení opakování, rozezná, kdy je podmínka splněna spouští program myší, klávesnicí,	1. 2. 4.			k. k řešení problémů	k. k učení	k. komunikativ ní	

v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu			interakcí postav používá souřadnice pro programování postav používá parametry v blocích, ve vlastních blocích vytvoří proměnnou, změní její hodnotu, přečte a použije její hodnotu diskutuje různé programy pro řešení problému hotový program upraví pro řešení příbuzného problému							
ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu a ohledem na	datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému	7	nainstaluje a odinstaluje aplikaci, aktualizuje uloží textové, grafické,	1. 1. 1.			k. digitální	k. k učení		

jejich další zpracování či přenos vybírání nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovací	správa souborů, struktura složek instalace aplikací, aktualizace domácí a školní počítačová síť fungování a služby internetu princip e-mailu přístup k datům: metody zabezpečení přístupu, role a přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva), digitální stopa postup při řešení problému s digitálním zařízením (např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení/dialogová okna)		zvukové a multimediální soubory vybere vhodný formát pro uložení dat vytvoří jednoduchý model počítačové sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě porovná různé metody zabezpečení účtů spravuje sdílení souborů pomocí modelu znázorní cestu e-mailové zprávy zkontroluje, zda jsou součástí počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy							
--	---	--	---	--	--	--	--	--	--	--

ch řešení										
rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a	sestavení a oživení robota sestavení programu s opakováním, s rozhodováním používání výstupních zařízení robota (motory, displej zvuk) používání senzorů (tlačítka, vzdálenost, světlo/barva) čtení programu	8	podle návodu nebo vlastní tvořivosti sestaví robota upraví konstrukci robota tak, aby plnil modifikovaný úkol vytvoří program pro robota a otestuje jeho funkčnost přečte program pro robota a najde v něm případné chyby ovládá výstupní zařízení a senzory robota vyřeší problém tím, že sestaví a naprogramuje robota	1. 2. 4.			k. k řešení problémů	k. pracovní	k. komunikativní	

svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu										
vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v	relativní a absolutní adresy buněk použití vzorců u různých typů dat funkce s číselnými vstupy funkce s textovými vstupy vkládání záznamu do databázové tabulky	8	při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, délka, počet, když atd.) řeší problémy výpočtem s daty	1. 1. 1.			k. digitální	k. k učení		

evidenci dat nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat	řazení dat v tabulce filtrování dat v tabulce zpracování výstupů z velkých souborů dat		připíše do tabulky dat nový záznam seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abeceda atd.) používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat							
ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu v blokově orientovaném jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou	sestavení programu a oživení mikropočítače ovládaní grafického výstupu tlačítka a senzory připojení sluchátek, tvorba hudby orientace a pohyb	9	sestaví program pro mikropočítač a otestuje jej přečte program, najde v něm chybu a odstraní ji používá opakování, rozhodování, proměnné ovládá výstupní zařízení mikropočítače	1. 2. 4.						

odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné	mikropočítače v prostoru propojení dvou mikropočítačů pomocí kabelu i bezdrátově připojení a ovládání externích zařízení mikropočítače		používá vstupy ke spouštění a řízení běhu programu připojí k mikropočítači další zařízení, které z mikropočítače ovládá vyřeší problém naprogramování m mikropočítače							
rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro	programovací projekt a plán jeho realizace popsání problému testování, odladění, odstranění chyb pohyb v souřadnicích ovládání myši, posílání zpráv vytváření proměnné, seznamu, hodnoty prvků seznamu nástroje zvuku, úpravy	9	řeší problémy sestavením algoritmu v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému po přečtení programu vysvětlí, co vykonává ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby	1. 2. 4.			k. k řešení problémů	k. digitální		

řešení problému v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	seznamu import a editace kostýmů, podmínky návrh postupu, klonování animace kostýmů postav, události analýza a návrh hry, střídání pozadí, proměnné výraz s proměnnou tvorba hry s ovládáním, více seznamů tvorby hry, příkaz hudby, proměnné a seznamy		diskutuje různé programy pro řešení problému vybere z více možností vhodný program pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků hotový program upraví pro řešení příbuzného problému zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně							
popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i	složení současného digitálního zařízení a	9	pojmenuje části počítače, jak spolu souvisí vysvětlí rozdíl	1. 1. 1.			k. digitální	k. komunikativní	k. občanské	

operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky poradí si s typickými závadami a	principy fungování jeho součástí operační systémy komprese a formáty dat fungování nových technologií typy, služby a význam počítačových sítí fungování sítě - klient, server, switch, router, paketový přenos dat, IP adresa struktura a principy internetu web - fungování, server, prohlížeč, webová stránka cloud bezpečnostní rizika - útoky, nebezpečný kód	mezi programovým a technickým vybavením diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní na schématickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti vysvětlí vrstevníkovi, jak fungují některé služby internetu diskutuje o cílech a metodách							
---	---	---	--	--	--	--	--	--	--

chybovými stavy počítače dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	zabezpečení počítače a dat digitální stopa fungování a algoritmy sociálních sítí vyhledávání, cookies		hackerů vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat diskutuje, čím vším vytváří svou digitální stopu							
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Člověk a jeho svět

Charakteristika předmětu:

Charakteristika vyučovacího předmětu vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.

V 1. – 3. ročníku předmět seznamuje s novými poznatky a dovednostmi a rozvíjí již získané vědomosti. Vytváří základní představy o nejběžnějších skutečnostech a zákonitostech v přírodě a společnosti, o lidských činnostech a vztazích. Vytváří základní vědomí odpovědnosti žáků za vlastní zdraví a bezpečnost, za své chování, jednání a rozhodování. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, **se světem financí**, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy).

Ve 4. – 5. ročníku se předmět dělí na oblast vlastivědnou a přírodovědnou.

Předmět se vyučuje v kmenových učebnách. Podle probíraného učiva lze zařadit vycházky do okolí, příp. exkurze.

Při výuce Člověk a jeho svět může pedagog využívat např. skupinovou práci, práci ve dvojicích, práci v centrech, praktické činnosti (měření, vážení...), myšlenkové mapy, vzájemné učení, prvky a metody kritického myšlení.

Pedagog může žákům zadat samostatnou práci ve formě prezentací, referátů, vyhledávání.

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

Výuka probíhá obvykle v kmenových třídách. Je možné využívat výukové programy na digitálních zařízeních.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Člověk a jeho svět

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Člověk a jeho svět využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- ukázat a vysvětlit, proč a jak daná věc funguje
- definovat vlastními slovy dříve naučenou látku
- orientovat se ve světě informací
- třídit informace podle zvolených nebo zadaných kritérií

2. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Člověk a jeho svět využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- upevňovat účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti
- hledat různé varianty řešení problémů a vybírat mezi nimi
- využívat odbornou literaturu, encyklopedie apod., využívat různé informační zdroje

3. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Člověk a jeho svět využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- uvědomovat si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi
- vnímat krásy přírody a kulturních výtvorů
- aktivně chránit přírodu
- dodržovat pravidla slušného chování
- seznamovat se základními právy a povinnostmi občana ČR
- zvládat základní životní situace

4. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Člověk a jeho svět využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- efektivně spolupracovat na řešení problémů
- respektovat názory druhých
- věcně argumentovat a přispívat k diskusi

5. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Člověk a jeho svět využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- používat různé materiály, nástroje a vybavení

6. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Člověk a jeho svět využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- osvojovat a rozšiřovat si slovní zásobu v probíraných tématech
- samostatně vystupovat a jednat, efektivně komunikovat
- umět popsát danou situaci

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Člověk a jeho svět využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- získávat, vyhledávat a kriticky posuzovat data a informace
- volit postupy, způsoby a prostředky pro získávání dat a informací
- využívat digitální technologie bezpečně
- respektovat autorství a uvádět zdroje získaných informací
- vytvářet digitální prezentace
- sdílet informace např. pomocí classroom, email...

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	škola, třída, lidé ve škole, práce, odpočinek, slušné chování okolí školy a bydliště riziková místa a situace	1.-3.	orientuje se ve škole a v okolí školy a bydliště, seznamuje se zásadami správného chování chodce, chování v dopravních prostředcích, zvládá cestu do školy	1. 1. 2.	2. 1.		k. k řešení problémů	k. k učení		M-rýsování Aj - Vybavení třídy
začlení svou obec (město) do příslušného kraje a	moje město a jeho části, znak minulost a současnost	1. - 3.	pojmenuje svoji obec, zná svoji adresu, seznámí se s minulostí a	1. 2. 3.	5. 4.		k. k učení	k. k řešení problémů		Čj-popis

obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	města město x vesnice domov - místo, kde bydlím		současností obce, rozliší město a vesnici seznámí se s polohou své obce v rámci ČR							
určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	barvy na mapě, typy krajiny	4.	pracuje s legendou mapy				k. k řešení problémů			Čj-adresa
určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	práce s buzolou, práce s mapou	3. - 5.	poznává světové strany na mapě i v terénu				k. k řešení problémů	k. sociální a personální		M-pravolevá orientace
rozlišuje mezi náčrt, plány a základními	náčrt, plán, mapa, měřítko	4.-5.	pracuje s mapou a čte v ní				k. k učení			M-rovnice, přímá úměrnost

typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky										
vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam	CHKO, NP, UNESCO	4.-5.	popíše zajímavosti v regionu	6. 2. 2.			k. k řešení problémů			Hv - tradiční lidové písně
porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	zajímavosti, zkušenosti, zážitky	4.-5.	zprostředkuje zážitky z cest	3. 1.	3. 2.	3. 3.	k. k učení			
rozlišuje	orgány státní	4.-5.	seznamuje se s	2. 2.	2. 3.	2. 4.	k. občanské			Hv-hymna

hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	moci ČR, státní symboly		politickým uspořádáním ČR							Vpč-symboly
rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům	členové rodiny, vztahy mezi nimi, odlišnosti, pravidla společenského chování	1.-3.	uvědomuje si své místo a význam v rodině, rozpoznává příbuzenské vztahy, projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům	1. 2. 2.	4. 1.		k. komunikativní	k. k řešení problémů		Aj-členové rodiny
odvodí význam a potřebu různých povolání a	fyzická a duševní práce, zaměstnání	1.-3.	rozeznává a charakterizuje různé profese				k. pracovní	k. občanské		Čj - slovní druhy

pracovních činností										
vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie	4.-5.	rozezná druhy chování (vrstevník, dospělý), řídí se nastavenými pravidly	4. 2.	4. 4.	4. 5.	k. komunikativní	k. občanské		Čj - dramatizace
rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou	vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality, rizikové situace a chování, předcházení konfliktů	4.-5.	rozpozná a netoleruje nežádoucí chování a učí se reagovat	1. 3. 2.			k. komunikativní	k. občanské		M-Vennovy diagramy

orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	druhy vlastnictví, rozpočet, příjmy, výdaje, bezhotovostní platba, banka, úspory, půjčky	4.-5.	porovnává svoje zkušenosti s reálným světem				k. k řešení problémů	k. komunikativní	k. digitální	M - přepočty měn, finanční gramotnost
využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě,	čas digitální, analogový, jednotky času, časová osa	1.-3.	rozpozná dny v týdnu, měsíce, hodiny, roční období, pracuje s kalendářem				k. k řešení problémů			Aj - dny v týdnu

rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti										
pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu	návštěva muzeí a památek regionu	1.-3.	poznává historii a památky regionu				k. k učení			
uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	způsob života, bydlení, předměty denní potřeby, etapy lidského života, státní svátky a významné dny	1.-5.	seznamuje se s odlišnostmi života v různých časových obdobích, v průběhu školního roku si připomíná historické události prostřednictvím významných dnů a svátků				k. komunikativní	k. sociální a personální		Čj- charakteristika

pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	časová osa, letopočet	4.-5.	na časové ose zaznamenává vybraná období z historie				k. k učení			M - práce s číselnou osou
využívá knihoven, sbírek, muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti	návštěva muzeí, galerie, vyhledávání informací z různých zdrojů	4.-5.	porovnává získané informace a porovnává s životem v současnosti	6. 1. 2.			k. k učení	k. digitální		Vpč - kresba podle předlohy
srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	vybraná historická období, události a osobnosti	4.-5.	porovnává na základě textů a získaných informací				k. pracovní			

pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	počasí, pranostiky, práce na zahradě práce na poli kalendář přírody	1.-3.	pozoruje měnící se přírodu v průběhu roku				k. občanské	k. k učení		Čj - popis, třídění
roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	ovoce, zelenina rostliny, stromy živočichové a jejich mláďata ochrana přírody třídění živočichů, koloběh vody, skupenství látek, vzduch, půda životní podmínky organismů	1.-3.	pojmenuje vybrané druhy ovoce a zeleniny, popíše části rostlin a rozeznává bylinu, keř, strom, přiřadí a pojmenuje vybrané členy zvířecích rodin, vnímá nutnost ochrany přírody, uvědomuje si části těla živočichů, společné znaky a podle stavby těla třídí do				k. k učení			Aj - zvířata, ovoce, zelenina

			skupin, porozumí koloběhu vody v přírodě, rozliší jednotlivá skupenství vody, uvědomuje si podmínky života na zemi, vnímá rozdíl mezi živou a neživou přírodou							
provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	smyslové poznávání vlastností a měření látek	1.-3.	jednoduchými pokusy ověřuje vlastnosti různých látek, používá přístroje na měření a zaznamenává si				k. pracovní			M-práce s jednotkami

objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	význam rovnováhy, ochrana přírody, třídění odpadu, základní podmínky života	4.-5.	vnímá vliv lidské činnosti na přírodu	5. 2.	5. 3.		k. k učení			Vpč - modely
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	Země, Sluneční soustava	4.-5.	na základě pohybu Země si uvědomuje střídání dne a noci a ročních období				k. k učení			Vpč - modely
zkoumá	les, louka,	4.-5.	charakterizuje	5. 1.			k. k řešení			

základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy	pole, rybník, potok, řeka, potravní řetězec		jednotlivá společenstva				problémů			
porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	rostliny, houby, živočichové	4.-5.	pomocí atlasů a klíčů pozoruje odlišnosti a shody v jednotlivých skupinách a mezi nimi				k. k učení			
zhodnotí některé konkrétní činnosti	rizikové chování člověka	4.-5.	pozoruje příčiny a následky lidského	1. 2. 4.			k. občanské			Čjl- dramatizace

člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat			chování							
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	objem, délka, hmotnost, čas, teplota	4.-5.	pozoruje, zaznamenává a vyhodnocuje výsledky svých pokusů				k. pracovní			M-převody jednotek
uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárníc	prevence, stavba těla, životní potřeby, zdravý životní styl, nemoc, úraz, 1. pomoc	1.-3.	pojmenuje části těla, používá základní hygienické návyky, zkouší poskytovat 1. pomoc, uvědomuje si význam pojmu				k. občanské			Aj - lidské tělo Tv - zdravý životní styl

h znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví			prevence							
rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	značky, dopravní situace	1.- 4.	poznává pravidla silničního provozu jako chodec	1. 3. 1.			k. k učení			M- prostorové tvary
chová se	krizové	1.-3.	vyhodnotí	6. 2. 1.			k. k řešení	k.		Čj- dramatizace

obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	situace, tísňové linky, komunikace		tísňové situace a zná správná telefonní čísla, na které by v případě potřeby zavola				problémů	komunikativní		
reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	požár, povodeň, bouřka, vichřice, výpadek proudu	1.-3.	simuluje chování v případě ohrožení				k. občanské			
využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého	základní funkce a projevy lidského těla, rozdíly mezi mužem a	4.-5.	s dopomocí popíše funkce vybraných soustav	1. 2. 3.			k. sociální a personální			

způsobu života	ženou									
rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	etapy	4.-5.	přiradí činnosti k etapám				k. k učení			
účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	denní režim	4.-5.	sestaví svůj denní režim a porovná s ostatními				k. sociální a personální			Aj - denní režim
uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v	pravidla silničního provozu, praktické činnosti	4.-5.	ověřuje si své znalosti a dovednosti na dopravním hřišti				k. občanské			

modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista										
předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	návykové látky	4.-5.	simulace odmítavého chování k nabídce				k. komunikativní	k. k řešení problémů		Čj - dramatizace
uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou	zdravý životní styl, výživová pyramida	4.-5.	sestaví jídelníček (i pitný režim) a zhodnotí z hlediska zdraví				k. občanské			Vpč - pyramida zdravé výživy

zdraví a jeho preventivní ochranou										
rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	úraz, nemoc, 1. pomoc	4.-5.	simuluje osvojené jednoduché postupy při poskytnutí pomoci				k. občanské	k. k řešení problémů		Tv - první pomoc

Dějepis

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Dějepis je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost.

Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Žák je veden k pochopení dějinných procesů, které ovlivňují vývoj společnosti, je mu předávána historická zkušenost. Důležité je zejména komplexní poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen na dějiny 19. a 20. století. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Zvláštní význam má zařazování regionální historie pro konkretizaci obecných historických problémů. Předmět vychovává k toleranci a k respektování lidských práv, k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Dějepis

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Dějepis využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- pracovat s různými spolehlivými informačními zdroji, které jim umožní poznání dějin vlastního národa v kontextu s evropským vývojem
- chápat probírané oblasti v dějepisném i zeměpisném kontextu
- vyhledávat a třídit informace o probírané látce
- seznamovat se s obecně používanými dějepisnými termíny a fakty a dávat je do vzájemných souvislostí
- formulovat závěry své práce a prezentovat je

2. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Dějepis využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- vyhledávat informace vhodné k řešení problému, nacházet jejich shodné, podobné a odlišné znaky
- využívat získané vědomosti k řešení problémů, např. při zpracování referátů
- kriticky myslet, činit uvážlivá rozhodnutí a svá rozhodnutí obhájit
- rozlišit mýtus a skutečnost, objektivně posoudit příčiny a projevy historických jevů

- vnímat nejrůznější společenské jevy a problémy v jejich historickém vývoji
- rozpoznat a pochopit problém

3. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Dějepis využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- vyslechnout jiný názor a zabývat se jím
- výstižně formulovat své názory na společenské dění v minulosti, vhodně je obhajovat
- rozumět různým typům textů a záznamů, přemýšlet o nich, reagovat na ně
- vyjadřovat se výstižně a v logickém sledu (např. při ústních referátech)
- v řízené diskusi naslouchat promluvám druhých, vhodně na ně reagovat, účinně se zapojovat do diskuse, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat
- poznávat a rozumět různým typům textů (mapy, grafy, diagramy) a dokumentů (videozáznamy, obrazy)
- zaznamenat podstatu sdělovaného projevu

4. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Dějepis využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- uvědoměle přijímat a získávat role v různých skupinách
- podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu na základě ohleduplnosti a přispívat k upevňování mezilidských vztahů
- poskytnout pomoc nebo o ni požádat
- účinně spolupracovat ve skupině a ovlivňovat kvalitu společné práce, uplatňovat své znalosti ve prospěch skupiny
- vyjadřovat své názory a obhajovat je
- ocenit a vzít si poučení ze zkušeností druhých lidí
- být schopen vcítit se do situace druhých

5. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Dějepis využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- rozvíjet zájem o současnost a minulost vlastního národa

- upevnit vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- poznávat naše kulturní tradice a historické dědictví a cítit potřebu je oceňovat a chránit
- respektovat přesvědčení druhých lidí a vážit si jejich vnitřních hodnot
- vytvořit pozitivní hodnotový systém opřený o historickou zkušenost
- na základě poučení z historie nacházet nenásilnou cestu k řešení konfliktů
- uvědomovat si úctu a respekt ke státním symbolům

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Dějepis využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- být odpovědný za svoji odvedenou práci (termín, kvalita)
- mít smysl pro povinnost
- zodpovědně plnit svoji pracovní roli ve skupině
- nacházet způsoby, jak využívat znalostí získaných ve škole i mimo ni pro svůj další rozvoj
- efektivně uspořádat svůj pracovní postup

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Dějepis využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- ovládat běžně používaná digitální zařízení
- vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků
- kriticky posuzovat vytvářet a upravovat digitální obsah
- využívat digitální zdroje, prameny a programy a ty řádně ocitovat s ohledem na autorská práva svá i ostatních

Metody a způsoby práce

Učitelé mohou při práci s žáky využívat například:

- metody aktivního učení a formativního přístupu
- samostatnou práci
- práci ve dvojici
- práci ve skupině

- projektovou výuku
- práci s textem
- práci s pramenem
- práci s obrazovým materiálem
- práce s mapou
- využití výpočetní techniky
- tvořivé psaní
- návštěva muzea, exkurze
- účast v soutěžích

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

očekávané výstupy	učivo	roční k	výstup - žák	Průřezov é téma	Průřezov é téma	Průřezov é téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
Člověk v dějinách										
žák uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků	úvod do dějepisu - význam zkoumání dějin, pojmy dějepis, historie	6.	žák uvede u konkrétní události obecných dějin její dopad na současnost				k. občanské			

		6.	žák popíše na konkrétní události českých a regionálních dějin její dopad na současnost	1. 1. 1.			k. k učení	k. komunikativní		
žák uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány	prameny poznání dějin archivy, muzea archeologie	6.	žák uvede příklady zdrojů informací o minulosti	1. 1. 1.			k. k učení	k. komunikativní		Voz, Čj
		6.	žák popíše, čím se zabývá archeolog a archeologie				k. komunikativní			
		6.	žák roztrídí písemné a hmotné prameny	1. 1. 1.			k. komunikativní			
		6.	žák jmenuje významné instituce, kde se shromažďují	1. 1. 1.			k. k učení	k. komunikativní		Voz

			informace o minulosti (muzeum, archiv)							
žák se orientuje na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	prostor a čas - časová osa, století, tisíciletí	6.	žák se orientuje na časové ose	1. 1. 1.			k. k učení	k. komunikativní		Voz, F
		6.	žák lokalizuje místo významné dějinné události v současném světě	1. 1. 1.			k. k učení			Z
		6.	žák chronologicky seřadí klíčové události českých a světových dějin				k. k učení			Voz
Počátky lidské společnosti										
žák charakterizuje	teorie vzniku světa a člověka	6.	žák porovná různé pohledy				k. k učení			Př, Z, F, Čj

život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu			na vznik člověka							
	starší doba kamenná	6.	žák porovná prostředí a způsob života pravěkých a dnešních lidí	4. 3.	5. 1.					Voz
		6.	žák uvede na příkladech hlavní nástroje pravěkých lidí				k. pracovní			
		6.	žák objasní, z jakých materiálů vyráběli lidé v pravěku své nástroje				k. pracovní			Člap
		6.	žák se seznámí s materiální a duchovní kulturou pravěkých lidí				k. občanské	k. komunikativ ní		Hv, Vv
žák objasní význam zemědělství, dobytkářství a	mladší doba kamenná, pozdní doba kamenná, doba bronzová,	6.	žák objasní změnu způsobu života lidí v době přechodu	5. 1.			k. pracovní			Př

zpracování kovů pro lidskou společnost	doba železná		na pěstování plodin a na chov dobytka a důsledky těchto lidských činností na změnu přírody							
		6.	žák uvede výhody používání kovových materiálů a nástrojů				k. k učení	k. pracovní		Člap, F, Ch
	pravěk v českých zemích - Germáni, Keltové, Slované	6.	žák porovná přínos, společnost a způsob jednotlivých etnik žijících na území České republiky v období pravěku				k. občanské			Z
Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury										
žák rozpozná souvislost mezi přírodními	nejstarší starověké státy - Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína	6.	žák si uvědomí spojitost vhodných přírodních	5. 1.			k. k učení			Z, Př, Čj

podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací			podmínek se vznikem prvních států a přiřadí jednotlivé vrstvy společenského uspořádání nejstarších starověkých civilizací							
		6.	žák identifikuje na mapě nejstarší starověké státy				k. k učení			Z, Čj
žák uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	nejstarší starověké státy - Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína	6.	žák na příkladu předantických kulturních a technických památek vysvětlí jejich význam a možnosti využití				k. pracovní			
žák demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury, zrod křesťanství	Antické Řecko a Řím	6.	žák uvede příklady nejvýznamnějších kulturních památek antického světa				k. občanské			Čj, Vv, F

		6.	žák na příkladu antických kulturních památek popíše jejich smysl a význam pro minulost i současnost	1. 1. 5.			k. občanské			
	vznik křesťanství	6.	žák porovná, čím se lišila křesťanská víra od víry ostatních národů, charakterizuje základní znaky křesťanství	3. 3.			k. k učení			Voz, Čj
žák porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	Antické Řecko a Řím	6.	žák uvede příklady forem a způsobů vlád u starověkého Řecka a Říma	2. 4.			k. občanské			Voz
Křesťanství a středověká Evropa										

žák popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	stěhování národů	7.	žák vysvětlí důsledky rozpadu římské říše žák rozřadí jednotlivá období periodizace středověku žák analyzuje pohyb nového obyvatelstva a identifikuje jej na mapě	3. 3.	4. 3.		k. k učení	k. sociální a personální		Z, Čj
	utváření států ve východoevropské m a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj - Franská říše, christianizace, Svatá říše římská, Vikingové, Středověká Anglie	7.	žák popíše uspořádání společnosti raně feudálního státu a charakterizuje úlohu církve v souvislosti s utvářením nových státních útvarů	3. 3.			k. občanské	k. sociální a personální		
	Islám a arabská říše	7.	žák vysvětlí vliv arabské říše na středověkou Evropu	3. 3.			k. občanské	k. komunikativní		Voz

žák objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	Slované	7.	žák vyjmenuje vybrané slovanské národy a zařadí je do jednotlivých slovanských větví				k. občanské	k. komunikativní	k. sociální a personální	Čj
	Sámská říše	7.	žák zhodnotí význam Sámské říše				k. občanské			
	Velká Morava	7.	žák posoudí důležitost příchodu Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu				k. občanské	k. sociální a personální		Voz, Čj
		7.	žák popíše kulturní přínos Velké Moravy				k. k učení	k. pracovní	k. komunikativní	Čj
	Přemyslovci	7.	žák popíše politický a náboženský vývoj českého státu za dob Přemyslovců				k. občanské			Voz, Hv
žák vymezí úlohu křesťanství a	křesťanství	7.	žák posoudí vliv církve na každodenní				k. občanské	k. sociální a personální		Voz, Čj

víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí			život tehdejšího člověka							
	moc papežská a císařská	7.	žák popíše rozpory mezi světskou a církevní mocí ve středověku				k. k učení	k. k řešení problémů		
	křížové výpravy	7.	žák zhodnotí příčiny a důsledky křížových výprav				k. k učení	k. k řešení problémů		Z
žák ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	Český stát za vlády poslední Přemyslovců	7.	žák zhodnotí přínos vlády posledních Přemyslovců, posoudí rozmach a význam českého státu ve střední Evropě				k. občanské			Čj
	Lucemburkové	7.	žák shrne nástup Lucemburků na český trůn a politický a				k. občanské			Čj

			kulturní přínos jednotlivých panovníků této dynastie							
	struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev	7.	žák porovná život ve středověkém městě a vesnici, žák rozdělí do skupin středověké obyvatelstvo a definuje role jednotlivých vrstev	4. 1.	5. 1.		k. k učení	k. sociální a personální	k. občanské	
	Románská a gotická kultura, umění a vzdělanost	7.	žák rozpozná základní znaky románského a gotického slohu, uvede příklady stavebních památek	1. 1. 5.			k. občanské	k. pracovní		Voz, Vv, Hv
Objevy a dobývání, počátky nové doby										
žák vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu	renesance a humanismus	7.	žák objasní propojenost antiky s renesancí a	1. 1. 5.	6. 1. 3.		k. občanské			Čj

člověka, nové myšlenky žádající reformu církve			humanismem a jejich projevy v kultuře, myšlení a životě lidí							
	reformace, Mistr Jan Hus	7.	žák uvede příklady reformních hnutí a reformátorů, zhodnotí vliv Jana Husa na počátky reformace	3. 2.			k. občanské	k. sociální a personální		Voz, Čj
žák vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	husitství	7.	žák popíše způsob boje husitů, zdůvodní výsledky husitských válek				k. k řešení problémů			
	Jiří z Poděbrad a Jagellonci	7.	žák posoudí okolnosti vzniku středoevropského soustátí				k. občanské			Voz
žák popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a	zámořské objevy a počátky dobývání světa	7. - 8.	žák definuje pojem novověk, ukáže na mapě směry důležitých	3. 2.			k. komunikativní	k. sociální a personální	k. k učení	Z

důsledky			zámořských plaveb a rozvine jejich příčiny							
žák objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	Český stát v habsburské monarchii do roku 1618, Rudolf II. a jeho doba	7.- 8.	žák uvede důvody nástupu Habsburků na český trůn, zhodnotí přínos jednotlivých panovníků, posoudí kulturu a přínos významných osobností rudolfínské doby				k. občanské			
žák objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	České stavovské povstání, Třicetiletá válka	7.-8.	žák shrne příčiny třicetileté války, její průběh a důsledky, vysvětlí úlohu českých stavů, dá do souvislosti důsledky třicetileté války s životem a dílem Jana Amose				k. občanské	k. komunikativní		Čj

			Komenského							
žák rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek	baroko, rokoko	8.	žák vymezí oblasti vzniku a šíření barokní kultury, uvede příklady a znaky barokních památek ve svém regionu a projevy v kultuře	1. 1. 5.			k. občanské			Voz, Vv, Hv
	klasicismus, empír	8.	žák vymezí oblasti vzniku a šíření klasicismu, uvede znaky příklady architektonických památek a projevy v kultuře	1. 1. 5.			k. občanské			Voz, Vv, Hv, Čj
	romantismus	8.	žák vymezí oblasti vzniku a šíření romantismu, uvede znaky příklady architektonických památek a projevy v	1. 1. 5.			k. občanské			Voz, Vv, Hv, Čj

			kultuře							
	impresionismus, secese	8.	žák vyjmenuje základní znaky impresionismu a secese a uvede příklady autorů a tvorby	1. 1. 5.			k. občanské			Voz, Vv, Hv, Čj
Modernizace společnosti										
žák vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	osvícenství	8.	žák vyjmenuje základní znaky a osobnosti osvícenství a jejich vliv na společnost				k. občanské			Čj
	Evropa po třicetileté válce	8.	žák shrne základní informace o vybraných evropských zemích po třicetileté válce				k. občanské	k. komunikativní		
	České země za vlády Marie	8.	žák posoudí vliv osvícenství				k. občanské			Čj

	Terezie a Josefa II.		na politický vývoj v českých zemích a shrne vládu Marie Terezie a Josefa II.							
	vznik USA	8.	žák pojmenuje problémy, které přinášela osadníkům nadvláda Británie, shrne průběh bojů za nezávislost vedoucích k vyhlášení republiky a vzniku USA				k. občanské			Z
žák objasní souvislost mezi událostmi Francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbitím starých společenských struktur v Evropě	Velká francouzská revoluce	8.	žák shrne příčiny nespokojenosti ve francouzské společnosti druhé poloviny 18. století, charakterizuje události spojené s počátkem Francouzské revoluce, shrne	2. 2.			k. sociální a personální	k. komunikativ ní		F

			události, které vedly k vyhlášení republiky ve Francii, doloží na příkladech trvalost některých revolučních opatření do dnešních dnů							
	Napoleonské války	8.	žák vysvětlí souvislost mezi Velkou francouzskou revolucí a napoleonskými válkami, posoudí osobnost Napoleona Bonaparta, shrne vývoj válečných událostí				k. občanské			
	Vídeňský kongres	8.	žák objasní důsledky napoleonských válek a charakterizuje dopady				k. občanské	k. k řešení problémů		

			vídeňského kongresu na evropskou politiku							
žák porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů	Národní obrození	8.	žák shrne základní informace o utváření novodobého českého národa a porovná fáze tohoto procesu, posoudí vliv jednotlivých osobností českého národního obrození				k. občanské	k. k řešení problémů		Čj, Vv, Hv
	revoluční rok 1848	8.	žák porovná události a cíle revoluce 1848 ve vybraných evropských zemích				k. občanské			
	Habsburská monarchie ve 2. pol. 19. st., vznik Rakouska-Uherska, politický život a kultura v ČZ	8.	žák posoudí příčiny rakousko-uherského vyrovnání, uvede příklady politických							

			stran, spolků a vyhledá základní informace o Národním divadle							
žák vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií	průmyslová revoluce	8.	žák popíše počátky průmyslové revoluce v Británii, zdůvodní výhody průmyslové výroby oproti předchozím výrobním postupům, charakterizuje nové možnosti v dopravě a dálkové komunikaci	5. 3.			k. pracovní	k. komunikativní		F
	industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka	8.	žák popíše sociální strukturu evropské společnosti				k. k učení	k. komunikativní		Voz, Člap

			před rokem 1848, uvede cíle evropských revolucí 1848–1849 a jejich výsledky, posoudí revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů							
	politické proudy, konzervatismus, liberalismus, socialismus, ústava, politické strany, občanská práva	8.	žák uvede nejdůležitější znaky konzervatismu, liberalismu, socialismu, porovná uvedené ideové směry mezi sebou, shrne důvody a okolnosti vzniku politických stran				k. sociální a personální			Voz
	Občanská válka v	8.	žák shrne	4. 3.						

	USA		občanskou válku v USA a boj za práva menšin							
	konflikty mezi velmocemi	8.	žák zhodnotí význam sjednocení Německa a Itálie				k. k učení			
	kolonialismus	8.-9.	žák vyjmenuje hlavní koloniální mocnosti a lokalizuje geografické oblasti jejich zájmů				k. sociální a personální			Z
Moderní doba										
žák na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky	cesta ke světové válce, první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky, Druhá světová válka politické, mocenské a ekonomické důsledky války	8.-9.	žák identifikuje 1. polovinu 20. století jako období dvou světových válek				k. k učení			Čj, F
žák rozpozná	nové politické	9.	žák zhodnotí	2. 4.			k. občanské			Voz

klady a nedostatky demokratických systémů	uspořádání Evropy a úloha USA ve světě		vývoj demokracie po první světové válce, vysvětlí podstatné znaky demokratických systémů, jejich přednosti a slabiny							
žák charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu	mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět	9.	žák rozliší společné základní znaky totalitních režimů – komunismu, fašismu a nacismu, na příkladech vysvětlí příčiny vzniku totalitních politických systémů, ukáže na konkrétních příkladech důsledky existence těchto systémů, vyjmenuje zločiny proti lidskosti	2. 4.	6. 1. 1.		k. občanské			Voz

			jednotlivých systémů							
žák na příkladech vyloží antisemitismus , rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	holokaust, Norimberské zákony	9.	žák vysvětlí základní znaky rasismu a jeho projevy v dějinách, vysvětlí základní znaky antisemitismu a jeho projevy v dějinách, uvede příklady pamětních míst (objektů) v České republice a v Evropě spjatých s projevy židovského a romského holokaustu	1. 1. 2.	1. 3. 2.	4. 2.	k. občanské			Voz, Čj
žák zhodnotí postavení Československa a v evropských souviselech a jeho vnitřní sociální, politické,	vznik Československa, jeho hospodářskopolitic ký vývoj, sociální a národnostní problémy; mezinárodněpoliti cká a hospodářská	9.	žák popíše vnitřní politické, hospodářské, společenské a kulturní poměry v Československ u, objasní	2. 4.			k. občanské			Voz

hospodářské a kulturní prostředí	situace ve 20. a 30. letech důsledky pro Československo, vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky	mezinárodní postavení Československé republiky a cíle její zahraniční politiky, uvede národnostní složení v meziválečném období Československa a příklady problémů s tím spojených, pojmenuje důvody oslabení, krize a nakonec pádu československé demokracie v roce 1938 a státní samostatnosti v roce 1939, shrne hlavní milníky a vývoj v ČSR po 2. světové válce, posoudí vývoj vedoucí ke vzniku České							
----------------------------------	--	---	--	--	--	--	--	--	--

			republiky							
Rozdělení a integrující se svět										
žák vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků	Studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření	9.	žák vysvětlí pojem studená válka, porovná komunistický totalitní model s modelem demokracie západních zemí	2. 2.			k. občanské			Z, Voz
žák vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí), Evropská integrace	9.	žák uvede základní důvody, znaky a projevy euroatlantické vojenské a hospodářské spolupráce, uvede cíle Severoatlantické aliance (NATO), jmenuje přední členské státy Severoatlantické aliance, popíše hlavní	3. 2.	3. 3.		k. občanské			Voz, Z

			události, které vedly ke vzniku Evropské unie							
žák posoudí postavení rozvojových zemí	rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět	9.	žák objasní pojem rozvojová (hospodářsky méně vyspělá) země, uvede na příkladech politické, společenské a hospodářské změny, ke kterým došlo v zemích tzv. třetího světa po druhé světové válce, porovná postavení rozvojových a rozvinutých zemí z hospodářského, sociálního a politického hlediska v minulosti a v současnosti				k. občanské			Z
žák prokáže	problémy	9.	žák vyhledá a	1. 2. 2.	2. 3.	4. 5.	k. pracovní	k. občanské	k. digitální	Ch, Inf, F,

základní orientaci v problémech současného světa	současnosti, věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava	popíše globální problémy lidstva, zaujme vlastní stanovisko k možným způsobům řešení, zhodnotí vliv médií na každodenní život a politické dění								Voz
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----

Výchova k občanství a ke zdraví

Charakteristika předmětu:

- Výchova k občanství a ke zdraví zahrnuje vzdělávací oblast Člověk a společnost a Člověk a zdraví.
- Vybavuje žáka základními znalostmi a potřebnými dovednostmi pro jeho aktivní zapojení do života v demokratické společnosti.
- Učí poznávat druhé lidi i sebe sama.
- Vede k respektování zákonů a mravních principů. Podchycuje u žáků zájem o světové dění.
- Učí aktivně chránit své zdraví a být za ně zodpovědný.
- Vede k vhodné komunikaci s lidmi, rozvíjí poznatky o rodině a vztazích mezi lidmi.
- Přispívá k rozvoji finanční gramotnosti.
- Vede k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.
- Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích.
- Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády. Ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.
- Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Výchova k občanství a ke zdraví:

2. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Výchova k občanství a ke zdraví využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

- vyhledávat a třídit informace a využívat je v procesu učení a v praktickém životě (práce s internetem, odbornými publikacemi)
- propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí, uvádět věci do souvislostí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na společenské jevy
- formulovat závěry své práce

3. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Výchova k občanství a ke zdraví využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

- vnímat nejružnější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpoznat a pochopit problém, promyslet a naplánovat způsob řešení problémů a využívat k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- samostatně řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení
- kriticky myslet, činit uvážlivá rozhodnutí, být schopen je obhájit, uvědomit si zodpovědnost za svá rozhodnutí
- orientovat se v problematice peněz a cen a odpovědně spravovat osobní (rodinný) rozpočet s ohledem na měnící se životní situaci

4. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Výchova k občanství a ke zdraví využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

- formulovat své názory a vhodně argumentovat
- naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagovat, účinně se zapojovat do diskuse
- reagovat na různé typy textů a záznamů, přemýšlet o nich
- využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi
- rozpoznávat názory a postoje ohrožující lidskou důstojnost nebo odporující základním principům demokratického soužití, zvyšovat odolnost vůči myšlenkové manipulaci

5. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Výchova k občanství a ke zdraví využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

- účinně spolupracovat ve skupině
- podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytnout pomoc
- přispívat k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy
- respektovat různé názory
- vytvářet si pozitivní představu o sobě samém
- utvářet pozitivní vztahy k opačnému pohlaví, respektovat sexuální odlišnosti

6. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Výchova k občanství a ke zdraví využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

- respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich vnitřních hodnot, vcítit se do situací ostatních lidí, odmítat útlak a hrubé zacházení
- respektovat kulturní či jiné odlišnosti
- chápat základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, být si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní i historické dědictví
- chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti
- poznávat a posuzovat každodenní situace a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- získávat orientaci v aktuálním dění v ČR a ve světě, rozvíjet zájem o veřejné záležitosti

7. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Výchova k občanství a ke zdraví využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

- rozhodovat se zodpovědně podle dané situace, poskytnout dle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka

8. Digitální kompetence

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

- ovládat běžně používaná digitální zařízení
- vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků
- kriticky posuzovat digitální obsah
- rozeznat neetické chování v digitálním prostředí a vhodně na ně reagovat

Metody a způsoby práce

Učitelé mohou při práci s žáky využívat například:

- metody aktivního učení
- samostatnou práci

- práci ve dvojici
- práci ve skupině
- projektovou výuku

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	státní symboly	6.	vyjmenuje a popíše státní symboly				k. občanské			
rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	státní svátky, významné dny	6.	uvede státní svátky a vysvětlí, proč je slavíme				k. občanské			D, Nj, Hv
	významné osobnosti, zajímavá památná místa	6.	uvede, čím v minulosti i současnosti přispěly české země světu v kultuře, vědě, umění, politice, sportu				k. občanské			D, Nj, Hv, Vv
	občanství, národnost	6.	vysvětlí rozdíl mezi občanstvím a národností, dá	2. 2.			k. občanské	k. komunikativní		Z, Př

			do souvislosti							
kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	média	7.	vysvětlí, co jsou to média, uvede příklad, jak nás média ovlivňují, zamyslí se nad fungováním reklamy a zpravodajství – k čemu a komu slouží, jakých prostředků používá, čím působí na veřejnost	6. 1. 1.	6. 1. 2.	6. 1. 5.	k. digitální	k. komunikativní		Inf, VV
uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích	komunikace mezi lidmi	6.-9.	dodržuje pravidla dialogu, naslouchá druhému, vhodně reaguje, argumentuje a obhájí svůj názor, jedná podle pravidel slušného chování	1. 3. 2.			k. komunikativní	k. občanské	k. sociální a personální	Čj, Inf, ČlaP, Aj, Nj, Tv
objasní potřebu	lidská práva	6.-8.	uvádí příklady netolerantního	1. 2. 2.			k. občanské			Člap, Aj, D, Z

tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám			chování zapříčiněného odlišnostmi (kulturními, náboženskými, vzhledovými)							
rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	lidská práva	6.-7.	uveďte příklady projevu netolerantního, nepřátelského chování, vysvětlí pojmy rasismus, xenofobie	4. 1.	4. 2.		k. občanské	k. komunikativní		Z, D
objasní, jak může realističtější poznání a	osobnost, psychické procesy a stavy	8.	rozpozná rozdíly mezi prožíváním, jednáním a	1. 2. 2.			k. sociální a personální			Člap

hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života			vlastnostmi svými a jiných lidí, analyzuje svou osobnost							
posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	učební styly	6. a 8.	volí vhodný učební styl s ohledem na svou osobnost	1. 1. 1.	1. 1. 3.		k. k učení	k. sociální a personální		Člap
popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat	osobnost	8.	na základě psychologických testů a sebereflexe rozvine poznání o sobě samém	1. 1. 2.			k. sociální a personální			Člap

osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru										
rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	majetek	7.-8.	vysvětlí, v čem je rozdíl mezi hmotným a nehmotným majetkem, soukromým a veřejným majetkem, doloží na příkladech				k. občanské			
sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti,	finance	9.	rozliší nutné výdaje od ostatních, navrhuje možná opatření pro zlepšení rodinného rozpočtu, vyjmenuje zdroje příjmů a výdajů v rodinném rozpočtu				k. k řešení problémů	k. komunikativní		M

objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti										
na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního o placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	peněžní ústavy	9.	uvede různé způsoby placení				k. k učení			M, Inf
vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede	peněžní ústavy	9.	vysvětlí rozdíl mezi komerční a centrální bankou, uvádí příklady služeb, které nabízí komerční banky, posoudí možná rizika				k. k učení			

nejčastější druhy pojištění, význam úroku placeného a přijatého, uveďte nejčastější druhy pojištění			pořizování půjček							
	záchytná sociální síť	9.	vysvětlí, jak funguje pojištění a k čemu slouží	4. 5.			k. komunikativní	k. občanské		
uveďte a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	peněžní ústavy	9.	navrhne způsoby spoření a investování				k. k řešení problémů			M
na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na	trh	8.	jednoduše popíše chování kupujících a prodávajících, na příkladu vysvětlí, jak funguje trh				k. komunikativní	k. občanské		

tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz										
rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	státní rozpočet	9.	sestaví přehled daní z daňové soustavy ČR, vysvětlí, co je deficit				k. k učení	k. komunikativní		
rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	stát	7.	rozlišuje formy států podle toho, kdo vykonává moc, a podle toho, kdo stojí v jeho	2. 4.			k. občanské			D

			čele, a uveďte jejich příklad							
rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	rozložení státní moci	6.-9.	vyjmenuje složky státní moci ČR a jejich orgány, jednoduše popíše jejich funkci, uvede, které instituce se podílejí na správě obce	2. 3.			k. občanské			
objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život	demokracie a diktatura	7.-9.	rozpozná, které principy jsou demokratické a které jsou v rozporu s demokracií	2. 4.			k. občanské			Z, D
vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak	volební systém	8.	popíše fungování voleb do Parlamentu ČR, vysvětlí důležitost voleb pro demokratickou	2. 3.			k. občanské	k. komunikativní		

mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů			společnost							
přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	základní lidská práva, Ústava ČR	7.-8.	vysvětlí vztah mezi právy a povinnostmi, vyjmenuje příklady základních lidských práv, uvede základní dokumenty týkající se lidských práv, popíše postavení Ústavy v systému českých zákonů	2. 2.	2. 4.		k. občanské	k. komunikativ ní		
objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	manželství	6.	vyjmenuje právní podmínky pro uzavření manželství				k. občanské	k. k učení		

	náhradní rodinná péče	6.	popíše příčiny náhradní výchovné péče, rozlišuje jednotlivé druhy náhradní výchovné péče				k. občanské	k. komunikativ ní		
	vlastnictví	9.	vyjmenuje způsoby nabytí vlastnictví				k. občanské			
	v pracovním poměru	9.	uvádí příklady práv a povinností zaměstnanců a zaměstnavatelů				k. občanské			Člap
uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci	smluvní vztahy	9.	na jednoduchých příkladech popíše závazky a pohledávky vyplývající ze smluvních vztahů, provádí jednoduché právní úkony odpovídající věku, uvede příklad práv zákazníka a spotřebitele a přiměřeně je				k. občanské			Člap

			uplatňuje v běžném životě							
dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování	právní normy a občanskoprávní vztahy	8.-9.	vyjmenuje své povinnosti týkající se právních vztahů, do nichž vstupuje, uvede příklad postihů za porušování právních norem				k. občanské			Člap
rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady a spolupráce při postihování trestných činů	orgány právní ochrany	9.	uvede orgány právní ochrany a popíše jejich funkci				k. občanské			
rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	občanské soudní řízení, trestní právo	9.	popíše, jak funguje občanské soudní řízení a trestní řízení				k. občanské	k. komunikativní		
diskutuje o příčinách a důsledcích	volební systém	8.	uvede příklady korupčního jednání	2. 3.			k. občanské	k. komunikativní		

korupčního jednání										
popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	Evropská unie	7.-9.	jednoduše vysvětlí, proč vznikla EU, uvede příklad, jaký vliv má členství v EU na běžné občany, uvede příklady práv a povinností, které má občan EU	3. 1.	3. 3.		k. občanské	k. komunikativní		Z
	nadnárodní společenství, mezinárodní spolupráce, Rada Evropy, NATO, OSN...	9.	uvede příklad mezinárodních organizací a společenství a jednoduše vysvětlí jejich význam	3. 1.			k. občanské	k. k učení	k. komunikativní	Z
uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné	globální problémy	7.-9.	shrne aktuální globální problémy, navrhní, jak by jedinec mohl přispět k zmírnění dopadů globálních problémů	5. 3.			k. k řešení problémů	k. občanské	k. komunikativní	Z, Př

důsledky										
objasní souvislosti globálních a lokálních problémů	globální problémy	9.	rozliší globální a lokální problémy				k. občanské			Z, Př
respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	kommunikace	6.-7.	kommunikuje v různých životních situacích (s vrstevníky, rodiči, jinými dospělými)	1. 2. 3.			k. komunikativní	k. sociální a personální		Aj, Nj, Člap, Čj, Inf
vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická	rodina	6.	vysvětlí význam rodiny pro rozvoj dítěte, používá správně názvy označující příbuzenské vztahy				k. občanské	k. komunikativní		Aj, Nj

komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví										
	osobní bezpečí	6.-9.	zaujímá odmítavý postoj k agresivnímu chování				k. sociální a personální	k. občanské		
vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	péče o duševní zdraví	8.-9.	analyzuje rizika ohrožující lidské zdraví a navrhuje účinná opatření				k. občanské	k. k řešení problémů		Člap, Vv, Tv, Hv
posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska	závislosti	6.-9.	popíše negativní dopady jednotlivých				k. občanské	k. komunikativní		Př, Ch

odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví			závislostí							
usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	zdravý životní styl	6.-8.	navrhne zásady zdravého životního stylu				k. občanské	k. komunikativní		Př, Tv, Člap, Ch
vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí	zdravý životní styl	8.	posoudí svůj životní styl, navrhne možná zlepšení				k. občanské	k. sociální a personální		Př, Tv, Člap, Ch, Aj
dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s	zdravá výživa, civilizační choroby	6.-8.	uvádí vlivy jednotlivých potravin a způsobu jejich zpracování na				k. k učení	k. k řešení problémů		Př, Ch

rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky			zdraví člověka, analyzuje svůj vlastní jídelníček, třídí poživatiny podle prospěšnosti; lidskému organismu, rozpozná poruchy příjmu potravy, pojmenuje možné příčiny, uvádí alternativní způsoby výživy, zhodnotí jejich pozitiva a negativa							
uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a	zneužívání návykových látek	6.-9.	popíše negativní důsledky návykových látek na lidské zdraví				k. občanské			Ch, Př

jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc										
projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	šikana a kyberšikana	6.-9.	zaujímá odmítavý postoj k šikaně, navrhuje možné způsoby obrany před ní				k. sociální a personální	k. k řešení problémů	k. občanské	Inf.
samostatně využívá osvojené kompenzační a	duševní zdraví	8.-9.	navrhuje způsoby zvládání stresových	1. 1. 4.			k. komunikativní	k. k řešení problémů		Tv, Vv, Člap, Hv

relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím			situací							
respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	vývojové etapy člověka	7.-8.	rozlišuje jednotlivé vývojové etapy člověka, uvádí změny, ke kterým během nich dochází				k. k učení			Př
respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam	pohlavní choroby a plánované rodičovství	9.	uvádí různé druhy antikoncepce, definuje možné důsledky nechráněného pohlavního styku				k. k učení			Př

zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování										
	sexuální výchova	6.-8.	vyjádří vlastní názor na odlišnosti v sexualitě, rozpozná projevy pohlavního zneužívání, uvede, na koho se může v případě ohrožení obrátit				k. sociální a personální			Př
uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje	zneužívání návykových látek	6.-9.	osvojí si techniky odmítání drog				k. komunikativní			Ch, Př

osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým										
vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi	komunikace a asertivní jednání	8.	uvede příklady manipulativních technik a možnosti, jak se jim bránit	1. 2. 3.			k. komunikativní			

projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc	dopravní výchova	6.-9.	ovládá pravidla bezpečného a ohleduplného chování chodce a cyklisty v silničním provozu a řídí se jimi; rozlišuje dopravní značky a jejich význam				k. k učení			
	první pomoc	6.-7.	poskytne první pomoc (uvede člověka do stabilizované polohy, provede umělé dýchání a masáž srdce)				k. k učení			Př, F, Tv, Člap, Ch
uplatňuje adekvátní způsoby	ochrana při mimořádných situacích	6.-9.	uvádí příklady mimořádných životních				k. k učení	k. občanské		Př, F, Tv, Ch

chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí			situací i s postupy pro jejich zvládnutí, rozpozná varovné signály, správně používá telefonní linky tísňového volání							
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

Fyzika

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Fyzika je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem.

Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je to, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry.

Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří – spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním – také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Žáci se seznamují se základními fyzikálními zákony a pojmy. Důraz je kladen na praktické ověřování získaných vědomostí nejčastěji metodou žakovských nebo demonstračních pokusů. Osvojují si důležité dovednosti, učí se experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy a tvořit z nich závěry.

Předmět se převážně vyučuje v odborné učebně fyziky a chemie.

Klíčové kompetence:

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Fyzika

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- vyhledávat v různých pramenech potřebné informace a využívat je efektivně v další práci
- samostatně nebo ve spolupráci s ostatními žáky dokázat informace roztřídit a seřadit podle důležitosti a využitelnosti
- pozorovat různé fyzikální objekty, procesy a vlastnosti, výsledky svých pozorování a měření zpracovávat a dále využívat v učení i praxi
- vyslovovat hypotézy o fyzikální podstatě jevů či jejich průběhu a ověřovat jejich pravdivost
- poznávat souvislosti fyzikálních zkoumání s ostatními oblastmi

2. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- rozpoznávat problémy při využití všech metod a prostředků, jež mají k dispozici
- jednoznačně formulovat problém, na který narazí
- hledat, navrhnout a používat různé metody, informace či pomůcky, které by mohly přispět k řešení daného problému
- korigovat chybná řešení problému
- používat osvojené metody řešení fyzikálních problémů i v jiných oblastech vzdělávání
- porozumět souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí

3. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- uvědomovat si své školní povinnosti a souvislost se zodpovědností za svou domácí přípravu
- poskytovat podle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích
- preferovat co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných a bezemisních zdrojů

4. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- vhodně popsat daný jev či průběh experimentu, nejen slovně ale i graficky
- vyslovit a navrhnout hypotézu, zdůvodnit a obhájit své názory
- reagovat na danou situaci a vyslovit svůj názor

- diskutovat o tématu či problému, umět naslouchat druhým

5. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- pracovat ve skupině, podílet se na rozdělení činností a vzájemné spolupráci při experimentech a pokusech
- pomáhat slabším ze skupiny, zapojit je do činnosti
- vyslovit žádost o radu
- zapojovat se do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- přistupovat kriticky k dosaženým výsledkům, naučit se stanovovat si kritéria hodnocení vlastní práce
- dodržovat pravidla hygieny a bezpečnosti práce

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- využívat informační a komunikační prostředky a technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- samostatně rozhodovat, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, zpracovávat a sdílet data, informace a digitální obsah, volit k tomu vhodné postupy a prostředky
- vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty, vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků

Metody a způsoby práce

Metody a způsoby práce, které můžeme ve fyzice například používat:

- samostatná práce
- práce ve dvojici a skupinová práce
- experimentální a laboratorní práce
- projektová a badatelská výuka
- metody aktivního učení
- komplexní úlohy, úlohy s diferencovanou obtížností zadání

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

očekávané výstupy	učivo	roční k	výstup - žák	Průřezov é téma	Průřezov é téma	Průřezov é téma	Klíčové kompetenc e	Klíčové kompetence	Klíčové kompetenc e	mezipředmětov é vztahy
změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a tělesa	měření fyzikálních veličin	6.	žák prakticky změří vhodně vybranými měřidly fyzikální veličiny – délku, objem, hmotnost, teplotu, čas a určí jejich změny; žák převádí jednotky délky (mm, cm, dm, m, km), objemu(dm ³ , m ³ , l), hmotnosti (g, kg, t) a času (s, min, h); žák uvede s použitím tabulek pro základní školu značky a jednotky následujících fyzikálních veličin – délka, plošný obsah, objem, hmotnost, čas, teplota	1. 1. 1.	1. 3. 1.		k. k řešení problémů	k. pracovní	k. k učení	M - rovinná geometrie, slovní úlohy; desetinná čísla, zlomky, Tv, Člap
	hustota tělesa; pohyb tělesa;	7.	žák prakticky změří vhodně	1. 1. 1.	1. 3. 1.		k. k řešení problémů	k. pracovní	k. k učení	Ch - vlastnosti chemických

	síla a její účinky		vybranými měřidly fyzikální veličiny – sílu, tlak vzduchu a určí jejich změny; žák převádí jednotky obsahu (m^2 , ar , ha , km^2); žák uvede s použitím tabulek pro základní školu značky a jednotky následujících fyzikálních veličin – dráha, plošný obsah, rychlost, síla, hustota, tlak							látek; M - desetinná čísla, zlomky
	práce, výkon, energie; Vnitřní energie, teplo; elektrický obvod	8.	žák prakticky změří vhodně vybranými měřidly fyzikální veličiny – elektrické napětí a určí jeho změny; žák uvede s použitím tabulek pro základní školu značky a jednotky následujících fyzikálních veličin – práce,	1. 1. 1.	1. 3. 1.		k. k řešení problémů	k. pracovní	k. k učení	

			energie, výkon, teplo, elektrický proud, elektrické napětí a elektrický odpor							
žák uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	stavba látek	6.	žák vysvětlí na základě porozumění částicovému složení látek následující procesy – rozpouštění pevných látek v kapalině (i v závislosti na teplotě) a šíření zápachu v uzavřené místnosti	1. 1. 1.	5. 2.		k. k učení	k. komunikativní		Ch - vlastnosti chemických látek
předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	teplota	6.	žák objasní pojmy délková teplotní roztažnost a objemová teplotní roztažnost	1. 1. 1.			k. k učení			
	změny skupenství látek	8.	žák na základě pochopení zákonitostí pro délkovou a	1. 1. 1.	5. 2.		k. k učení	k. k řešení problémů		

			objemovou teplotní roztavnost uvede praktické příklady jevů a vysvětlí je (včetně anomálie vody)						
využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	hustota látky	7.	žák objasní praktický význam veličiny hustota jako charakteristiky látky a veličin hmotnost a objem jako charakteristik konkrétního tělesa; žák vypočítá ze vztahu pro hustotu látky i hmotnost, resp. objem tělesa (s použitím tabulek pro základní školu)	1. 1. 1.			k. k učení	k. digitální	Ch - vlastnosti chemických látek, M - slovní úlohy
rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	pohyb tělesa	7.	žák objasní, že pohyb je relativní, a určí, zda je těleso v klidu, či v pohybu vzhledem k jiným tělesům;	1. 1. 1.			k. k učení	k. komunikativ ní	M - úlohy o pohybu

			žák na základě popisu pohybu tělesa nebo zkušenosti určí, zda se jedná o pohyb rovnoměrný, nebo nerovnoměrný, přímočarý, nebo křivočarý, posuvný, nebo otáčivý; žák vysvětlí rozdíl mezi rychlostí rovnoměrného pohybu a průměrnou rychlostí nerovnoměrného pohybu							
	zvukové jevy	8.	žák na základě popisu pohybu tělesa nebo zkušenosti určí, zda se jedná o pohyb periodický, kmitavý	1. 1. 1.			k. k učení			Př - sluch
žák využívá s porozuměním při řešení problémů a	pohyb tělesa	7.	žák určí na základě znalosti hodnot dvou veličin (dráha, čas	1. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. digitální	M - funkce

úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles			nebo rychlost) hodnotu veličiny třetí (s použitím tabulek pro základní školu); žák rozliší klid a pohyb tělesa v grafu vyjadřujícím závislost dráhy na čase							
žák určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	síla a její účinky	7.	žák určí graficky výslednici dvou sil se společným působištěm působících na těleso; žák uvede příklady, kdy a jak se v každodenním životě i v technické praxi cíleně zvětšuje nebo zmenšuje velikost třecí síly; žák aplikuje své poznatky o silách při vysvětlení funkce vybraných jednoduchých strojů (páka,	1. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. pracovní	M - přímá a nepřímá úměrnost

			kladka); žák vypočítá gravitační sílu působící na těleso, pokud zná hmotnost tělesa; žák vysvětlí princip setrvačnosti (např. chování těles v automobilu při prudkém brzdění); žák vysvětlí závislost projevů setrvačnosti na hmotnosti tělesa při uvádění těles do pohybu, resp. do klidu; žák uvede konkrétní příklad sil při vzájemném působení dvou těles; žák vysvětlí vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí						
žák využívá poznatky o zákonitostech	mechanické vlastnosti kapalin a plynů	7.	žák popíše a vysvětlí princip konkrétního	1. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	

tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů			jednoduchého zařízení, které využívá Pascalův zákon; popíše změny hydrostatického, resp. atmosférického tlaku v závislosti na hloubce, resp. nadmořské výšce; popíše příklady využití principu spojených nádob v běžném životě, resp. technické praxi; objasní pojmy přetlak, resp. podtlak a využití těchto jevů v technické praxi; žák vysvětlí na základě znalosti hustoty tělesa a tekutiny Archimédův zákon a předpoví chování tělesa v této tekutině						
žák využívá s porozuměním vztah mezi	práce, výkon, energie	8.	žák vysvětlí definiční vztah pro mechanickou	1. 1. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	M - přímá a nepřímá úměrnost

výkonem, vykonanou prací a časem			práci vykonanou konstantní silou, která působí na těleso ve směru pohybu, a provádí jednoduché výpočty vykonané práce, resp. síly nebo dráhy; vypočítá výkon ze zadané práce a času; ze znalosti vykonané práce určí změnu energie příslušného tělesa a naopak; objasní pojem účinnost							
žák zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	energie, teplo	8.	žák popíše formy energie, se kterými se může setkat v přírodě; žák popíše změny skupenství v souvislosti se změnou vnitřní energie	1. 1. 1.	5. 2.		k. k učení	k. komunikativní	k. občanské	Př - koloběh vody a jeho vliv na ekosystémy, Ch - reakce
	elektromagnetické jevy; jaderná energie	9.	žák posoudí výhody a nevýhody užití	1. 1. 1.	5. 2.	5. 3.	k. k učení	k. komunikativní	k. občanské	Ch - radioaktivní prvky

			některých energetických zdrojů, jako uhlí, ropy, zemního plynu, větru, vody... (například pro výrobu elektrické energie); posoudí výhody a nevýhody využití jaderné energie, resp. vliv jaderné elektrárny na životní prostředí							
žák rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku	zvukové jevy	8.	žák uvede příklady zdrojů zvuku z prostředí, ve kterém žije; na konkrétním příkladu předvede a vysvětlí vznik zvuku; vyhledá v tabulkách a vzájemně porovná rychlost šíření zvuku v různých prostředích	1. 1. 1.	1. 2. 3.		k. k učení	k. digitální		
žák posoudí možnosti zmenšování	zvukové jevy	8.	žák uvede příklady prostředí s nadměrným	1. 1. 1.	5. 4.		k. k učení	k. občanské	k. pracovní	Př - sluch, Hv

vlivu nadměrného hluku na životní prostředí			hlukem, resp. příklady zdrojů nadměrného hluku; popíše negativní vlivy nadměrného působení hluku na lidský organismus a navrhne ochranné prostředky, jež se mohou používat pro snížení či odstranění uvedených vlivů; uvede příklady, jak se v praxi provádí snižování nadměrné hladiny hluku v prostředí							
žák sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	elektrické jevy	8.	žák identifikuje schematické značky součástí elektrického obvodu (např. žárovka, zdroj, vypínač, rezistor, voltmetr, ampérmetr) a pojmenuje jednotlivé součásti	1. 1. 1.	5. 2.		k. k učení	k. pracovní		Ch - vodiče, polovodiče

			elektrického obvodu; žák zapojí podle schématu jednoduchý elektrický obvod včetně zapojení voltmetru a ampérmetru pro měření elektrického napětí a proudu; žák ovládá pravidla bezpečné práce a manipulace s elektrickými zařízeními a ovládá základy první pomoci při úrazu elektrickým proudem						
žák rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí	elektrické jevy	8.	žák změří elektrické napětí na různých součástkách elektrického obvodu; žák změří elektrický proud v různých částech jednoduchého	1. 1. 1.			k. k učení		M - přímá a nepřímá úměrnost

			elektrického obvodu; žák využívá a rozumí vztahu pro elektrický odpor ($R = U/I$) a dokáže vypočítat při znalosti dvou veličin veličinu třetí v jednoduchém elektrickém obvodu							
	elektromagnetické jevy	9.	žák rozliší zdroje stejnosměrného a střídavého elektrického napětí a rozpozná elektrické spotřebiče připojované ke stejnosměrnému napětí od těch, které jsou připojovány ke střídavému elektrickému napětí	1. 1. 1.			k. k učení			
žák rozliší vodič, izolant a polovodič	elektromagnetické jevy	9.	žák, na základě experimentu (zapojením do	1. 1. 1.	5. 2.	5. 3.	k. k učení	k. občanské		

na základě analýzy jejich vlastností			elektrického obvodu) nebo osobních zkušeností či charakteristik látek uvedených v literatuře, uvede příklady látek, které jsou vodiči, izolanty, resp. polovodiči; žák vysvětlí rozdíl mezi vodičem, polovodičem a izolantem; žák uvede příklady použití vodičů a izolantů v technické praxi; žák vysvětlí význam užití polovodičů v technické praxi; žák uvede příklady využití polovodičových diod v technické praxi						
žák využívá prakticky poznatky o působení	elektromagnetické jevy	9.	žák uvede příklady elektrických spotřebičů, které	1. 1. 1.			k. k učení		

magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní			pro svoji činnost využívají elektromagnetickou indukci; žák popíše jev elektromagnetické indukce; žák uvede příklady využití transformátoru v praxi							
žák využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh	světelné jevy	9.	žák uvede příklady stejnorodého optického prostředí a dále pak příklady průhledných, průsvitných a neprůhledných optických prostředí; žák vysvětlí zákon odrazu světla při použití pojmu kolmice dopadu; žák objasní, proč pro obraz v rovinném zrcadle používáme pojem zdánlivý obraz a	1. 1. 1.			k. k učení			M - osová souměrnost

			proč dochází ke stranovému převrácení obrazu; žák popíše a vysvětlí příklady, kdy v technické praxi dochází k využití zákona odrazu světla, a provádí praktické pokusy na základě tohoto zákona						
žák rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	světelné jevy	9.	žák vysvětlí, kdy dochází k lomu světla; žák rozhodne, zda v konkrétním příkladu rozhraní dvou různých optických prostředí dochází k lomu světla ke kolmici, nebo k lomu světla od kolmice (součástí zadání je popis, kdy dochází k lomu ke kolmici a kdy od kolmice); žák rozliší spojku od rozptylky	1. 1. 1.			k. k učení		Př - oko

			podle optických vlastností							
žák objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	síla a její účinky	7.	žák vysvětlí, která síla udržuje planety na oběžné dráze kolem Slunce a nedovolí, aby se od Slunce vzdálily; obdobně vysvětlí pohyb měsíců kolem planet	1. 1. 1.			k. k učení	k. digitální		Z - postavení Země ve vesmíru
	Země a vesmír	9.	popíše s využitím modelu, proč dochází k zatmění Slunce a zatmění Měsíce; jednoduše vysvětlí (s použitím modelu) podstatu střídání měsíčních fází	1. 1. 1.			k. k učení	k. digitální		Z - postavení Země ve vesmíru

Chemie

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Chemie je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Žáci poznávají chemické látky a reakce, které jsou součástí přírody a jejich každodenního života. Získávají informace o bezpečném, účelném a ekonomickém zacházení s chemickými látkami. Jsou vedeni k ochraně přírody a vlastního zdraví. Předmět jim poskytuje co nejvíce příležitostí k pochopení základních dějů probíhajících při chemických reakcích a rozšiřuje jejich povědomí o chemických látkách. Seznámí se s mnohostranným využitím chemie v průmyslu, zemědělství, zdravotnictví atd.

Učí se zásadám bezpečné práce s chemickými látkami, s látkami zdraví škodlivými a nebezpečnými.

Předmět se vyučuje v odborné učebně, kde je k dispozici rozvod elektrického proudu a plynu.

Metody práce:

Ve výuce chemie je možné použít slovních metod typu výklad, rozhovor, diskuze, dále například práci s textem, názorně- demonstrační metody, mezi které je možné zařadit předvádění (konkrétní pokus, model atomu), nebo také práci s obrazovými materiály (piktogramy apod), instruktáž (například ve formě návodu k laboratorní práci) či experimentování jako takové. Do výuky chemie je dále možné zařadit komplexní výukové metody, jako například projektovou výuku či metody heuristické (badatelská výuka a podobné).

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Chemie

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Chemie využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- vybrat a využívat pro efektivní učení vhodných pomůcek, způsobů, metod a strategií
- vyhledávat a třídit informace, pochopit je, propojit, systematizovat a efektivně využít v procesu učení
- umět používat obecně užívané termíny, znaky, symboly
- dokázat samostatně pozorovat a experimentovat, získané poznatky porovnat, zhodnotit a závěry využít v budoucnosti
- vytvářet si komplexnější pohled na přírodní jevy
- poznat smysl a cíl učení, posoudit vlastní pokrok a označit překážky bránící učení

2. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Chemie využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- poznat a přijmout roli při kolektivní činnosti, pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- dokázat pomoci tomu, kdo o pomoc požádá, samostatně zhodnotit, kdy nabídnout pomoc druhému
- být otevřený konstruktivní diskusi, umět přispět k diskusi v malé i velké skupině
- ovládat a řídit své jednání a chování a tím dosáhnout pocitu uspokojení a sebeúcty
- vnímat odlišnosti mezi jedinci jako klíč k efektivní spolupráci, nikoliv jako překážku

3. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Chemie využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- odmítat zastrašování, posměch, útlak a hrubé zacházení
- chápat základní ekologické a environmentální problémy
- respektovat základní pravidla podpory a ochrany zdraví, kvality životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje společnosti
- zaujmout odmítavý postoj k návykovým látkám
- pochopit závažnost nebezpečí, které vyplývá z možnosti zneužití konkrétních chemických látek

4. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Chemie využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- rozpoznat a pochopit problém
- dokázat promyslet a naplánovat jeho řešení
- vyhledávat informace související s daným problémem
- ověřovat správnost svých řešení, nenechat se odradit prvním nezdarem
- aplikovat ověřené postupy v obdobných situacích
- zobecňovat poznatky získané z pokusů a dále je umět správně využít v obdobné situaci

5. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Chemie využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- vyjadřovat se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- rozumět různým typům textů a záznamům a dalším informačním a komunikačním prostředkům
- využívat dostupné prostředky a technická zařízení ke kvalitní komunikaci se spolužáky, učitelem a ostatním okolním světem
- aplikovat konstruktivní kritiku a sebekritiku

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Chemie využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- přistupovat kriticky k výsledkům, které dosáhl, naučit se stanovovat si kritéria hodnocení vlastní práce, efektivně organizovat svou práci,
- dodržovat pravidla hygieny a bezpečnosti práce
- získávat kladný vztah k práci.

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Chemie využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívat je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhodovat, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data, informace a digitální obsah, k tomu volit postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu,
- vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty, vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků.

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
určí společné a rozdílné vlastnosti látek pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovitost;	pozorování, pokus a bezpečnost práce (vlastnosti látek, zásady bezpečné práce, nebezpečné látky)	8. – 9.	rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami rozpozná přeměny skupenství látek	1. 1. 1.		1. 1. 3.	k. k učení	k. k řešení problémů	k. pracovní	F, Př, Člap

posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí										
rozlišuje směsi a chemické látky vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi rozliší různé druhy vody a	směsi (směsi, voda, vzduch)	8.	pozná směsi a chemické látky rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití, uvede zdroje znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí	1. 1. 1.	5. 2.		k. k učení	k. k řešení problémů	k. občanské	F

uvede příklady jejich výskytu a použití, uvede příklady znečišťování vody a vzduchu										
používá pojmy atom a molekula, prvek a sloučenina ve správných souvislostech orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	částicové složení látek a chemické prvky (částicové složení látek, prvky, sloučeniny)	8.	uvede nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti	1. 1. 1.			k. pracovní	k. k řešení problémů	k. k učení	F, Př
rozliší a zapíše rovnici výchozí látky a produkty chemických	chemické reakce (chemické reakce a faktory, které	8.	pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických	1. 1. 1.		1. 1. 3.	k. komunikativní	k. pracovní	k. k učení	F

reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	je ovlivňují)		reakcí							
popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv	anorganické sloučeniny (oxidy, sulfidy, halogenidy, hydroxidy, kyseliny, soli)	8. – 9.	porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, sulfidů, halogenidů, kyselin,	5. 2.	5. 3.	1. 1. 1.	k. komunikativní	k. k řešení problémů	k. k učení	Př, F

těchto látek na životní prostředí orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem, určí vzorec sloučenin a jejich název			hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi							
zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy uvede příklady	organické sloučeniny (uhlovodíky, paliva, deriváty uhlovodíků, přírodní látky)	9.	rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití, uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů zhodnotí	5. 3.	5. 2.		k. občanské	k. digitální	k. k řešení problémů	Př, F

bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v potravě, uveďte příklady významných uhlovodíků, jejich vzorce a názvy			užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uveďte příklady produktů průmyslového zpracování ropy rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uveďte jejich zdroje, vlastnosti a použití							
uveďte příklady využívání prvotních a druhotných surovin zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví	chemie a společnost (chemický průmysl v ČR, hnojiva, tepelně zpracovávané materiály,, plasty, vlákna, detergenty, pesticidy, insekticidy, hořlaviny,	9.	zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení	5. 4.	1. 1. 2.	1. 1. 4.	k. sociální a personální	k. k řešení problémů	k. pracovní	Př, Voz

člověka	léčiva a návykové látky)		modelových situací z praxe orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka							
---------	--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Přírodopis

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Přírodopis je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Tento předmět poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům. Umožňuje poznat přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování. Učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě. Vede k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích. Seznamuje žáka se stavbou živých organismů. Učí zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů.

Metody práce:

V hodinách přírodopisu je možné použít metodu frontální výuky, samostatné práce, skupinové práce, práce ve dvojicích, práce s atlasem a jinými zdroji, dále je možné využívat digitální technologie, práci s mikroskopy, názorně demonstrační metody (například ukázkou konkrétních přírodnin, vycpanin atd.). Lze také zapojit žáky do laboratorních prací.

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení:

Ve vyučovacím předmětu Přírodopis využíváme pro utváření a rozvíjení pro dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- klást důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
- využívat pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie
- plánovat, organizovat a řídit vlastní učení
- operovat s termíny v biologii obecně užívanými, uvádět věci a jevy do souvislostí

2. Kompetence k řešení problémů:

Ve vyučovacím předmětu Přírodopis využíváme pro utváření a rozvíjení pro dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- zdokonalovat kompetenci práce s informacemi ze všech možných zdrojů, ústních, tištěných mediálních a počítačových, včetně internetu, aby je uměli žáci vyhledávat, třídit a vhodným způsobem využívat
- zapojit se do soutěží podle jejich schopností a dovedností
- rozvíjet schopnost objevovat a formulovat problém, hledat různé varianty řešení, vyhledávat informace potřebné k řešení problému
- chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních jevů

3. Kompetence komunikativní:

Ve vyučovacím předmětu Přírodopis využíváme pro utváření a rozvíjení pro dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- vést k formulování a vyjadřování myšlenek a názorů v logickém sledu, k výstižnému a souvislému písemnému i ústnímu projevu
- sdělovat stručně, přehledně i objektivně postup a výsledky vlastních pozorování
- rozumět různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, přemýšlet o nich

4. Kompetence sociální a personální:

Ve vyučovacím předmětu Přírodopis využíváme pro utváření a rozvíjení pro dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- řídit a organizovat činnost ostatních dětí ve skupině
- vytvářet si sociální pozici ve skupině
- respektovat názory ostatních
- navozovat příjemnou atmosféru v kolektivu

5. Kompetence občanské:

Ve vyučovacím předmětu Přírodopis využíváme pro utváření a rozvíjení pro dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- chápat základní ekologické souvislosti a odpovědnost za zachování kvalitního životního prostředí
- vést k zodpovědnému chování v krizových situacích, v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- chápat rovnocennosti lidských ras a respektování

6. Kompetence pracovní:

Ve vyučovacím předmětu Přírodopis využíváme pro utváření a rozvíjení pro dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- používat bezpečně, účinně a hospodárně přírodní materiály, nástroje a vybavení učeben přírodovědných předmětů a šetrně nakládat s nimi
- plánovat a organizovat svou pracovní činnost

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Přírodopis využíváme pro utváření a rozvíjení pro dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívat je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhodovat, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data, informace a digitální obsah, k tomu volit postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu.

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	projevy a podmínky života, vztahy mezi organismy	6.	žák uvede příklady přizpůsobení organismů prostředí jako podmínku vývoje rozmanitosti života na Zemi (biodiverzity)	5. 2.			k. k učení	k. komunikativní	k. k řešení problémů	Ch
vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	pohlavní a nepohlavní rozmnožování	6.	žák uvede příklady přizpůsobení organismů prostředí jako podmínku vývoje rozmanitosti života na Zemi (biodiverzity)	1. 1. 2.			k. k učení	k. pracovní	k. sociální a personální	Voz
uvede příklady dědičnosti v praktickém životě	genetika	8.	žák uvede konkrétní příklady využití poznatků z genetiky rostlin, živočichů a člověka v praktickém životě				k. k řešení problémů	k. k učení	k. komunikativní	CH, Voz, Z

uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	viry a bakterie	6.	žák uvede příklady nemocí způsobených bakteriemi a viry, žák vysvětlí význam bakterií pro život v přírodě, žák uvede příklady využívání bakterií člověkem				k. k učení	k. občanské	k. pracovní	Voz, Ch
rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	houby	6.	žák rozliší mezi vybranými houbami jedlé a jedovaté podle typických znaků, žák podle přírodnin, modelů nebo obrázků přírodnin s rozlišovacími znaky určí nejméně šest hub naší přírody, žák uvede zásady bezpečného sběru hub	1. 2. 4.			k. k učení	k. komunikativní	k. sociální a personální	Ch

odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům	anatomie a morfologie rostlin	7.	žák umí popsat základní stavbu rostlinného těla od buněk až orgány				k. komunikativní	k. k učení	k. pracovní	Vv
rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	fotosyntéza a dýchání	6.	žák uvede vstupy a výstupy fotosyntézy a podmínky ovlivňující její průběh	5. 2.			k. k učení	k. digitální	k. k řešení problémů	Ch
porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	system rostlin	7.	žák umí zařadit rostliny pomocí atlasů do základních skupin	1. 2. 4.			k. k řešení problémů	k. občanské	k. digitální	
	anatomie a morfologie bezobratlých živočichů	6.	žák uvede charakteristické rysy vnější stavby těla živočicha z vybraných	1. 2. 4.			k. pracovní	k. sociální a personální	k. k řešení problémů	Vv

			skupin bezobratlých (žahavců, měkkýšů, kroužkovců a členovců – pavoukovců, korýšů, hmyzu)							
	anatomie a morfologie obratlovců	7.	žák uvede charakteristické rysy vnější stavby těla živočicha z vybraných skupin obratlovců (paryby, ryby, obojživelníci, plazi a ptáci)	1. 2. 4.			k. občanské	k. k učení	k. k řešení problémů	Vv
rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	anatomie a morfologie savců	8.	žák uvede charakteristické rysy vnější stavby těla živočicha z vybraných skupin savců	5. 2.			k. pracovní	k. k řešení problémů	k. k učení	Vv
	systematické	6.	žák umí zařadit				k. k učení	k. pracovní	k. digitální	

	zařazení bezobratlých živočichů		živočichy pomocí atlasů do základních skupin							
	systematické zařazení obratlovců (paryby, ryby, obojživelníci , plazi a ptáci)	7.	žák umí zařadit živočichy pomocí atlasů do základních skupin	6. 2. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. občanské	
odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	systematické zařazení savců	8.	žák umí zařadit živočichy pomocí atlasů do základních skupin	6. 2. 1.			k. k učení	k. pracovní	k. k řešení problémů	
zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady	etologie, potravní pyramidy	6.	žák uvede znaky, jimiž je organismus přizpůsobený prostředí a způsobu života,	1. 2. 4.			k. komunikativní	k. občanské	k. k učení	Z, Člap, Voz

bezpečného chování ve styku se živočichy			uvede příklady							
určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy	ochrana přírody a životního prostředí	9.	žák chápe význam organismů v přírodních ekosystémech i v lidské společnosti a umí se pohybovat v přírodě.	6. 2. 1.			k. k učení	k. občanské	k. k řešení problémů	Z, Voz, F, Ch
orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka	anatomie a fyziologie člověka	8.	žák určí přibližné umístění hlavních orgánů orgánových soustav v těle člověka, žák popíše stavbu a funkci orgánových soustav člověka a vysvětlí jejich vztahy, žák uvede, že řízení lidského organismu se uskutečňuje	1. 2. 4.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. komunikativní	Vv, Ch, F, Aj, Nj

			hormonální a nervovou soustavou							
objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří	původ a vývoj člověka	8.	žák má základní představu o vývoji lidského druhu podle současných vědeckých názorů, o délce doby vývoje člověka a existence současného člověka				k. k učení	k. sociální a personální	k. pracovní	Z, D
rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby	rozmnožovací soustava, vznik a vývoj jedince	8.	žák vysvětlí vznik a vyživování plodu v těle matky, žák vyvodí zásady pro zdravý způsob života budoucí matky, žák objasní důležitost péče o novorozence, žák charakterizuje hlavní znaky jednotlivých	1. 1. 2.			k. k učení	k. občanské	k. k řešení problémů	Voz

			období lidského života							
rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	prevence a příčiny nemocí, úrazy	8.	žák uvede příklady běžných nemocí i zásady jejich prevence a léčby, žák vysvětlí vlivy prostředí a životního stylu na zdraví člověka, žák zná postupy poskytování první pomoci	1. 1. 4.			k. k učení	k. pracovní	k. k řešení problémů	Tv, Voz, Ch, F, Aj
rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	mineralogie a petrologie	9.	žák uvede příklady znaků, podle kterých může rozlišovat nerosty a horniny, žák rozezná nejběžnější nerosty a horniny z naší přírody na základě pozorování jejich charakteristický	1. 2. 4.			k. k učení	k. sociální a personální	k. k řešení problémů	Ch, Z, F

			ch znaků a za pomoci určovacích pomůcek							
uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	vnitřní a vnější geologické děje	9.	žák rozliší vnitřní a vnější geologické děje a jejich možné důsledky pro člověka 2. žák rozliší horniny podle vzniku na vyvřelé, usazené a přeměněné, uvede příklady 3. žák na základě obrázku popíše průběh horninotvorného cyklu (geologického oběhu)	6. 2. 1.			k. k učení	k. sociální a personální	k. digitální	Z, F
uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	koloběh vody, mimořádné události způsobené přírodními vlivy, podnebí a počasí ve	9.	žák uvede rozdíl mezi počasím a podnebím a chápe závislost určitého typu podnebí na přírodních podmínkách lokality	5. 4.			k. k učení	k. komunikativní	k. pracovní	Z, F, Voz, Ch

	vztahu k životu									
na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	biosystémy	9.	žák vysvětlí vztahy v potravních řetězcích pastevně-kořistnických a rozkladných, žák vysvětlí důležitost biologické regulace a kdy se organismus může stát škůdcem, žák vytvoří příklady jednoduchých potravních řetězců k různým ekosystémům				k. k řešení problémů	k. k učení	k. občanské	Z
vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	tok energie a prvků	9.	žák vysvětlí význam vztahů mezi organismy pro oběh látek v přírodě	5. 2.			k. občanské	k. pracovní	k. komunikativní	Ch, Z

uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí	vzájemné vztahy mezi organismy a prostředí, potravní řetězce	6. - 9.	žák uvede příklady organismů v přírodních i umělých ekosystémech naší přírody, žák uvede příklady různých vztahů mezi organismy				k. k učení	k. k řešení problémů	k. sociální a personální	
aplikuje praktické metody poznávání přírody	ochrana přírody a životního prostředí – globální problémy a jejich řešení, chráněná území	9.	žák zvládá vytvořit prezentaci na zadané téma a umí dát informace do logických souvislostí	5. 3.			k. k učení	k. sociální a personální	k. komunikativní	Voz, Z, Ch, F
	pozorování lupou a mikroskopy m zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek	6. - 9.	žák rozlišuje detaily při pozorování přírody pouhým okem a za použití lupy, žák používá jednoduchý žákovský mikroskop, žák aktivně používá především	1. 2. 4.			k. občanské	k. k učení	k. pracovní	Ch, F

		zjednodušené určovací klíče a atlasy, žák správně provede a vyhodnotí jednoduchý pokus (experiment), vytvoří si vlastní sbírku rostlin prostřednictvím herbáře								
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

Zeměpis

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Zeměpis je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

V tomto předmětu žáci poznávají planetu Zemi ve všech souvislostech. Předmět podporuje vytváření otevřeného myšlení a logického uvažování. Umožňuje porozumět zákonitostem přírodních procesů, uvědomit si užitečnost poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Žáci si osvojují důležité dovednosti – odhalovat souvislosti mezi přírodními a společenskými jevy na Zemi i v celém vesmíru, analyzovat výsledky a vyvozovat z nich závěry.

Metody práce:

V hodinách zeměpisu je možné použít metodu frontální výuky, samostatné práce, skupinové práce, práce ve dvojicích, práce s atlasem a jinými zdroji, dále je možné využívat digitální technologie, nebo názorně demonstrační metody. Lze také zapojit žáky do mezipředmětových projektů. V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Zeměpis

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Zeměpis využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- vyhledávat a třídit informace (práce s internetem, odborné publikace, encyklopedie)
- zvládat práci s různými druhy map, orientovat se v nich
- vytvářet si pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy v jednotlivých oblastech

2. Kompetence k řešení problému

Ve vyučovacím předmětu Zeměpis využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- obhájit svá vystoupení před třídou i práci ve skupině
- přemýšlet o rozdílech mezi jednotlivými zeměpisnými oblastmi a jejich příčinách
- vyhledávat informace vhodné k řešení ekologických problémů

3. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Zeměpis využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory, vyjadřovat se výstižně a souvisle v písemném i ústním projevu
- naslouchat vystoupení spolužáků, rozumět jim a vhodně na ně reagovat
- umět pracovat s různými typy materiálů, textů apod.
- podat zprávu (referát), referovat o zadaném úkolu

4. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Zeměpis využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- spolupracovat ve skupině (diskuse, projekty)
- ovládat a řídit svoje jednání a chování – práce ve skupině
- přijmout roli ve skupině, vytvořit pracovní atmosféru, poskytnout pomoc
- a umět ji přijímat
- přispívat k diskusi nejen ve skupině, ale i ve třídě, chápat důležitost spolupráce

5. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Zeměpis využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- respektovat a oceňovat tradice našeho státu, ale i ostatních území
- projevovat smysl pro kulturu a tvořivost
- chápat základní ekologické souvislosti, respektuje požadavky na životní prostředí
- rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví (ochrana člověka za mimořádných okolností)

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Zeměpis využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- používat účinně materiály a vybavení (internet, výukové programy, atlasy)
- plnit povinnosti a závazky
- ocenit nejen práci svou, ale i ostatních z různých hledisek

7. Kompetence digitální

8. Ve vyučovacím předmětu Zeměpis využíváme pro utváření a rozvíjení pro dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívat je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhodovat, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít

- získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data, informace a digitální obsah, k tomu volit postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu.

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	základy kartografie, tvorba map, typy map, vyhodnocování informací (aplikováno v učivu svět, Česko, region ..)	6.- 9.	rozpozná geografické informace, adekvátně použije odpovídající geografické informace obsažené v učebnicích, školních atlasech a dalších zdrojích a vyjádří svými slovy požadované geografické informace o vybraných lokalitách nebo jevech	1.1.1			k. k řešení problému	k. komunikativní	k. sociálně personální	F
používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a	základy kartografie, tvorba map, typy map, vyhodnocování informací (aplikováno v učivu	6.- 9.	použije odpovídající základní geografickou a kartografickou terminologii,	1.1.1.			k. k řešení problému	k. pracovní	k. sociálně personální	

kartograficko u terminologii	svět, Česko, region ..)		srovná vytvořenou mentální mapu s mapou nebo plánem stejného území vytvoří osobní jednoduchá myšlenková schémata pro místní orientaci, nakreslí mapu oblíbených anebo rizikových míst v obci a okolí							
prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	planeta Země, vlastnosti, pohyby	6.	uvede důkaz kulatosti Země, uvede důsledky oběhu Země kolem Slunce a rotace Země kolem osy a pohybů Měsíce, vyjádří na příkladech vliv pohybů Země a Měsíce na život lidí a organismů	1. 1. 1.	5. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů	k. pracovní	F, Př
rozlišuje a porovnává složky a	planeta Země, přírodní sféra (svět, světadíly, Česko,	6.- 9.	chápe systém přírodní sféry na planetární úrovni	1. 1. 1.	5. 1.	5. 2.	k. k řešení problémů	k. k řešení problémů	k. digitální	F, M, Inf

prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	region ..)		– geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně a původ základních geomorfologických tvarů povrchu							
porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	planeta Země, přírodní sféra (svět, světadíly, Česko, region ..)	6.- 9.	chápe základní přírodní děje na planetární i regionální úrovni a jejich souvislost s lidskou činností	1. 1. 1.	5. 3.	5. 4.				
lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává	svět, základní orientace na mapě, tematické mapy ..	6.- 9.	charakterizuje regiony světa z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti		1. 1. 1.	5. 3.	k. komunikativní	k. pracovní	k. k řešení problémů	Př, F, Voz

jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny			(přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti)							
porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	svět - rozdělení, regiony, politická a hospodářská mapa světa, ...	7.- 9.	lokalizuje příklady ohnisek napětí a konfliktů ve světě, pojmenuje na příkladech charakter napětí a konfliktů ve světě a jejich možné důsledky, uvede význam a úlohu vybraných mezinárodních institucí a organizací při řešení konfliktních situací	1. 1. 1.	2. 4.	5. 4.	k. pracovní	k. komunikativní		F, Př

zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	regiony světa (světa díly, oceány, makroregiony, modelové regiony světa)	7.- 9.	uvede na příkladech, jak vybrané přírodní podmínky ovlivňují charakter regionů světa, uvede na příkladech, jak vybrané společenské podmínky a vztahy ovlivňují charakter regionů světa	5. 4.			k. občanské	k. k učení		F, Voz, Př
posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace	svět - obyvatelstvo, demografické ukazatele, etnika, migrace ..	6.- 9.	má základní přehled o obyvatelstvu světa – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky	1. 1. 1.	4. 3.	4. 4.	k. k učení	k. k řešení problémů	k. digitální	Voz, Př, Aj
posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského	svět - typy sídel, modelové příklady	7.- 9.	chápe základ aktuálních společenských, sídelních, politických a hospodářských	1. 1. 1.	5. 4.	5. 3.	k. občanské	k. k řešení problémů		Voz, Př, D

sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel			poměrů současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace							
zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	svět - základní struktura hospodářství, rozmístění nerostných surovin a energetických zdrojů	7.- 9.	charakterizuje základy hospodářství ve světě – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úroveň	1. 1. 1.	5. 3.		k. k učení	k. občanské	k. digitální	
porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	svět - souvislosti mezi přírodními podmínkami a hospodářskou aktivitou	7.- 9.	charakterizuje obyvatelstvo světa a jeho částí na základě využití různých zdrojů rozliší charakteristiku obyvatelstva hospodářsky vyspělých a	5. 3.	1. 1. 1.		k. digitální	k. komunikativ ní	k. k učení	D, Voz, Př

			méně vyspělých zemí rozliší kulturní odlišnosti různých částí světa a uvede na příkladech kulturní odlišnosti ve svém osobním okolí (třída, rodina, přátelé, sousedé apod.)							
porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	svět - státy, rozmístění, specifika	7.- 9.	zná významné státy světa, hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států;	4. 4.	3. 2.	1. 1. 1.	k. digitální	k. k učení	k. k řešení problémů	
lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické	společenské a hospodářské prostředí (obyvatelstvo světa, globalizační/regionální společenské, politické a	6.- 9.	rozlišuje sektorovou strukturu hospodářství a její vývoj, lokalizuje nejvýznamnější	5. 2.	1. 1. 1.	4. 4.	k. k učení	k. digitální	k. občanské	

změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	hospodářské procesy)		zdroje surovin a energií ve světě a nejvýznamnější země jejich spotřeby, zhodnotí příčiny problémů a politických napětí v konkrétních oblastech světa							
porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín	typy krajín, vegetační stupně, souvislosti, ekologie	6.- 9.	chápe krajinu jako složitý celek – přírodní a společenské prostředí, typy krajín	5. 4.	5. 1.	1. 1. 1.	k. digitální	k. k učení	k. k řešení problémů	Př
uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků,	typy krajín, vegetační stupně, souvislosti, ekologie	6.- 9.	poznává vztah přírody a lidské společnosti – trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního	5. 1.	5. 2.	1. 1. 1.	k. k řešení problémů	k. k učení	k. digitální	Voz, D

prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)			prostředí							
uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	životní prostředí (krajina, vztah společnosti a přírody)	6.- 9.	zná principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí	5. 3.	1. 1. 1.		k. komunikativní	k. k učení	k. digitální	D, Voz
vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	místní region – zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům	8.- 9.	lokalizuje místní region a uvede na příkladech specifika místního regionu	5. 4.	1. 1. 1.		k. občanské	k. k učení	k. digitální	Př
hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu	místní region – charakteristiky místních poměrů	8.- 9.	pozná základní přírodní a socioekonomické charakteristiky místního regionu s důrazem na specifika důležitá pro jeho další rozvoj	5. 4.	1. 1. 1.		k. k učení	k. občanské	k. digitální	Ch, Př

hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu	Česko, základní charakteristiky	8.- 9.	charakterizuje základní znaky České republiky – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje, hospodářský a lidský potenciál ve světovém kontextu	3. 3.	1. 1. 1.	5. 4.	k. k učení	k. digitální	k. občanské	CH, Př, Voz, Aj
lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit	Česko, jednotlivé kraje, osídlení, hospodářství	8.- 9.	uvede základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky Česka, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství; hospodářské a politické	5. 4.	1. 1. 1.		k. k učení	k. občanské	k. digitální	Voz, D, Př

			postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu							
uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	Česko v Evropě a vztah k mezinárodním organizacím	8.- 9.	porovná význam polohy České republiky v rámci střední Evropy, v rámci Evropské unie, uvede s využitím různých zdrojů přírodní, hospodářské a společenské charakteristiky České republiky a porovná přírodní, hospodářské a společenské charakteristiky České republiky s vybranými (modelovými) státy	3. 1.	3. 3.	1. 1. 1.	k. k učení	k. digitální	k. občanské	Př, Voz
ovládá základy praktické	terénní praxe, používání map, gpx, busola, praktické	6.- 9.	účastní se vycházek a pozorování v	5. 4.	1. 1. 1.		k. občanské	k. pracovní	k. k učení	Voz, Př

topografie a orientace v terénu	využití		terénu místní krajiny, dokáže se orientovat podle topografických map							
aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny	tvorba a používání map, praktické využití	8.- 9.	vytvoří jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů	5. 4.	1. 1. 1.		k. k učení	k. občanské	k. digitální	D
uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných	exkurze, vycházky, pohyb a pobyt v krajině	6.- 9.	zná zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, orientaci v terén a základy první pomoci	5. 4.	1. 1. 1.		k. k učení	k. k řešení problémů	k. občanské	D, Voz

událostech										
------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Hudební výchova - 1. stupeň

Charakteristika předmětu

Předmět je vyučován v 1. – 5. třídě 1 hodinu týdně. Dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Předmět podněcuje, rozvíjí a kultivuje jejich estetické vnímání a prožívání světa. Hudební činnosti podporují u dětí rozvoj hudebních schopností a individuálních hudebních dovedností sluchových, rytmických, pěveckých, intonačních, instrumentálních, poslechových a pohybových. Cílem je dosáhnout pocitu radosti ze zpěvu.

Výuka může probíhat v odborné učebně hudební výchovy, v kmenové třídě, v plenéru či v jiných vhodných prostorách dle volby vyučujícího.

Při výuce lze použít různé metody: individuální práce, práce ve dvojicích, ve skupinách, gradované úkoly, myšlenkové mapy, vzájemné učení, centra aktivit s využitím dramatizace, diskuse, v určených činnostech si žák může volit pracovní místo.

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály, například flétničky, Orffovy nástroje, perkuse, digitální zdroje (You Tube) a jiné.

Do výuky lze zařadit programy z nabídky výchovných koncertů.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Hudební výchova

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- šanci na prožití úspěchu při vokálních, instrumentálních a pohybových činnostech.
- posilovat pozitivní vztah k hudbě výběrem vhodného repertoáru
- estetický prožitek z hudby, aby se tím stala součástí jejich života

2. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- rozpoznat a pochopit problém, nesrovnalost a objevovat různé varianty řešení
- kriticky posuzovat své dílo i dílo ostatních

3. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- analyzovat dané hudební ukázky
- vnímat hudbu jako svébytný komunikační prostředek, v němž se odráží život lidí naší země, ale i jiných národů a kultur v minulosti a současnosti prostřednictvím textů písní i poslechových skladeb
- žáci podle svých schopností prezentují své aktivity na veřejnosti, zapojují se do veřejného života ve městě.

4. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- utvářet toleranci vůči názorům ostatních a respektovat jejich hudební vkus a zaměření
- nejen v rámci hodin HV, ale i využitím exkurzí a přednášek, návštěv koncertů či divadel učit žáky slušnému chování
- vedeme k týmové práci ve vokálních, instrumentálních i pohybových činnostech

5. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- respektovat, chránit a oceňovat tradice a kulturní dědictví
- zapojovat se do veřejných aktivit
- pozitivní postoj k hudebním dílům a jejich tvůrcům

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- osvojit si základy hudebních technik a nástrojů
- orientovat se v základních pravidlech pro grafický záznam hudby
- správné použití hudebních a rytmických nástrojů, hudebního materiálu

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme digitální zařízení, aplikace a služby, které žákům umožňují:

- získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data
- využívat digitální technologie, aby si usnadnil práci, ke kontrole

- rozvíjet dovednosti předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat
- vytvářet a upravovat digitální obsah

1. období

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	dechová cvičení, rozezpívávání, práce s hlasem, logopedická cvičení	1. - 3.	správně dýchá a vyslovuje				k. k učení	k. k řešení problémů	k. komunikativní	Čj, Tv
rytmizuje a melodizuje jednoduché texty	říkadla, hra na tělo, hudební hry	1. - 3.	rytmizuje říkadla, melodizuje říkadla, aplikuje hru na tělo, aktivně plní hudební hry				k. k učení	k. komunikativní	k. pracovní	Čj, Tv, Čl
improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	jednoduché písně a melodie	1. - 3.	aplikuje malou písňovou formu (a – b), umí hudebně improvizovat	1. 1. 4.			k. k učení	k. komunikativní	k. sociální a personální	Čj, Tv
využívá	hra na	1. - 3.	aplikuje				k. k učení	k. k řešení	k. sociální a	Čj, Tv

jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	jednoduché hudební nástroje (dřívka, triangl, rumbakoule)		jednoduché doprovody písní					problémů	personální	
reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	základní taneční kroky, vyjádření rytmu pohybem	1. - 3.	vyjadřuje své pocity z písně pohybem, seznamuje se se základy taktování, spojuje taneční prvky s hudbou	1. 1. 5.			k. k učení	k. sociální a personální	k. k řešení problémů	Čj, Tv
rozlišuje jednotlivé tóny, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v hudbě	notová osnova, houslový klíč, druhy not, druhy pomlk	1. - 3.	seznámí se s notovou osnovou, houslovým klíčem, s druhy not a pomlk				k. k učení	k. k řešení problémů		Vv
rozpozná v hudbě některé hudební nástroje	hudba vážná, lidová, vokální a instrumentální	1. - 3.	rozliší hudbu vážnou a lidovou a umělou, vokální a instrumentální, sluchově analyzuje				k. k učení	k. k řešení problémů	k. sociální a personální	Vv

			některé nástroje							
2. období										
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky	písně durové i mollové, kánon, hudební hry, hlasová hygiena	4. - 5.	dle svých možností zpívá písně, kánon, využívá hudební hry, zvládá hlasovou hygienu				k. k učení	k. k řešení problémů	k. komunikativní	Čj, Tv, Člas
orientuje se dle svých možností v záznamu písně(zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou)	grafický záznam jednoduché melodie (stoupavá, klesavá), improvizace na rytmické schéma	4. - 5.	umí vyjádřit jednoduchou melodii zpěvem, tancem, hrou dle grafického záznamu				k. k učení	k. k řešení problémů	k. sociální a personální	Čj, Tv
rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	malá a velká písňová forma	4. - 5.	rozezná malou a velkou písňovou formu	3. 3.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. komunikativní	Vv, Tv
ztvárňuje hudbu	jednoduché lidové tance,	4. - 5.	umí jednoduché				k. k učení	k. k řešení problémů	k. sociální a personální	Tv, Čj, Člas

pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	hudební pantomima, taneční hry se zpěvem		lidové tance, zvládá hudební pantomimu a taneční hry se zpěvem							
rozlišuje tóny, rozpozná tempo, dynamiku v hudbě	notová osnova, houslový klíč, druhy not a pomlk	4. - 5.	zná notovou osnovu, houslový klíč, druhy not a pomlk	3. 1.			k. k učení	k. k řešení problémů		Vv
reaguje pohybem na znějící hudbu, tempo a dynamiku	pohybový doprovod písní, taktování, taneční hry se zpěvem	4. - 5.	vyjádří pohybem doprovod písní, taktuje, zvládá taneční hry se zpěvem	1. 1. 5.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. sociální a personální	Tv, Čj, Člas

Hudební výchova - 2. stupeň

Charakteristika předmětu:

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Hudební výchova dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Předmět podněcuje, rozvíjí a kultivuje jejich estetické vnímání. Nabízí možnost nahlédnout do kultury české a jiných národů. Výuka probíhá většinou v učebně hudební výchovy, v učebně PC nebo v atriu školy. Mohou být zařazeny programy z nabídky výchovných koncertů.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Hudební výchova

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- realizaci nápadů, vyhledávání informací zvláště v oblasti moderní hudby a uplatňování svých přání v průběhu vyučovacích hodin
- osvojování poznatků a na jejich základě pochopení významu a důležitosti přínosu hudební výchovy pro život, duševní vývoj a činnost člověka

2. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- rozpoznat a pochopit problém, nesrovnalost a objevovat různé varianty řešení
- vyhledávat a využívat vhodných hudebních vyjadřovacích prostředků
- kriticky posuzovat své dílo i ostatních
- vyhledávání informací z různých zdrojů, zvláště v oblasti poslechové

3. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- analyzovat dané hudební ukázky, při kterých je schopen rozpoznat jejich žánrové, funkční a časové zařazení
- diskutovat, srozumitelně a jasně formulovat svůj názor, používat odborné výrazy vycházející z hudební teorie
- vnímat hudbu jako svébytný komunikační prostředek, v němž se odráží život lidí naší země, ale i jiných národů a kultur v minulosti a současnosti prostřednictvím textů písní i poslechových skladeb
- žáci podle svých schopností prezentují své aktivity na veřejnosti, zapojují se do veřejného života ve městě

4. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- utvářet toleranci vůči názorům ostatních a respektovat jejich hudební vkus a zaměření
- nejen v rámci hodin HV, ale i využitím exkurzí a přednášek, návštěv koncertů či divadel učit žáky slušnému chování
- vést k týmové práci ve vokálních, instrumentálních i pohybových činnostech

5. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- respektovat, chránit a oceňovat tradice a kulturní dědictví
- zapojovat se do veřejných aktivit
- pozitivní postoj k hudebním dílům a jejich tvůrcům

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- osvojit si základy hudebních technik a nástrojů
- orientovat se v základních pravidlech pro grafický záznam hudby
- správné použití hudebních a rytmických nástrojů, hudebního materiálu

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, využívat je při učení a samostatně rozhodovat, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- využívat digitální technologie, aby si usnadnili práci, zefektivnili či zjednodušili pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce
- vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty, vyjadřovat se pomocí digitálních prostředků

Metody a způsoby práce

Metody a způsoby práce, které můžeme v hudební výchově například používat:

- samostatná práce
- práce ve dvojici a skupinová práce
- projektová výuka
- metody aktivního učení
- zážitková výuka

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

očekávané výstupy	učivo	roční k	výstup - žák	Průřezov é téma	Průřezov é téma	Průřezov é téma	Klíčové kompetence	q	Klíčové kompetence	mezipředmětov é vztahy
využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	intonace a vokální improvizace – postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem, , rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti – reprodukce tónů, převádění	6.- 9.	žák se aktivně zapojuje do vokálních, rytmických a pohybových činností individuálně nebo ve skupině, použije hudební nástroje k vytvoření jednoduchého hudebního doprovodu, rozpozná durové a	1. 1. 1.	1. 1. 2.	1. 1. 5.	k. k učení	k. pracovní	k. komunikativ ní	F - akustika

	a melodií; hra na hudební nástroje – nástrojová reprodukce melodií (motivů, témat, písni, jednoduchých skladeb), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy)		mollové tóniny v písních a dle svých schopností napodobí melodii nebo vymyslí jednoduchou improvizaci							
uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic	pěvecký a mluvní projev – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy,	6.- 9.	žák zazpívá jednoduchou píseň lidovou i umělou v rozsahu jeho hlasových dispozic, žák zpívá v kánonu, příp. v jednoduchém vícehlasu, žák pracuje se	1. 1. 1.	1. 1. 5.	4. 4.	k. komunikativní	k. sociální a personální		Aj, Nj

intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase	mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv		svým hlasem a pečuje o něj							
reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody	hudební rytmus – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu, orientace v notovém záznamu vokální skladby – notový zápis jako opora při realizaci písně či složitější vokální nebo vokálně instrumentální skladby	6. - 9.	žák rozezná základní druhy rytmu a předvede je, příp. vymyslí vlastní rytmické cvičení, žák čte notový zápis (délka tónu, výška tónu), žák vymyslí nebo napodobí (zahraje na rytmický nástroj nebo vytleská) jednoduchý rytmický doprovod k písni	1. 1. 5.	1. 2. 3.		k. k učení	k. komunikativní		
rozpozná	pohybový	6.- 9.	žák pozná takt	1. 1. 5.	1. 2. 1.	3. 1.	k.	k. sociální a		Tv, F - čas

některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě	doprovod znějící hudby – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění ; pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla – pantomima, improvizace; pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické ; orientace v prostoru – rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů		dané písně nebo skladby a předvede je, zatančí základní kroky tanců: polka, valčík, country, příp. latinskoamerické tance (jive, chacha), vymyslí vlastní pohybovou improvizaci k hudebnímu doprovodu				komunikativní	personální		
---	--	--	---	--	--	--	---------------	------------	--	--

	prováděných při tanci či pohybových hrách									
orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku	orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby – postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užití ve skladbě (zvukomalba, dušemalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla; interpretace znějící hudby – slovní charakterizová	8. - 9.	žák pozorně poslouchá hudební dílo a pracuje s ním: rozpozná hudební styl, části skladby, hudební nástroje, vyjádří své pocity z dané hudby	1. 1. 1.	1. 1. 2.		k. k učení	k. komunikativní		Čj

	ní hudebního díla (slohové a stylové zařazení apod.), vytváření vlastních soudů a preferencí									
zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období	hudební dílo a jeho autor – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspirace, kýč, modernost, stylová provázanost); hudební styly a žánry – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti,	8. - 9.	žák se orientuje ve vývoji světové i české hudby, zná základní rysy hudebních období a jejich představitele, zařadí skladby do jednotlivých období na základě poslechu	1. 1. 1.	3. 3.	4. 1.				D, Čj

	kulturním tradicím a zvykům									
vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	dějiny hudby - souvislost s dějepisem a literaturou, vývoj výtvarného umění	8. - 9.	žák propojí vědomosti z dějepisu, literatury a výtvarné výchovy s poznatky z hudební výchovy a vytvoří si tak ucelený kulturní obraz, seznámí spolužáky s kulturní akcí, kterou navštívil a zhodnotí ji	1. 1. 2.	3. 3.	4. 2.	k. k učení	k. k řešení problémů	k. komunikativní	D, Čj

Výtvarné a pracovní činnosti – 1. stupeň

Charakteristika předmětu:

Obsah tohoto předmětu vychází z vzdělávacích oblastí Člověk a svět práce a Člověk a kultura (obor výtvarná výchova)

Předmět umožňuje žákům poznávat okolní svět prostřednictvím výtvarných a pracovních činností. Vede žáky k citlivému vnímání, objevování vlastních pocitů, estetickému vyjádření. Postupně si žáci osvojují základní výtvarné a pracovní dovednosti, schopnosti, návyky a techniky práce. Získávají základní informace o materiálech, pomůckách a nástrojích, které při práci používají. Vedeme je k utváření pozitivního vztahu k výtvarným hodnotám a k práci.

Výuka tohoto předmětu probíhá v kmenové učebně, odborných učebnách k tomu určených nebo mimo školu v přírodě. Podle potřeb lze využít výstavy a návštěvy muzeí.

Časová dotace tohoto předmětu v 1.-3. ročníku 2 hodiny, ve 4.-5. ročníku 3 hodiny týdně.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Pracovně výtvarné činnosti

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Pracovně výtvarné činnosti využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- nebát se experimentovat
- plánovat svoji činnost
- výtvarně vnímat a cítit

2. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Pracovně výtvarné činnosti využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- hledat varianty řešení a vybírat si mezi nimi
- přijímat odpovědnost za výsledek své práce
- nacházet různé varianty řešení a vybírat si mezi nimi

3. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Pracovně výtvarné činnosti využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- uplatňovat pravidla slušného chování
- vnímat kulturu a tradice

- zapojovat se po veřejných aktivit

4. Kompetence komunikační

Ve vyučovacím předmětu Pracovně výtvarné činnosti využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- vyjádřit svůj názor přiměřenou formou
- obohacují si slovní zásobu o odborné pojmy
- respektují názor druhých

5. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Pracovně výtvarné činnosti využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- schopnost pracovat ve skupině
- požádat o pomoc, poskytnout pomoc
- ocenit práci ostatních

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Pracovně výtvarné činnosti využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- dodržování obecných pravidel bezpečnosti a hygieny včetně používání ochranných pracovních prostředků
- správné používání pracovních nástrojů a využívání různých materiálů
- udržovat v pořádku své pracovní místo

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova využíváme digitální zařízení, aplikace a služby, které žákům umožňují:

- získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data
- využívat digitální technologie, aby si usnadnil práci, ke kontrole
- rozvíjet dovednosti předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat
- vytvářet a upravovat digitální obsah

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
1. období										
vytváří jednoduchými postupy různé předměty z různých materiálů	dekorace a prostorová tvorba	1. - 3.	vlastnosti materiálů a jejich využití				k. pracovní	k. k řešení problémů	k. k učení	
pracuje podle slovního návodu a předlohy	výroba jednoduchých předmětů	1. - 3.	vyrábí jednoduché předměty				k. pracovní	k. k řešení problémů		Čj, Aj, M - pracovní postupy
zvládá činnosti a dovednosti při práci se stavebnicemi	montáž, demontáž	1. - 3.	vytváří 3D objekty				k. pracovní	k. komunikativní	k. k řešení problémů	M - stavby z kostek
provádí pozorování přírody	pozorování jako plánovaná výběrová činnost	1. - 3.	ztvárnění pozorovaný objekt vhodnou výtvarnou technikou	5. 1.			k. k řešení problémů	k. pracovní		AJ, ČlaS - počasí
rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření	linie, tvary, objemy, objekty	1. - 3.	poznává, porovnává a třídí				k. k řešení problémů			M - linie, tvary,

na základě vlastních zkušeností nalézá a popisuje obsah výtvarného díla	pozoruje, vyhledává a popisuje parametry výtvarných prací	1. - 3.	vyjádření vlastního názoru a diskuse	1. 1. 5.			k. komunikativní	k. sociální a personální		ČJ - rozvoj komunikačních dovedností
volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu a technice	pracovní pomůcky, nástroje a náčiní a výtvarné techniky	1. - 3.	vhodně zvolí pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu a výtvarné technice	3. 2.			k. řešení problémů			
udržuje pořádek na pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	zásady hygieny a bezpečnosti, úklid	1. - 3.	uplatňuje zásady hygieny a bezpečnosti				k. řešení problémů	k. pracovní	k. sociální a personální	
připraví tabuli pro jednoduché stolování	pravidla prostírání	1. - 3.	osvojí si manipulaci s jídelním náčiním a				k. občanské	k. sociální a personální		ČlaS - etiketa

			správně ji používá							
chová se vhodně při stolování	základní pravidla stolování	1. - 3.	dodržuje zásady hygieny a slušného chování při stolování	1. 3. 2.			k. občanské	k. k řešení problémů		
2. období										
vytváří jednoduchými postupy různé předměty z různých materiálů	dekorace a prostorová tvorba	4. - 5.	vlastnosti materiálů a jejich využití	6. 1. 2.			k. pracovní	k. k řešení problémů	k. k učení	
pracuje podle slovního návodu a předlohy	výroba jednoduchých předmětů	4. - 5.	vyrábí jednoduché předměty				k. pracovní	k. k řešení problémů		Čj, Aj, M - pracovní postupy
zvládá činnosti a dovednosti při práci se stavebnicemi	montáž, demontáž	4. - 5.	vytváří 3D objekty				k. pracovní	k. komunikativní	k. k řešení problémů	M - stavby z kostek
provádí pozorování přírody	pozorování jako plánovaná výběrová činnost	4. - 5.	ztvárnění pozorovaný objekt vhodnou výtvarnou technikou	5. 1.			k. k řešení problémů	k. pracovní		Aj, ČlaS - počasí

rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření	linie, tvary, objemy, objekty	4. - 5.	poznává, porovnává a třídí				k. k řešení problémů			M - linie, tvary,
na základě vlastních zkušeností nalézá a popisuje obsah výtvarného díla	pozoruje, vyhledává a popisuje parametry výtvarných prací	4. - 5.	vyjádření vlastního názoru a diskuse	1. 1. 5.			k. komunikativní	k. sociální a personální		ČJ - rozvoj komunikačních dovedností
volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu a technice	pracovní pomůcky, nástroje a náčiní a výtvarné techniky	4. - 5.	vhodně zvolí pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu a výtvarné technice	3. 2.			k. k řešení problémů			
udržuje pořádek na pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a	zásady hygieny a bezpečnosti, úklid	4. - 5.	uplatňuje zásady hygieny a bezpečnosti				k. k řešení problémů	k. pracovní	k. sociální a personální	

bezpečnosti práce										
provádí jednoduché pěstitelské činnosti	péče o pokojové rostliny, pokusy	4. - 5.	pečuje, pozoruje, zkoumá a vyhodnocuje pokojové rostliny	5. 4.			k. pracovní			
podle druhu pěstitelské činnosti volí správné pomůcky, nástroje a náčiní	praktické činnosti	4. - 5.	při pěstitelských pracích používá nástroje a pomůcky správným způsobem	5. 4.			k. pracovní			
orientuje se v základním vybavení kuchyně	vybavení kuchyně	4. - 5.	vhodně využívá vybavení kuchyně				k. pracovní			
připraví samostatně jednoduchý pokrm	příprava jednoduchého pokrmu	4. - 5.	dle receptu vyrobí jednoduchý pokrm				k. sociální a personální			
dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	pravidla stolování	4. - 5.	při stolování dodržuje pravidla slušného chování	1. 3. 2.			k. občanské			ČlaS - etiketa

Výtvarná výchova - 2. stupeň

Charakteristika předmětu:

Předmět je založen na tvůrčí činnosti žáků. Umožňuje žákům rozvíjet a uplatňovat vlastní vnímání, cítění, prožívání, představivost a fantazii. K jejich realizaci nabízí vizuálně obrazné prostředky nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích.

Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace. Podporuje tvořivý přístup ke světu a pomáhá obohacovat emocionální život. Seznamuje žáky s kulturními hodnotami současnosti a minulosti.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- motivovat sama sebe
- plánovat svou činnost a řešit problémy
- nebát se experimentovat

2. Kompetence k řešení problému

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- naplánovat si postup pro řešení
- posoudit vlastní možnosti k řešení problému

3. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- aktivně se dotazovat
- obhajovat vlastní názory

4. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- naslouchat ostatním
- respektovat názory jiných
- říci si o pomoc

5. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- pomoci druhým
- vnímat kulturní dědictví a tradice
- uplatňovat zásady slušného chování

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- udržovat pracovní místo v pořádku
- používat odpovídající pracovní náčiní
- dodržovat bezpečnost při práci
- spolupracovat s ostatními
- nebát se experimentovat, využívat nových postupů při práci
- vyhodnocovat výsledky své činnosti

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, využívat je při učení a samostatně rozhodovat, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- využívat digitální technologie, aby si usnadnili práci, zefektivnili či zjednodušili pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce
- vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty, vyjadřovat se pomocí digitálních prostředků

Metody a způsoby práce

Metody a způsoby práce, které můžeme ve výtvarné výchově například používat:

- samostatná práce
- práce ve dvojici a skupinová práce
- projektová výuka

- metody aktivního učení
- zážitková výuka

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
vybírání, vytváření a pojmenovávání prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků	různé linie, spirály, kresba – technika zobrazování přírod. a uměl. forem, geometrická tělesa, umístění v ploše a prostoru, souměrnost dle osy, vzájemná poloha předmětu, zátiší, perspektiva krajiny	6. - 9.	seznamuje se s technikou zobrazování pomocí různých linií, kresby, s principy souměrnosti a jejich využití při vyjádření svých představ; experimentuje s různými druhy linií a kreseb; projevuje smysl pro perspektivu	1. 1. 1.	1. 1. 5.		k. pracovní			M - osová a středová souměrnost
zaznamenává vizuální zkušenost, i zkušenosti	tematické práce na základě smyslových prožitků	6. - 9.	uplatňuje ve vlastní činnosti teoretické i	1. 1. 2.	1. 1. 5.		k. komunikativní			Hv - poslech, Čj - líčení

získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie	hudebních, výtvarných, dramatických		praktické dovednosti a poznatky s výtvarnými výrazovými prostředky na základě osobních prožitků							
zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace	práce s internetem, počítačová grafika, výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě; reklama, obal, plakát, fotografie	7. - 9.	zpracovává pomocí internetu a graf. programů vlastní práce vytvořené digitálními médii	6. 1. 2.	6. 1. 4.	6. 2. 1.	k. digitální	k. občanské		Inf
vybírání, kombinuje a vytváří	barevný kruh – teplé, studené, příbuzné barvy;	6. - 9.	orientuje se v řazení prvků i tvarů a v	1. 1. 1.	1. 1. 2.		k. pracovní			Př - lidské tělo, F - optika, Inf

prostředky pro vlastní osobité vyjádření	světlo a stín, kontrast, rytmické střídání prvků a barev; návrh na látku; vlastní a zprostředkované prožitky; mezilidské vztahy- malba, akvarel, kolorovaná perokresba, tempera; zachycení duševních stavů malba figurativní i nefigurativní; zásady kresby postavy, kresba dle předlohy a modelu, obličej; zásady kresby záhadné krajiny a ostrovů		barevné kompozici; poznává různé způsoby uměleckého vyjádření skutečnosti v malbě a kresbě; seznámí se s proporcemi lidského těla a hlavy z různých pohledů							
rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině	práce s papírem; návrh na látku; knižní obal; dekorativní řešení plochy ve spojení s	6. - 9.	seznamuje se se základ. tvary lineárního a kresleného písma, řeší	1. 1. 5.			k. pracovní			

smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku	písmem koláž, frotáž; plošné písmo, ornamentální výzdoba		úlohy dekorativního charakteru v ploše; užívá základní tvary lineárního a kresleného písma v krátkých textech							
interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků	Vánoce, Velikonoce, masopust; pravěk, antika; kultura odívání; teoretická práce s uměleckými díly (renesance, baroko, klasicismus); základní prvky architektury	6. - 9.	projevuje smysl a cit pro osobité vyjádření na základě vědomostí získaných v jiných oborech; na příkladech konkrétních výtvarných děl vyhledává a srovnává různé způsoby uměleckého vyjadřování, porovnává a zařazuje do historických souvislostí	4. 4.	4. 1.		k. komunikativní	k. občanské		D Hv - vývoj hudby, Voz - kalendář, cizí jazyky

			základní prvky architektury							
ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření	obhajoba vlastní tvorby, návštěvy výstav	6. - 9.	rozlišuje užitek, materiální a estetickou hodnotu předmětu; dovednosti a vědomosti dokáže využít ve vlastní práci; podílí se na výzdobě školy; účastní se výtvarných soutěží	1. 2. 3.	1. 2. 4.		k. komunikativní	k. občanské		

Člověk a svět práce – 2. stupeň

Charakteristika předmětu:

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti

a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací,

v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti

a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je rozdělen na 2. stupni na tři tematické okruhy: práci s technickými materiály, přípravu pokrmů, svět práce.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Člověk a svět práce

3. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Člověk a svět práce využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- vyhledávat a třídit informace podle zvolených nebo zadaných kritérií
- naplánovat a zorganizovat si dílčí kroky k dosažení vytyčeného cíle
- formulovat závěry své práce
- využít získaných a osvojených informací a návyků v dalších oblastech vzdělávání i v praktickém životě
- propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí, uvádět věci do souvislostí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na společenské jevy

4. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Člověk a svět práce využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- promyslet a naplánovat způsob řešení problémů a využívat k tomu vlastního úsudku a zkušenosti

- vyhledat informace vhodné k řešení problému
- využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení
- samostatně řešit problémy a volit vhodné způsoby řešení
- ověřovat prakticky správnost řešení problémů
- sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů
- činit uvážlivá rozhodnutí, uvědomovat si zodpovědnost za svá rozhodnutí, hodnotit výsledky svých činů

3. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Člověk a svět práce využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- rozumět různým typům informačních a komunikačních prostředků (texty, záznamy, obrazové materiály, atd.) a využívat je ke svému rozvoji
- výstižně a kultivovaně formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v písemném i ústním projevu
- naslouchat, reagovat na danou situaci a účinně se zapojit do diskuze
- vhodně reagovat na názory a podněty jiných
- využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

4. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Člověk a svět práce využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- individuální odpovědnost za splnění určitého úkolu
- vytvářet si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj
- ovládat a řídit svoje jednání tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytnout pomoc
- rozvíjet spolupráci při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života
- uplatňovat a používat své znalosti ve prospěch skupiny

- respektovat názory druhých, pomáhat ostatním, podporovat jejich sebedůvěru a samostatný rozvoj

5. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Člověk a svět práce využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení
- organizovat svoji pracovní činnost; dovést pracovní postupy k finálnímu výrobku
- dodržovat vymezená pravidla
- plnit povinnosti a závazky
- adaptovat se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci; poskytovat první pomoc při drobném úrazu
- přistupovat k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činit podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientovat se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjet své podnikatelské myšlení

6. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Člověk a svět práce využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- rozhodovat se zodpovědně podle dané situace, poskytnout dle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí
- rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úkolů, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti

- chápat základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, být si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Člověk a svět práce využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- využívat informační a komunikační prostředky a technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat a sdílet data, informace a digitální obsah, volit k tomu vhodné postupy a prostředky

Metody a způsoby práce

Metody a způsoby práce, které můžeme v oboru Člověk a svět práce například používat:

- samostatná práce
- práce ve dvojici a skupinová práce
- projektová výuka
- metody aktivního učení
- práci s textem
- myšlenkové mapy
- vzájemné učení

V kompetenci učitele je vybrat si učebnice, pracovní sešity a další doplňkové materiály.

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Mezipředmětové vztahy
používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje	kuchyně - základní vybavení seznámení s elektrickým i přístroji	6.-7.	volí správnou a odpovídající terminologii orientuje se v základním vybavení				k. pracovní			

základní spotřebiče			kuchyně bezpečně pracuje s přístroji v kuchyni (trouba, vaříč,...) používá ochranné pomůcky							
připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	potraviny - výběr, nákup, skladování, sestavování jídelníčku, zdravá výživa příprava pokrmů - úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy (dušení, smažení, pečení, vaření) recepty -	6.-7.	má představu o hygienickém zacházení s potravinami chápe význam záruční doby a doporučeného skladování výrobcem seznámí se se základními pravidly správné výživy je schopen nakoupit potraviny umí připravit některé jednoduché pokrmy studené i teplé kuchyně sestaví				k. pracovní	k. k řešení problémů	k. komunikativní	VOZ, Př

	organizace, kuchařské knihy		jídelníček podle zásad správné výživy organizuje a plánuje pracovní činnost							
dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti	úprava stolu a stolování - jednoduché prostírání obsluha a chování u stolu slavnostní stolování v rodině zdobné prvky na stole	6.-7.	kulturně stoluje ovládá princip jednoduché obsluhy seznámí se se zásadami společenského chování při stolování umí připravit jednoduchou tabuli vnímá jedinečnost slavnostních příležitostí při stolování				k. pracovní	k. komunikační		VOZ
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech	zásady bezpečnosti a hygieny práce první pomoc	6.-7.	udržuje pořádek a čistotu na pracovišti snaží se pracovat bezpečně poskytne první pomoc při úrazu				k. pracovní	k. k řešení problémů		BOZP napříč předměty

v kuchyni			úraz nahlásí učiteli							
provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň	jednoduché ruční pracovní operace a postupy a/ dřevo: měření, rýsování, řezání, pilování, broušení, vrtání, spojování hřebíky, vruty, lepení, čepování, povrchová úprava, opracování technických materiálů b/ kov: měření a orýsování, stříhání, pilování, broušení, ohýbání, rovnání,	6.-7.	provádí jednoduché práce s technickými materiály je schopen dodržovat technologickou kázeň				k. pracovní	k. k řešení problémů		

	vrtání, spojování, povrchová úprava výrobek - např. krabíčka, krmítko atd.									
řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí	vlastnosti materiálu (dřevo, kov), užití v praxi pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování, názvosloví základní vybavení dílny	6.-7.	seznámí se s různými druhy materiálů (dřevo, kov, plasty,...) provede vhodný výběr materiálů pro řešení jednoduchých úkolů při práci používá vhodné pracovní nástroje a nářadí				k. pracovní	k. k řešení problémů	k. komunika- ční	F
organizuje a plánuje svoji pracovní činnost	organizace práce, důležité technologické postupy	6.-7.	zvládá organizaci jednoduchých pracovních postupů (řezání, rašplování, pilování, broušení, vrtání,				k. pracovní	k. k řešení problémů		

			spojování a lepení, napouštění a leštění, ...) je schopen si jednotlivé pracovní činnosti plánovat dbá zásad bezpečnosti a hygieny práce dodržuje pořádek na pracovišti							
užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku	seznámení s technickým i náčrty a výkresy orientace v technickém výkrese a ve studii výrobku pravoúhlé promítání, nárys, půdorys, bokorys, kótování, měřítko technické	6.-7.	seznámí se s technickými náčrty a výkresy orientuje se v technickém výkrese chápe pojmy nárys, bokorys, půdorys, kótování pracuje s přenášením výkresu na materiál				k. pracovní	k. k řešení problémů		M

	informace, návody, přenesení technického výkresu na materiál a jeho použití v praxi									
dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu	zásady bezpečnosti a hygieny práce první pomoc a ošetření pracovního úrazu	6.-7.	dbá zásad bezpečnosti a hygieny práce je si vědom důležitosti chránit se při práci ochrannými pomůckami (rukavice, brýle, ...) je schopen poskytnout první pomoc při úrazu				k. k řešení problémů	k. pracovní		BOZP napříč předměty
orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a	8.-9.	stručně popíše charakteristické znaky frekventovaných povolání, rozlišuje různé typy povolání a rozpozná				k. k řešení problémů	k. komunikační	k. sociální a personální	VOZ

	druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační , zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce		povolání příbuzná							
posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	sebepoznáv ání, osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnoc ení, vlivy na volbu profesní orientace, práce s profesními informacem i	8.-9.	charakterizuje své osobní kvality, rozpozná své silné a slabé stránky, plánuje důležité životní kroky a stanoví si splnitelné cíle, rozpozná faktory a překážky, které mohou profesní volbu negativně ovlivňovat, vysvětlí, jaký význam mají osobní předpoklady pro	1. 3. 1.			k. k řešení problémů	k. komunika vní	k. digitální	VOZ

			výkon vybraných povolání, porovnává požadavky na výkon různých povolání se svými reálnými předpoklady a možnostmi, reálně posuzuje své aktuální výsledky ve škole, zdůvodní, proč jej určitá povolání přitahují a jiná odrazují							
využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby - tisk, video, internet, ÚP, rodiče, škola	8.-9.	posoudí, kdo jej může při rozhodování ovlivňovat, v souvislosti se svojí profesní volbou rozpozná a realisticky hodnotí existující vzdělávací a pracovní příležitosti a šance na trhu	6. 1. 2.	6. 1. 5.		k. k řešení problémů	k. sociální a personální	k. digitální	Inf

			práce, využívá informace z různých zdrojů, samostatně vyhledává potřebné informace, pracuje s nimi a dokáže je využít, orientuje se v množství informací z různých zdrojů, aktivně vyhledává informace o možnostech středoškolské či odborné přípravy na vybrané povolání						
prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u	8.-9.	vyzkouší si v modelové situaci pohovor u zaměstnavatele, vyhledá příklady strukturovaného životopisu, seznámí se s	6. 2. 2.			k. digitální	k. pracovní	k. komunikativní Čj

	zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů, druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání		podmínkami důležitými k započetí podnikání							
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tělesná výchova - 1. stupeň

Charakteristika předmětu:

Předmět je vyučován v 1. – 5. ročníku ZŠ s dvouhodinovou časovou dotací. Při tělesné výchově na 1. stupni probíhá výuka koedukovaně.

Pro realizaci výuky má škola k dispozici halu a tělocvičnu v budově školy, sportovní hřiště s atletickou tartanovou dráhou v areálu školy. K dalším aktivitám se využívá plavecký bazén, zimní stadion a přírodní terén v okolí školy.

Tělesná výchova vede k osvojování pohybových dovedností a správnému využívání sportovního náčiní a nářadí, umožňuje vést děti k vytváření hodnotového systému, k zásadám aktivního životního stylu, k vypěstování trvalejšího vztahu k pravidelnému cvičení i k chápání zdraví jako základní životní hodnoty.

V rámci možností zařazujeme: plavání, lyžování, bruslení, vycházky

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- zodpovídat za své zdraví a zdraví spolužáků
- prožít úspěch a radost z pohybu, realizovat vlastní nápady a podněcovat jejich tvořivost
- uvědomělé dodržování zdravého životního stylu
- umět se motivovat, nadchnout se pro pohybovou aktivitu

2. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- posoudit své vlastní možnosti
- nenechat se odradit případným neúspěchem
- týmovou spolupráci při řešení úkolů i problémů

3. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- pozitivní prezentaci své osoby a reprezentaci své školy

- vyjádřit svůj názor přijatelným způsobem, obhájit ho a vyslechnout názory druhých
- komunikovat s jinými lidmi v obtížných situacích
- dodržovat pravidla a podílet se na jejich sestavování

4. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- pracovat v týmech a přijímat různé role ve skupině
- oceňovat výkony svých spolužáků
- vytvářet si sociální pozici ve skupině

5. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- pomáhat druhým
- adekvátně se chovat v dané situaci
- uplatňovat své zkušenosti při kontaktu s ostatními
- vhodné aktivitu na potlačení sociálně patologických jevů (sportovní a kulturní akce, sportovní kroužky)
- umět poskytnout účinnou pomoc odpovídající jejich věku a situaci

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- dokázat používat a ovládat odpovídající náčiní a nářadí
- zapojit se do organizace pohybových aktivit
- důsledně dodržovat organizační, hygienické a bezpečnostní zásady při fyzické aktivitě

7. Kompetence digitální

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova lze využívat digitální zařízení, aplikace a služby, které žákům umožňují:

- získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data
- využívat digitální technologie, aby si usnadnil práci, ke kontrole

rozvíjet dovednosti předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
1. období										
spojuje pravidelnou pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	prostná cvičení, gymnastická a atletická průprava, plavecký výcvik, základy kolektivních her	1. - 3.	uplatňuje správné držení těla, zaujímá správné základní cvičební polohy, využívá základních zdraví prospěšných cvičení a vhodného prostředí pro pohybovou činnost				k. komunikativní	k. sociální a personální	k. k učení	Čj - reklama
zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti, usiluje o jejich zlepšení	rozcvička, základy akrobacie, atletiky, gymnastiky, cvičení na nářadí, míčové hry, kondiční cvičení	1. - 3.	správně používá sportovní nářadí a náčiní, osvojuje si nové pohybové dovednosti a návyky, rozvíjí pohybové schopnosti				k. k učení	k. k řešení problémů	k. sociální a personální	
spolupracuje při	vybíjená, fotbal,	1. - 3.	zná a dodržuje pravidla dané	6. 2. 2.			k. komunikativní	k. k řešení problémů	k. sociální a personální	

jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	florbal, pálkové sporty, freesbee, soutěžní aktivity družstev		hry, spolupracuje, buduje strategie, má týmové smýšlení							
uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti	zásady hygieny a bezpečnosti	1. - 3.	rozpozná bezpečné prostředí pro vykonávání sportovní aktivity				k. k řešení problémů			ČlaS - zdraví
reaguje na pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	nácvik smluvených gest a signálů	1. - 3.	aktivně používá nacvičená gesta a signály				k. komunikativní	k. sociální a personální		
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojovaných pohybových her	prostná, kolektivní hry, gymnastika, atletika, cvičení na náradí, plavání, míčové hry	1. - 3.	činnost vykonává podle svých individuálních schopností a možností				k. pracovní	k. sociální a personální		

adekvátně reaguje v případě úrazu	zásady hygieny a bezpečnosti	1. - 3.	přivolá pomoc pro sebe nebo spolužáka, dle svých možností poskytne základní ošetření				k. k řešení problémů	k. sociální a personální	k. občanské	ČlaS - řešení krizových událostí
jedná v duchu fair play	pravidla her a soutěží	1. - 3.	dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky a adekvátně na ně reaguje, respektuje gender	1. 1. 3.	1. 2. 4.		k. sociální a personální	k. k řešení problémů		spolupráce při skupinových pracích
zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy	pravidla a organizace soutěží	1. - 3.	respektuje pokyny a hodnocení spolužáků, aktivně se zapojuje	1. 1. 5.			k. komunikativní	k. k řešení problémů	k. sociální a personální	
změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	používá správná měřidla	1. - 3.	uvědomuje si osobní růst				k. k učení	k. pracovní		jednotky měření
orientuje se v informačních	domácí i světové	1. - 3.	vyhledá zdroje informací a				k. občanské	k. digitální		M - porovnávání,

zdrojích o sportu	sportovní dění		pracuje s nimi							tabulky
2. období										
spojuje pravidelnou pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	prostná cvičení, gymnastická a atletická průprava, plavecký výcvik, základy kolektivních her	4. - 5.	uplatňuje správné držení těla, zaujímá správné základní cvičební polohy, využívá základních zdraví prospěšných cvičení a vhodného prostředí pro pohybovou činnost				k. komunikativní	k. sociální a personální	k. k učení	
zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti, usiluje o jejich zlepšení	rozcvička, základy akrobacie, atletiky, gymnastiky, cvičení na nářadí, míčové hry, kondiční cvičení	4. - 5.	správně používá sportovní nářadí a náčiní, osvojuje si nové pohybové dovednosti a návyky, rozvíjí pohybové schopnosti	6. 2. 2.			k. k učení	k. k řešení problémů	k. sociální a personální	
spolupracuje při týmových	vybíjená, fotbal,	4. - 5.	zná a dodržuje pravidla dané	1. 2. 1.			k. komunikativní	k. k řešení problémů	k. sociální a personální	

pohybových činnostech a soutěžích	florbal, pálkové sporty, freesbee, soutěžní aktivity družstev		hry, spolupracuje, buduje strategie, má týmové smýšlení							
uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti	zásady hygieny a bezpečnosti	4. - 5.	rozpozná bezpečné prostředí pro vykonávání sportovní aktivity				k. k řešení problémů			ČlaS - zdraví
reaguje na pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	nácvik smluvených gest a signálů	4. - 5.	aktivně používá nacvičená gesta a signály				k. komunikativní	k. sociální a personální		
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojovaných pohybových her	prostná, kolektivní hry, gymnastika, atletika, cvičení na nářadí	4. - 5.	činnost vykonává podle svých individuálních schopností a možností				k. pracovní	k. sociální a personální		

adekvátně reaguje v případě úrazu	zásady hygieny a bezpečnosti	4. - 5.	přivolá pomoc pro sebe nebo spolužáka, dle svých možností poskytne základní ošetření				k. k řešení problémů	k. sociální a personální	k. občanské	
jedná v duchu fair play	pravidla her a soutěží	4. - 5.	dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky a adekvátně na ně reaguje, respektuje gender	1. 2. 4.			k. sociální a personální	k. k řešení problémů		spolupráce při skupinových pracích
zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy	pravidla a organizace soutěží	4. - 5.	respektuje pokyny a hodnocení spolužáků, aktivně se zapojuje	1. 1. 5.			k. komunikativní	k. k řešení problémů	k. sociální a personální	
změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	používá správná měřidla	4. - 5.	uvědomuje si osobní růst				k. k učení	k. pracovní		
orientuje se v informačních	domácí i světové	4. - 5.	vyhledá zdroje informací a				k. občanské	k. digitální		čtení s porozuměním

zdrojích o sportu	sportovní dění		pracuje s nimi							
-------------------	----------------	--	----------------	--	--	--	--	--	--	--

Tělesná výchova - 2. stupeň

Charakteristika předmětu:

Tělesná výchova vede žáky k poznání vlastních pohybových možností i poznání účinků pohybových činností na tělesnou zdatnost a duševní pohodu. Žáci se učí uplatňovat osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí. Žáci jsou vedeni k získávání kladného vztahu k fyzickým aktivitám a sportu. Vytvářejí si návyky zdravého životního stylu vedoucího k progresivnímu utužování zdraví a zdravého životního stylu vůbec. Poznávají sportovní etiku, pravidla a jednání fair-play.

Metody práce

Při práci můžeme využívat individuální i hromadná cvičení, skupinové aktivity i aktivity smíšených družstev. Jako zdroje informací lze využít různé písemné i digitální materiály.

Klíčové kompetence

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova

1. Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- zodpovědně přistupovat k rozvoji svého zdraví
- poznávat smysl a cíl učení
- plánovat a vyhodnocovat činnosti a dovednosti
- zpracovávat dosažené výsledky

2. Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- překonávat negativní tělesné či duševní stavy
- umět využívat týmovou spolupráci
- posoudit své vlastní možnosti

3. Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- snažit se o kamarádské chování a snahu pomoci druhým
- aktivně přistupovat k ochraně svého zdraví i zdraví ostatních

4. Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- využívat sportovního názvosloví
- reagovat adekvátně na vzniklou situaci

5. Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- učit se pracovat v týmech
- umět respektovat vzájemné odlišnosti jednotlivců
- oceňovat ostatní
- vytvářet si pozici ve skupině

6. Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- dodržovat organizační, hygienické a bezpečnostní zásady při pohybových aktivitách
- uvědomovat si význam tělesné zdatnosti pro každého člověka

7. Digitální kompetence

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- využívá digitální technologie, aby zmonitoroval a vyhodnotil výsledky své práce

očekávané výstupy	učivo	ročník	výstup - žák	Průřezové téma	Průřezové téma	Průřezové téma	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	Klíčové kompetence	mezipředmětové vztahy
aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	význam pohybu pro zdraví	6.-9.	žák sleduje své pohybové aktivity a zařazuje cvičení kompenzující jeho jednostrannou zátěž	1. 1. 2.			k. k učení	k. komunikativní	k. k řešení problémů	Voz, Př
usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	zdravotně orientovaná zdatnost	6.-9.	žák pravidelně zařazuje do svého pohybového režimu aerobní pohybové činnosti				k. k učení	k. pracovní	k. sociální a personální	Voz, Př
samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly	prevence a korekce jednostranného o zatížení a svalových dysbalancí	6.-9.	žák zvolí vhodnou výstroj a výzbroj pro danou pohybovou činnost a zdůvodní její použití z hlediska	1. 1. 3.			k. k řešení problémů	k. k učení	k. komunikativní	F

			bezpečnosti, vybere a použije vhodné cviky k zahřátí svalů nutných pro uvedenou (danou) pohybovou aktivitu a ukončí pohybovou aktivitu protažením a kompenzačním cvičením zatížených svalových skupin							
odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	6.-9.	žák vysvětlí vliv užívání podpůrných látek a jiných škodlivin na zdraví a pohybový výkon, přizpůsobí své venkovní pohybové aktivity vzhledem k				k. k učení	k. pracovní	k. k řešení problémů	Voz, Př, Ch

			aktuálním povětrnostní m podmínkám a stavu znečištění ovzduší							
uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	6.-9.	žák vyhodnotí pohybové aktivity vzhledem k aktuálním podmínkám a aplikuje na dané podmínky obecné zásady bezpečnosti, přizpůsobí pohybové aktivity svým schopnostem a možnostem (volí obtížnost cvičení, velikost zátěže atd.) a vybere a použije výstroj a	1. 1. 4.			k. k učení	k. komunikativ ní	k. sociální a personální	

			výzbroj odpovídající danému sportu a konkrétním podmínkám							
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	pohybové a sportovní hry, gymnastika, atletika a další kondiční, netradiční i estetické pohybové aktivity, turistika a pobyt v přírodě, lyžování	6.-9.	žák zvládá osvojované pohybové dovednosti v rámci svých možností a rozumí základní sportovní terminologii osvojovaných činností, uplatňuje pravidla her a sportů a správně reaguje na osvojovaná gesta rozhodčího	1. 1. 5.	1. 2. 2.	1. 2. 4.	k. komunikativ ní	k. k učení	k. pracovní	F
posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí	pohybové a sportovní hry, gymnastika, atletika a další	6.-9.	žák zhodnotí pohybovou činnost spolužáka i svou vlastní	1. 1. 5.	1. 2. 4.		k. k učení	k. digitální	k. k řešení problémů	

zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	kondiční, netradiční i estetické pohybové aktivity, turistika a pobyt v přírodě, lyžování									
užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu	komunikace v TV	6.-9.	žák správně demonstruje a aplikuje dříve osvojované tělovýchovné činnosti na základě pokynů učitele a vhodně reaguje na pokyny, povely i nonverbální signály rozhodčího v rámci sportovních aktivit a jejich pravidel				k. k řešení problémů	k. občanské	k. digitální	Voz
naplňuje ve školních	historie a současnost	6.-9.	žák uvědoměle				k. komunikativ	k. sociální a personální	k. k učení	D, Voz

podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu	sportu		jedná podle principů fair play při pohybových aktivitách, rozpozná negativní projevy a na tyto situace adekvátně reaguje				ní			
dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	organizace prostoru a pohybových činností	6.-9.	žák aktivně koordinuje činnosti se členy družstva před pohybovou aktivitou i v jejím průběhu	1. 3. 1.	1. 2. 2.		k. pracovní	k. k učení	k. k řešení problémů	
rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora	pravidla osvojovaných pohybových činností, zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých	6.-9.	žák rozlišuje mezi právy a povinnostmi hráče, rozhodčího, organizátora a diváka během pohybových aktivit a naplňuje	1. 2. 2.			k. pracovní	k. k řešení problémů	k. k učení	

	činnostech		pravidla her, respektuje pokyny rozhodčího, patřičně na ně reaguje a podřizuje se jim, zároveň aktivně využívá možnosti vyplývající z role hráče							
sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí	měření výkonů a posuzování pohybových dovedností	6.-9.	žák změří nebo jinak kvantifikuje určené pohybové činnosti nebo sportovní výkony prováděné ve shodě s pravidly	1. 3. 1.			k. k učení	k. pracovní	k. digitální	F, M
zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy;	organizace prostoru a pohybových činností	6.-9.	žák se zapojuje do přípravy a realizace třídní nebo školní pohybové	1. 2. 4.	1. 2. 3.		k. k učení	k. k řešení problémů	k. pracovní	

spolurozhoduje osvojované hry a soutěže			aktivity							
zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	měření výkonů a posuzování pohybových dovedností	6.-9.	žák zpracovává hodnoty dosažených výsledků spolužáků v rámci školních pohybových aktivit a zpracovaná data následně prezentuje	1. 3. 1.	1. 1. 1.		k. k učení	k. sociální a personální	k. digitální	M, Inf

Rozšiřující oblast

Přehled volitelných předmětů, které budou zařazovány podle zájmu žáků

Zařazení volitelných předmětů do učebního plánu školy sleduje individuální rozvoj žáka podle jeho zájmu a prohlubování vzdělání v jím zvolené oblasti. Nabídka předmětů kopíruje jednotlivé vzdělávací oblasti školního plánu. Žák si vybere předmět, který bude navštěvovat z aktualizované nabídky pro daný školní rok na období celého školního roku. Počet volitelných předmětů vypsanych vedením školy ve školním roce je závislé od počtu žáků v daných ročnících, za uplatňování zásady nabídky předmětů z co největšího počtu oblastí.

6. ročník (2 hod)

Povinně volitelné předměty:

Seminář z přírodopisu a zeměpisu

Sportovní příprava

8. – 9. ročník (1 hod)

Povinně volitelné předměty:

Konverzace v anglickém jazyce

Sportovní příprava

Kresba a malba

Povinně volitelné předměty jsou každý rok upřesněny dle zájmu a možností školy.

Nepovinné předměty:

Speciálně pedagogická péče – pro žáky s vývojovými poruchami učení, časová i obsahová náplň je volena dle doporučení PPP.

Obsahová náplň povinně volitelného předmětu:

1) Seminář z přírodopisu a zeměpisu

(region Krkonoše a Podkrkonoší)

poznávání přírody v okolí bydliště

- určování, fotografování a kreslení přírodnin, tvorba herbářů, mikroskopování, stopování v terénu
- údržba a doplňování školních sbírek, organizování školních akcí (poznávání rostlin a živočichů, naučná stezka ...)
- výroba a instalace ptačích budek a krmítek, dokumentace výskytu ptačích druhů v okolí
- meteorologická měření, určování kvality povrchových a podzemních vod
- geologie regionu, sbírka zákl. hornin a nerostů
- geomorfologické tvary – zákonitosti vývoje krajiny (ledovcové kary, říční údolí, skály...)
- základy ekologie (nauka o vazbách mezi prostředím a organismy)

poznávání regionu Trutnovska a Krkonoš, práce s fotoaparátem a počítačem

- vycházky do okolí (Zámecký vrch, Trutnovský park ...)
- celodenní výlety (Rýchory, Vraní hory, Zoo – Dvůr Králové n/L ...)
- historický vývoj regionu, objevování souvislostí pomocí historických map a textů
- tvorba vlastních tematických map a plánů, práce s měřítkem, práce v programu GIS
- dokumentační fotografie, archivace a úprava fotek pomocí spec. programů
- vyhledávání informací pomocí internetu, příprava prezentací a referátů

základní znalosti a dovednosti pro pobyt v „drsné divočině“

- práce s mapou a busolou, orientace v terénu
- tábornické dovednosti (oheň, vaření v přírodě ...)
- základy první pomoci

2) Konverzace v anglickém jazyce

Konverzace v anglickém jazyce umožňuje žákům dokonalejší osvojení již studovaného cizího jazyka. Žáci mají získat větší samostatnost a jistotu v užívání již známého jazykového materiálu v tematicky širších a obsahově náročnějších projevech. Při rozvíjení ústního vyjadřování se zdokonaluje dovednost dorozumět se v běžných každodenních situacích. Současně se cvičí schopnost vyjadřovat myšlenky jednoduchou formou za pomoci známého jazykového materiálu.

Ve výuce se pravidelně uplatňují prostředky aktivizující činnost žáků – hry, dramatizace, zpěv, párové a skupinové formy práce, problémové úkoly apod.. Bohatě se využívá autentických materiálů různého druhu. Výuka by měla být poutavá, obsahem i formou zajímavá a přitažlivá, měla by se vytvářet příznivá atmosféra pro spontánní projevy žáka a vytvářet situace, které podporují aktivitu žáků při zvládání cizího jazyka.

3) **Sportovní příprava 2. stupeň**

Předmět je zaměřen na všeobecnou sportovní přípravu, která je charakterizovaná širokou nabídkou pohybových činností.

Náplň hodin tvoří:

- sportovní hry (florbal, košíková, kopaná, volejbal, netradiční sportovní hry)
- atletika, běh v terénu
- kondiční cvičení
- příprava na školní soutěže a turnaje
- informace o sportovních událostech v ČR i v zahraničí
- zásady sportovního chování fair play

Výuka je zaměřena na všestranný pohybový rozvoj (gymnastika, míčové hry, atletika...) a navazuje na výuku tělesné výchovy. Přispívá k uvědomění si významu aktivního způsobu života.

4) **Kresba a malba** (Základy kresby a malby)

Předmět umožňuje žákům osvojení základů kresby a malby, umožňuje žákům vyzkoušet různé techniky kresby a malby, rozvíjet jejich dovednosti. Žáci mají získat větší samostatnost a jistotu ve výtvarném projevu.

Předmět obsahuje základy kresby a malby:

- zátiší
- krajina
- portrét
- figurální kresba

Žáci se seznamují se základy:

- perspektivy
- ilustrace
- karikatury
- umělecké grafiky
- kaligrafi

6. PŘÍLOHY

- 6.1. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků**
 Viz aktuální verze školního řádu
- 6.2. Dopravní výchova**
- 6.3. Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí**
- 6.4. Finanční gramotnost**

Obsah:

1. Identifikační údaje	-2-
2. Charakteristika školy	-3-
2.1. Velikost a úplatnost školy	-3-
2.2. Vybavení školy	-3-
2.3. Charakteristika pedagogického sboru	-3-
2.4. Školní parlament	-3-
2.5. Školská rada	-4-
2.6. Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími partnery	-4-
2.7. Spolupráce se zřizovatelem	-5-
2.8. Projekty	-5-
3. Charakteristika školního vzdělávacího programu	-6-
3.1. Zaměření školy	-6-
3.2. Cíle základního vzdělávání	-7-
3.3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	-7-
3.4. Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných	-13-
3.5. Výchovné a vzdělávací strategie	-16-
3.6. Začlenění průřezových témat	-21-
4. Učební plán	-40-
5. Učební osnovy	-43-
5.1. Český jazyk a literatura	-43-
5.2. Cizí jazyk	-91-
5.3. Další cizí jazyk	-117-
5.4. Matematika	-130-
5.5. Informatika	-172-
5.6. Člověk a jeho svět	-198-
5.7. Dějepis	-218-
5.8. Výchova k občanství a ke zdraví	-248-
5.9. Fyzika	-274-
5.10. Chemie	-294-
5.11. Přírodopis	-303-
5.12. Zeměpis	-317-

5.13. Hudební výchova.....	-332-
5.14. Výtvarné a pracovní činnosti.....	-347-
5.15. Výtvarná výchova	-354-
5.16. Člověk a svět práce	-361-
5.17. Tělesná výchova	-375-
5.18. Rozšiřující oblast (volitelné a nepovinné předměty).....	-393-
6. Přílohy	-396-
6.1. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků	
6.2. Dopravní výchova	
6.3. Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí	
6.4. Finanční gramotnost	
- výše uvedené přílohy jsou samostatně zpracované	